

บันทึกร่องรอยสภาวะแห่งจิต

โดย

นายวริทย์ แก้วศรีนวม

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต

สาขาวิชาทัศนศิลป์ แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญามหาบัณฑิต

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2561

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

บันทึกร่องรอยสภาวะแห่งจิต

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต

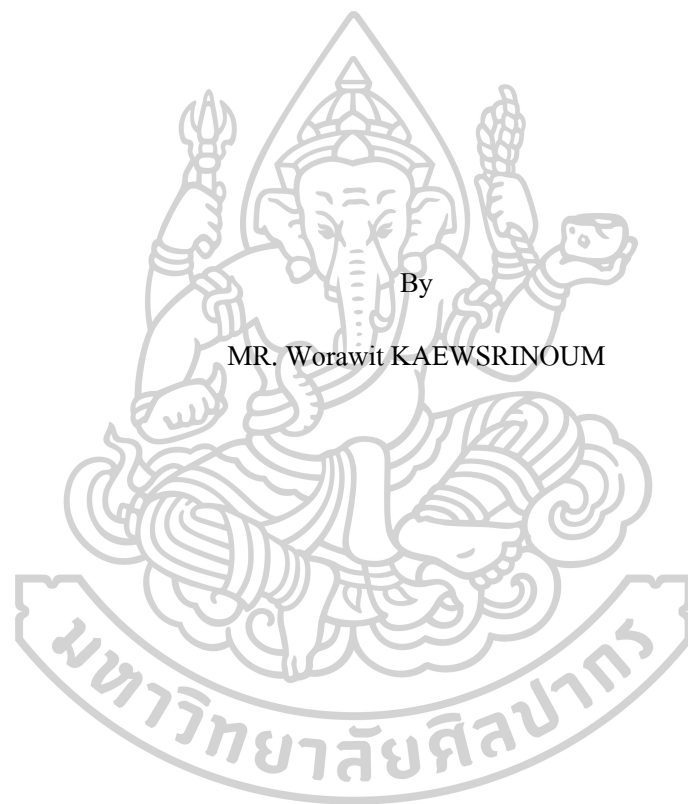
สาขาวิชาทัศนศิลป์ แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญาโทมหาบัณฑิต

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2561

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

TRACES OF THE STATE OF MIND

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for Master of Fine Arts (VISUAL ARTS)
Graduate School, Silpakorn University
Academic Year 2018
Copyright of Graduate School, Silpakorn University

หัวข้อ	บันทึกร่องรอยสภาวะแห่งจิต
โดย	วรวิทย์ แก้วศรีนวม
สาขาวิชา	ทัศนศิลป์ แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญาโท
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	ศาสตราจารย์เกียรติคุณ อธิสิทธิ์ ตั้ง โลก

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.จุไรรัตน์ นันทานิช)

พิจารณาเห็นชอบโดย

..... ประธานกรรมการ
(อาจารย์ ดร. วิชญ มุกคามณี)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ศาสตราจารย์เกียรติคุณ อธิสิทธิ์ ตั้ง โลก)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(อาจารย์ ทรงไชย บัวชุม)

..... ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก
(ศาสตราจารย์ วิโชค มุกคามณี)

59001203 : ทศนศิลป์ แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญาโท

คำสำคัญ : บันที่ร่องรอย, สภาวะแห่งจิต, การเจริญสติ, จิตวิญญาณ

นาย วรวิทย์ แก้วศรีนวม: บันที่ร่องรอยสภาวะแห่งจิต อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ :
ศาสตราจารย์เกียรติคุณ อธิพัฒน์ ตั้งโกลก

สภาวะสังคมโลกปัจจุบันที่เต็มไปด้วยยุคสมัยแห่งวัตถุนิยม การสื่อสารที่รวดเร็ว ข่าวสารและปัญหาความรุนแรงต่าง ๆ ส่งผลกระทบต่อสภาวะล่มสลายทางจิตวิญญาณและการเสื่อมถอยด้านจริยธรรมที่คืบคลานในสังคม สร้างความทุกข์ภายในจิตใจและเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมปัจจุบันอย่างมาก ข้าพเจ้าตระหนักถึงปัญหาและประสบสภาวะความทุกข์ทางจิตใจจากปัญหา การหย่าร้างของครอบครัว หนี้สิน การสูญเสียบิดา เป็นต้น ส่งผลต่อสภาวะจิตใจของข้าพเจ้าเป็นอย่างมาก อันนำไปสู่ความทุกข์และการล่มสลายทางจิตใจ

การสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ชุด “บันที่ร่องรอยสภาวะแห่งจิต” ข้าพเจ้านำหลักการเจริญสติแบบอานาปานสติ อันเป็นหลักพระธรรมคำสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มาใช้ในกระบวนการทำงานสร้างสรรค์ เพื่อให้จิตตื่นรู้กับความเป็นปัจจุบันขณะ รู้เท่าทันจิตที่ฟุ้งซ่าน ลับสน วุ่นวาย ให้เกิดสมาธิ สติ ปัญญา ในดำรงชีวิตกับสภาวะสังคมปัจจุบัน โดยแสดงออกมาในรูปแบบผลงานจิตรกรรมเชิงนามธรรม ผ่านการบันทึกเป็นรูปทรงร่องรอยต่าง ๆ ที่ทับซ้อนกัน เพื่อที่สะท้อนถึงสภาวะอารมณ์ความรู้สึก ที่ตอบโต้กันระหว่างกระบวนการทำงานสร้างสรรค์กับสภาวะจิต ตามที่สนะความคิด ความรู้สึกนึกคิดและสภาวะความเป็นจริง เป็นการแสดงออกในการสร้างสรรค์งานศิลปะที่พัฒนาเป็นรูปแบบอัตลักษณ์เฉพาะบุคคล ผ่านกระบวนการทำงานที่มีความหมายในเรื่อง “ปัจจุบันขณะ” อันเป็นหัวใจสำคัญของการสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์ในชุดนี้

การเจริญสติแบบอานาปานสติ เป็นการตื่นรู้เท่าทันอารมณ์ความรู้สึกของสภาวะจิตใจ เพื่อเกิดเป็นสมาธิ สติ และปัญญา นอกจากนี้ได้นำสิ่งนี้มาเชื่อมโยงกับแนวคิดและผลงานกับกระบวนการทางศิลปะ ยังสามารถนำมาใช้สำหรับการดำรงชีวิตกับสภาวะปัจจุบัน อันเป็นสิ่งสำคัญอย่างมากในการรักษา บำบัดจิตใจ ที่ล่มสลายของจิตวิญญาณ ให้หวนกลับมาเข้มแข็ง เป็นอยู่กับสภาวะความเป็นจริงอย่างสงบสุข

59001203 : Major (VISUAL ARTS)

Keyword : TRACES, STATE OF MIND, MINDFULNESS, SOUL

MR. WORAWIT KAEWSRINOUM : TRACES OF THE STATE OF MIND THESIS
ADVISOR : PROFESSOR ITHIPOL THANGCHALOK

The current era we live in is full of materialism. According to news, media, and violence. This problem is spreading faster and wider causing a moral collapse that bringing about a mental suffering in society worldwide. I am aware of these problem such as divorce, family debt, and loss of fathers. It affects my mind deeply.

This thesis “Traces of state of mind” introduces the principle of mindfulness called Anapanasati which is the teaching of the Lord of Buddha. I use Anapanasati as the inspiration to my creation for being mindful of the present moment and to be aware of all mental distractions. Anapanasati is an awakened state of consciousness to help people living in current societal conditions. My abstract paintings express this concept by recording the overlapping of various traces of the emotion state and also reflect the interaction between creative process of mind, feeling, thought, and reality. These paintings express my identity by using the “present moment” concept as the heart of this thesis which combines artistic processes.

Being mindful and wise can also be advantageous for living in current societal conditions. It is very important to heal the spirit and soul to strengthen the mind in order to live peacefully in this reality.

กิตติกรรมประกาศ

ข้าพเจ้าขอโน้มกราบระลึกถึงพระคุณขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระธรรม คำสั่งสอน และพระสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า ที่ปฏิบัติดีแล้ว ข้าพเจ้าขอโน้มระลึกถึงพระคุณ ของบิดา มารดา ที่ให้กำเนิดข้าพเจ้าบน โลกใบนี้ และคอยเป็นกำลังใจที่ดีตลอดมา

ข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์เกียรติคุณ เข้มรัตน์ กองสุข ที่เป็นเหมือนคุณครู ใหญ่ทางด้านศิลปะและอบรมสั่งสอนข้าพเจ้าอย่างเสมอมา ข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ เกียรติคุณ อิทธิพล ตั้งโฉลก อาจารย์ ทรงไชย บัวชุม ที่เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ คอยชี้แนะ แนวทาง ความคิด ความรู้ ให้คำปรึกษาในการพัฒนาสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ชุดนี้ ข้าพเจ้ากราบ ขอบพระคุณ อาจารย์ อำนวย อามฤทธิ ชูสุวรรณ ที่มอบความรู้ต่าง ๆ ทั้งในด้านศิลปะและด้านอื่น ๆ และ คอยแนะนำและให้กำลังใจทั้งเรื่องชีวิตและศิลปะอยู่เสมอมา ตลอดจน โอกาสต่าง ๆ ที่มอบให้กับ ข้าพเจ้าได้เรียนรู้ประสบการณ์

ข้าพเจ้าขอขอบพระคุณกลุ่มคณาจารย์ทุกท่าน ที่ให้คำสอนและคำปรึกษาในการศึกษาระดับ ปริญญาโท และขอขอบพระคุณครูบาอาจารย์ทุกท่านที่เคยอบรมสั่งสอนข้าพเจ้า และขอขอบพระคุณ คุณนันทอง แซ่ตั้ง ที่สนับสนุนและช่วยเหลือข้าพเจ้า และกำลังใจในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ

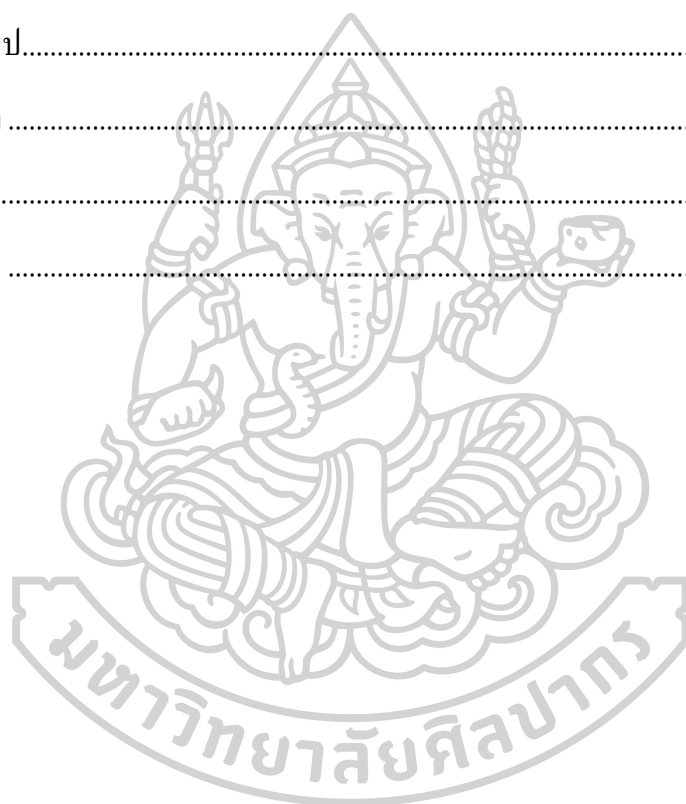
ข้าพเจ้าขอระลึกถึงในคุณงามความดีของทุกท่าน ตลอดจนเพื่อน ๆ พี่ ๆ น้อง ๆญาติสนิท และมิตรสหายทุกท่าน ที่ช่วยเหลือและให้กำลังใจให้ข้าพเจ้า ทำให้ผลงานวิทยานิพนธ์ชุด “บันทึก ร่องรอยสภาวะแห่งจิต” สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ข้าพเจ้าขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

รววิทย์ แก้วศรีนวม

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญภาพ	ฌ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	2
ความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	3
สมมติฐานของการศึกษา.....	4
ขั้นตอนของการศึกษา.....	4
ขอบเขตการศึกษา.....	5
แหล่งข้อมูล.....	5
บทที่ 2 ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ	6
แรงบันดาลใจจากสุนทรียศาสตร์แบบ วัะบี-ชะบี	6
แรงบันดาลใจจากวิถีชีวิตของพุทธศาสนิกชน	7
แรงบันดาลใจจากแนวทางการสร้างสรรค์ศิลปะ	10
สรุปข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ	21
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ	22
ฝึกการเจริญสติแบบอานาปานสติของพุทธศาสนา.....	22
เทคนิคที่ใช้ในกระบวนการทำงานสร้างสรรค์.....	22
รูปแบบของผลงานสร้างสรรค์.....	23

กระบวนการขั้นตอนการสร้างสรรค์.....	24
ขั้นตอนการสร้างสรรค์.....	25
ข้อสรุปของวิธีการดำเนินการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ.....	26
บทที่ 4 การวิเคราะห์และการดำเนินการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์.....	39
ผลงานสร้างสรรค์ช่วงก่อนวิทยานิพนธ์.....	39
ผลงานสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์.....	59
บทที่ 5 บทสรุป.....	74
รายการอ้างอิง.....	75
ภาคผนวก.....	76
ประวัติผู้เขียน.....	81

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 ภาพพุทธศาสนิกชนในยุคปัจจุบัน ทำการกวาดน้ำอุทิศส่วนกุศล ที่ริมถนน	9
ภาพที่ 2 ภาพผลงานอาจารย์มณฑิธร บุญมา ชื่อผลงาน เจดีย์ดินแดง.....	12
ภาพที่ 3 ภาพผลงานของอาจารย์มณฑิธร บุญมา ชื่อผลงาน Temple of mind : Nature’s Breath	13
ภาพที่ 4 ภาพผลงานของ ศาสตราจารย์เกียรติคุณ อธิธิพล ตั้งโณลก ชื่อผลงาน Cross.....	15
ภาพที่ 5 ภาพผลงานของ ศาสตราจารย์เกียรติคุณ อธิธิพล ตั้งโณลก ชื่อผลงาน Sing of Passion.....	16
ภาพที่ 6 ศิลปิน Jackson Pollock ชื่อผลงาน Blue Poles ปี 1952.....	18
ภาพที่ 7 ศิลปิน Jackson Pollock ชื่อผลงาน Number One ปี 1950	19
ภาพที่ 8 Jackson Pollock กำลังสร้างสรรค์ผลงาน.....	20
ภาพที่ 9 อุปกรณ์สำหรับการสร้างสรรค์ ประกอบด้วย ผ้าซัลเฟอร์ไรท์ กาวน้ำ กาวกระถิน..	27
ภาพที่ 10 อุปกรณ์สำหรับการสร้างสรรค์ ประกอบด้วย เขี่ยก้น้ำ แก้วน้ำ	28
ภาพที่ 11 อุปกรณ์สำหรับการสร้างสรรค์ ประกอบด้วย ผงสีฝุ่น ผงสมุนไพโร และน้ำคราม...	29
ภาพที่ 12 ภาพขั้นตอนการต้มน้ำกาวกระถิน เตรียมบรรจุให้ขวดน้ำ สำหรับนำไปผสมกับ สีฝุ่นและผงสมุนไพโร.....	30
ภาพที่ 13 ภาพผงสมุนไพโร (ผงจันทร์แดง) และกาวกระถิน ใส่ในแก้ว	31
ภาพที่ 14 ผสมผงสมุนไพโร (ผงจันทร์แดง) กับกาวกระถินที่ให้เข้ากัน แล้วนำมาวางบนผ้า ที่วางเตรียมไว้.....	32
ภาพที่ 15 เทน้ำเปล่าที่ผสมกาวน้ำลงไป ในแก้ว เพื่อให้ผงสมุนไพโร (ผงจันทร์แดง) ลื่นออกจากแก้ว และน้ำเปล่าเข้าไปแทนค่าผงจันทร์แดงในแก้ว จนในแก้ว เหลือแต่น้ำเปล่า.....	33
ภาพที่ 16 ภาพวางแก้วน้ำบนเฟรมที่วางเตรียมไว้ ก่อนที่จะเทน้ำเปล่า.....	34

ภาพที่ 17	ภาพหลังจากน้ำเปล่าใส่แก้วน้ำ พงจันทร์แดงที่ผสมกับกาวยะดินล้น ออกจากแก้ว ไหลไปตามระดับความสูงต่ำของพื้นที่ แล้วตากทิ้งไว้ให้แห้ง.....	35
ภาพที่ 18	ภาพผลงานหลังจากที่ตากไว้ให้แห้งเรียบร้อยแล้ว	36
ภาพที่ 19	ภาพขั้นตอนกระบวนการทำงานสร้างสรรค์ การวางเฟรมในพื้นที่ที่เตรียมไว้ สำหรับกระบวนการทำงานสร้างสรรค์.....	37
ภาพที่ 20	ภาพขั้นตอนกระบวนการทำงานสร้างสรรค์ การวางเฟรมในพื้นที่ที่เตรียมไว้ สำหรับกระบวนการทำงานสร้างสรรค์.....	37
ภาพที่ 21	ภาพกระบวนการทำงานสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์	38
ภาพที่ 22	ผลงานสร้างสรรค์ก่อนวิทยานิพนธ์ชุดที่ 1	44
ภาพที่ 23	ผลงานสร้างสรรค์ก่อนวิทยานิพนธ์ชุดที่ 2	45
ภาพที่ 24	ผลงานสร้างสรรค์ก่อนวิทยานิพนธ์ชุดที่ 3	46
ภาพที่ 25	ผลงานสร้างสรรค์ก่อนวิทยานิพนธ์ชุดที่ 4	47
ภาพที่ 26	ผลงานสร้างสรรค์ก่อนวิทยานิพนธ์ชุดที่ 5	48
ภาพที่ 27	ผลงานสร้างสรรค์ก่อนวิทยานิพนธ์ชุดที่ 6	49
ภาพที่ 28	ผลงานสร้างสรรค์ก่อนวิทยานิพนธ์ชุดที่ 7	50
ภาพที่ 29	ผลงานสร้างสรรค์ก่อนวิทยานิพนธ์ชุดที่ 8	51
ภาพที่ 30	ผลงานสร้างสรรค์ก่อนวิทยานิพนธ์ชุดที่ 9	52
ภาพที่ 31	ผลงานสร้างสรรค์ก่อนวิทยานิพนธ์ชุดที่ 10	52
ภาพที่ 32	ผลงานสร้างสรรค์ก่อนวิทยานิพนธ์ชุดที่ 11	53
ภาพที่ 33	ผลงานสร้างสรรค์ก่อนวิทยานิพนธ์ชุดที่ 12	54
ภาพที่ 34	ผลงานสร้างสรรค์ก่อนวิทยานิพนธ์ชุดที่ 13	55
ภาพที่ 35	ผลงานสร้างสรรค์ก่อนวิทยานิพนธ์ชุดที่ 14	56
ภาพที่ 36	ผลงานสร้างสรรค์ก่อนวิทยานิพนธ์ชุดที่ 15	57
ภาพที่ 37	ผลงานสร้างสรรค์ก่อนวิทยานิพนธ์ชุดที่ 16	58

ภาพที่ 38 ผลงานสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์ชุดที่ 1.....	66
ภาพที่ 39 ผลงานสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์ชุดที่ 2.....	67
ภาพที่ 40 ผลงานสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์ชุดที่ 3.....	68
ภาพที่ 41 ผลงานสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์ชุดที่ 4.....	69
ภาพที่ 42 ผลงานสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์ชุดที่ 5.....	70
ภาพที่ 43 ผลงานสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์ชุดที่ 6.....	71
ภาพที่ 44 ผลงานสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์ชุดที่ 7.....	72
ภาพที่ 45 ผลงานสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์ชุดที่ 8.....	73

บทที่ 1

บทนำ

ในยุคปัจจุบันการเสื่อมสลายทางจิตใจของมนุษย์ เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นเยอะมาก ในยุคที่เต็มไปด้วยสิ่งรบกวนทางจิตใจ จนเกิดการกระทำที่ขาดไว้จริยธรรมต่าง ๆ นา ๆ บนสื่อต่าง ๆ ทั้งสื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออินเทอร์เน็ต สื่อโทรทัศน์ ข่าวฆาตกรรม ช่มชู้ ฆ่าตัวตาย ยาเสพติด เป็นต้น ซึ่งสะท้อนถึงสภาวะจิตที่เสื่อมสลายของสังคมในยุคปัจจุบันอย่างมาก จนการรับรู้ของสังคมกลายเป็นความเคยชิน ความคุ้นเคย เกิดพฤติกรรมเลียนแบบเกิดขึ้นตามมาที่มากมาย เพราะขาดการยับยั้งชั่งใจ ขาดสติ ปัญญา ทำให้เจอปัญหาต่าง ๆ สร้างความทุกข์ ความเจ็บปวดทางจิตใจ ซึ่งเกิดขึ้นในสังคมปัจจุบันมากมายทุกรูปแบบ สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นจากสภาวะปัจจุบัน ซึ่งจะพบเจอเป็นประจำตามสื่อข่าวสารต่าง ๆ จนแทบจะเป็นเรื่องปรกติที่เกิดขึ้นของมนุษย์ในสังคมปัจจุบัน

“ความเจ็บปวดของการมีชีวิตอยู่ มีขอบเขตกว้างขวางมาก ตั้งแต่ความเหงาและท้อแท้ นิด ๆ มาเป็นความเครียด ความเจ็บปวด และความโกรธระดบปานกลาง ไปจนถึงความเจ็บปวดรวดร้าว ความระทมตรอมตรมอย่างแสนสาหัส ทั้งหมดนี้คือสิ่งที่เรียกว่า ความทุกข์”¹

การล้มสลายทางจิตวิญญาณ อันขาดการพัฒนาจิตใจ กลายเป็นปัญหาของสังคมอย่างยิ่ง การบำบัดพัฒนาจิตใจนั้นสำคัญอย่างมาก คือหนทางที่จะรักษาจิตใจให้เข้มแข็ง ไม่ให้จิตเสื่อมสลาย และต่อสู้กับปัญหาต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันของมนุษย์ เพื่อให้มนุษย์มีสติปัญญา ในการแก้ไขปัญหาชีวิตต่าง ๆ ซึ่งพบเจอในสภาวะปัจจุบันอย่างเข้าใจในสิ่งที่เป็นอย่างอยู่ “การมีสติหมายถึงความถึงการสามารถควบคุมการเอาใจไปจดจ่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้ดีเท่านั้นเอง นั่นคือ คุณสามารถเอาใจไปจดจ่อสิ่งใดก็ได้ที่คุณต้องการและใจของคุณก็อยู่ตรงนั้น”²

การมีสติ ปัญญา ในสังคมยุคปัจจุบันที่เต็มไปด้วยสภาวะของความเสื่อมสลายทางด้านจิตใจ “การเจริญสติ” นั้นเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง ซึ่งคนยุคปัจจุบันต้องเรียนรู้ในเชิงปฏิบัติให้เข้าใจ เพื่อก่อเกิดสติปัญญา กับการดำรงชีวิตในสภาวะปัจจุบัน อันเต็มไปด้วยสิ่งรบกวนและปัญหาต่าง ๆ อย่างมีสติ ปัญญา และมีความสุขกับสิ่งที่เป็นอย่างอยู่ด้วยความเข้าใจ

¹ ริก แชนสัน และ ริชาร์ด เมนคิอัส, **สมองแห่งพุทธะ**, พิมพ์ครั้งที่ 12, แปลจาก Buddha's brain : The Practical neuroscience of happiness, love and wisdom, แปลโดย ฉัชร สยามวาลา, (กรุงเทพฯ : อมรินทร์ธรรมะ อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง, 2561), 24.

² เรื่องเดียวกัน, 196.

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สภาวะสังคมปัจจุบันที่เต็มไปด้วยโลกของวัตถุนิยม การสื่อสารที่รวดเร็วในโลกปัจจุบัน รวมถึงข่าวสารและปัญหาความรุนแรง ทั้งด้านยาเสพติดและปัญหาต่าง ๆ ในสังคม ล้วนก่อให้เกิดความเสื่อมถอยทางจิตวิญญาณและการเสื่อมถอยด้านจริยธรรมที่ดิ่งงาม ซึ่งเกิดขึ้นในสังคมปัจจุบัน อันเป็นเหตุการล่มสลายโครงสร้างที่ดิ่งงามของสังคมในยุคปัจจุบันเป็นอย่างยิ่ง สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นเหตุนำพาสู่การเสื่อมสลายทางจิตวิญญาณของคนในสังคมปัจจุบัน และเป็นที่มาของการขาดสติปัญญา อันเป็นเหตุแห่งความทุกข์ที่เกิดขึ้นของคนในสังคม

ข้าพเจ้าได้ตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นของสังคมปัจจุบัน ที่เป็นเหตุทำให้เกิดสภาวะการล่มสลายทางจิตวิญญาณของสังคม ข้าพเจ้าก็ประสบปัญหาสภาวะความทุกข์ทางจิตใจที่เกิดขึ้นจากปัญหาภายในครอบครัว การหย่าร้าง หนี้สิน ยาเสพติด การสูญเสียบิดา ที่เป็นเสาหลักของครอบครัว ส่งผลกระทบต่อสภาวะจิตใจ ทำให้ขาดที่พึ่งพิงทางจิตใจ สร้างความล้มเหลวต่อสภาพจิตใจของข้าพเจ้าและครอบครัวเป็นอย่างมาก เป็นเหตุให้ข้าพเจ้าหาที่พึ่งทางจิตใจในหนทางที่ผิด เช่น สิ่งมอมเมาต่าง ๆ ส่งผลการกระทำที่เกิดจากขาดสติ ปัญญา ใช้อารมณ์เหนือเหตุผล ขาดการยับยั้งชั่งใจในการดำเนินชีวิต เป็นเหตุให้เกิดปัญหาต่าง ๆ เข้ามาในชีวิต ทำให้ข้าพเจ้าต้องตกอยู่ในสภาวะหวังแห่งความทุกข์และความเจ็บปวดทางจิตใจอย่างมาก เกิดสภาวะจิตใจที่โศกเศร้า หงอยเหงาน่า สู้ความลำบาก วนวาย ฟุ้งซ่าน เป็นบ่อเกิดของการขาดสติ ปัญญา ในการดำเนินชีวิต

จากเหตุที่กล่าวมาข้างต้น ทำให้ข้าพเจ้าสนใจศึกษาศาสนา เพื่อระงับความทุกข์ทางจิตใจ และเริ่มฝึกการเรียนรู้ธรรมะในเชิงปฏิบัติ คือการเจริญสติแบบอานาปานสติ “อานาปานสติ แปลว่า สติกำหนดที่ธรรมอย่างใดอย่างหนึ่งอยู่ทุกลมหายใจเข้าออก”³ เพื่อยกระดับจิตใจที่เสื่อมสลายให้กลับมาเข้มแข็ง ต่อสู้กับปัญหาชีวิต อย่างมีสติปัญญา ในทิศทางที่ถูกต้องตามหลักการเจริญสติของพุทธศาสนา ซึ่งเป็นหลักธรรมในการปฏิบัติของพุทธศาสนา เพื่อให้เกิดความสงบทางจิตใจและเกิดสติ ปัญญา ในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ทั้งในชีวิตและหน้าที่การงาน

จากประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมปัจจุบันและเกิดขึ้นกับตัวข้าพเจ้าเอง เป็นที่มาของการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะในหัวข้อวิทยานิพนธ์ “บันทึกร่องรอยสภาวะแห่งจิต” เป็นไปเพื่อการยกระดับจิตใจให้เกิดความสงบและความงดงามทางจิตใจ เพื่อให้เข้าใจในสิ่งที่เกิดขึ้นในสภาวะสังคมปัจจุบันและสภาวะจิตใจอย่างมีสติปัญญา ตามหลักแนวทางการเจริญสติของพุทธปรัชญา

³ พุทธทาสภิกขุ, อานาปานสติ สมบูรณ์แบบ, พิมพ์ครั้งที่ 8 (กรุงเทพฯ : ธรรมสภา, 2548), 6.

“พุทธปรัชญาคืออะไร คำตอบสำหรับคำถามนี้ก็คือ “พุทธปรัชญา ได้แก่ หลักคำสอนเกี่ยวกับความจริง (สัจธรรม) และหลักปฏิบัติ (จริยธรรม) บางประการของพระพุทธศาสนาที่นำมาศึกษาวิเคราะห์ด้วยการใช้เหตุผลตามวิธีการของปรัชญา” ตามคำนิยามนี้หมายความว่า พุทธปรัชญาจะจำกัดวงอยู่ในส่วนที่เป็นศาสนธรรมของพุทธศาสนาเท่านั้น”⁴

ความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของการศึกษา

การสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ มีความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์เพื่อนำแนวความคิดของพุทธศาสนา มาเพิ่มเติมให้เนื้อหาความหมายของผลงานสร้างสรรค์ โดยนำการเจริญสติแบบอานาปานสติ ตามหลักพุทธศาสนา “กำหนดอยู่ที่สิ่งใดสิ่งหนึ่งทุกลมหายใจเข้าออกแล้วก็เรียกว่าอานาปานสติได้ทั้งนั้น”⁵ อันเป็นหลักพุทธปรัชญามาใช้ในการปฏิบัติในวิถีชีวิตประจำวันและการทำงานให้เกิดสมาธิ สติ ในกระบวนการทำงานสร้างสรรค์ ให้เกิดรูปทรงร่องรอยอันหลากหลายที่ทับซ้อนกัน เป็นรูปสัญลักษณ์ความหมาย ที่สื่อถึงสภาวะอารมณ์ความรู้สึกภายในจิตใจ แสดงออกมาเป็นร่องรอยบันทึกสภาวะแห่งจิต เพื่อมีปัญญาตื่นรู้กับสภาวะปัจจุบันขณะ และสื่อถึงความหมายของเทคนิควิธีการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรม ตามแนวความคิด

ข้าพเจ้ามีความประสงค์นำเอาหลักการเจริญสติแบบอานาปานสติมาประยุกต์ใช้ในกระบวนการทำงานสร้างสรรค์ เพื่อให้เกิดการตื่นรู้ของสภาวะจิตใจให้อยู่กับปัจจุบันในระหว่างทำงาน และบำบัดจิตใจ ผ่านกระบวนการทำงานสร้างสรรค์ศิลปะ ตามหลักการเจริญสติแบบอานาปานสติ ของพุทธศาสนา

ผลงานสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์ชุดนี้ มีความแตกต่างจากผลงานจิตรกรรมโดยทั่วไปในการใช้พู่กันสร้างสรรค์ผลงาน โดยการแสดงออกมุ่งเน้นจิตรกรรมเชิงกระบวนการ (Process Painting) และรูปแบบจิตรกรรมเชิงจัดวาง (Painting Installation) และนำเสนอออกมาในรูปแบบจิตรกรรมเชิงนามธรรม (Abstract) ที่ใช้วิธีการเจริญสติแบบอานาปานสติผ่านกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรม ตามแนวความคิดการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ “บันทึกร่องรอยสภาวะแห่งจิต” ให้เป็นไปตามความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์

⁴ สุนทร รั้งสี, พุทธปรัชญาจากพระไตรปิฎก, พิมพ์ครั้งที่ 3 (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย), 10.

⁵ พุทธทาสภิกขุ, อานาปานสติ สมบูรณ์แบบ, 7.

สมมติฐานของการศึกษา

การสร้างสรรค้วทยาพนธ์ชุดนี้ ข้าพเจ้าใช้วิธีการสร้างสรรค์งานศิลปะโดยผ่านกระบวนการทำงานที่ใช้หลักการเจริญสติแบบอานาปานสติ ของพุทธศาสนา มาใช้ในกระบวนการสร้างสรรค์ผลงาน เพื่อเชื่อมโยงกันระหว่างแนวทางหลักการปฏิบัติในทางพุทธศาสนา และการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ ซึ่งมีลักษณะโต้ตอบกันระหว่างภายในและภายนอก ระหว่างกายกับจิต ในความเป็นปัจจุบันขณะ เพื่อสื่อถึงสภาวะอารมณ์ความรู้สึกต่อสิ่งที่กำลังเกิดขึ้นในปัจจุบัน

ข้าพเจ้าใช้กระบวนการทำงานสร้างสรรค์ ที่ได้รับแรงบันดาลใจจากการกรวดน้ำอุทิศส่วนกุศล อันเป็นพิธีกรรมอย่างหนึ่งของพุทธศาสนาเถรวาทแบบไทย นำมาประยุกต์ใช้ในเชิงเทคนิค โดยการใช้น้ำเปล่าเทใส่แก้วน้ำที่ใสสีและผสมปูนไพรจากธรรมชาติ ให้น้ำเปล่าเข้าไปแทนสีหรือผสมปูนไพรจากธรรมชาติที่อยู่ในแก้ว เพื่อให้สีหรือผสมปูนไพรจากธรรมชาติ ล้นออกจากแก้วน้ำ ออกมาเป็นปรากฏการณ์ร่องรอยรูปทรงต่าง ๆ เกิดการทับซ้อนกันของรูปทรงต่าง ๆ และชั้นพื้นผิว ที่เกิดขึ้นจากกระบวนการสร้างสรรค์ทำงานศิลปะ ออกมาเป็นภาพ “บันทึกร่องรอยสภาวะแห่งจิต” โดยเน้นกระบวนการสร้างสรรค์งานจิตรกรรม ในลักษณะการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมเชิงกระบวนการ นำเสนอในรูปแบบจิตรกรรมเชิงนามธรรมและการแสดงออกในรูปแบบจิตรกรรมเชิงจัดวาง ซึ่งสะท้อนถึงแนวความคิดและทัศนคติในการสร้างสรรค์้วทยาพนธ์ชุดนี้

ขั้นตอนของการศึกษา

1. ศึกษาข้อมูลจากธรรมะ บทความทางวิชาการ เสียงพระธรรมเทศนาของพระสงฆ์ที่ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ เช่น ท่านพุทธทาสภิกขุ หลวงปู่ชา สุภัทโท สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช (เจริญ สุวฑฺฒโน) เป็นต้น จากห้องสมุดและสื่อต่าง ๆ เช่น แผ่นบันทึกเสียงซีดี อินเทอร์เน็ต เป็นต้น
2. ฝึกการเจริญสติภาวนาแบบอานาปานสติตามหลักพุทธศาสนา จากสถานที่ฝึกอบรมการเจริญสติภาวนาจากผู้รู้ด้านการเจริญสติ เช่น พระสงฆ์ จาก วัด สำนักสงฆ์ หรือศูนย์ฝึกอบรมวิปัสสนากรรมฐานต่าง ๆ
3. รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์และพัฒนาหาแนวทางรูปแบบการทำงานอันสอดคล้องกับแนวความคิด
4. ศึกษาผลงานศิลปะของศิลปินทั้งในประเทศ และต่างประเทศที่ส่งอิทธิพลต่อการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะของข้าพเจ้า
5. ทดลองสร้างสรรค์ สังเกตและวิเคราะห์ถึงผลงานทั้งกระบวนการสร้างสรรค์และความงดงามที่เกิดขึ้นในผลงาน เพื่อเป็นการศึกษาและพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นในผลงานต่อไป

6. ปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา วิเคราะห์ วิวิจารณ์ เพื่อพัฒนาผลงาน ทั้งเนื้อหา แนวความคิด เทคนิค วิธีการ เพื่อการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ให้ดียิ่งขึ้น
7. วิเคราะห์สรุปประเด็นในผลงานที่สร้างสรรค์
8. สรุปผลงานสร้างสรรค์
9. การนำเสนอผลงานและติดตั้งผลงาน พร้อมทั้งเอกสารการทำวิทยานิพนธ์

ขอบเขตการศึกษา

1. ด้านเนื้อหา มุ่งไปที่กระบวนการทำงาน ซึ่งนำหลักการเจริญสติแบบอานาปานสติ มาใช้ในกระบวนการทำงาน เป็นหลักสำคัญบอกถึงความเป็นปัจจุบันขณะ มากกว่าผลสำเร็จ ที่เป็นปลายทางของผลงาน เพื่อให้เกิดความสงบทางจิตใจ และก่อให้เกิด สติ ปัญญา ตามหลัก พุทธปรัชญา
2. ด้านรูปแบบ นำเสนอรูปแบบจิตรกรรมเชิงนามธรรมที่เกิดขึ้นเป็นลักษณะ ปรากฏการณ์จากกระบวนการทำงานที่เกิดเป็นร่องรอยภาพบันทึกปรากฏการณ์ของความจริง ที่เป็นปัจจุบัน จากกระบวนการทำงาน และใช้การนำเสนอผลงานผ่านการจัดวางในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อแสดงออกถึงแนวความคิดของวิทยานิพนธ์
3. ด้านเทคนิค ใช้เทคนิคสีฝุ่นและผงสมุนไพรรจากธรรมชาติที่มีอยู่ท้องถิ่นที่สอดคล้อง กับแนวความคิดนำมาสร้างสรรค์เป็นผลงานวิทยานิพนธ์

แหล่งข้อมูล

1. ข้อมูลหนังสือศิลปะ ทฤษฎีศิลปะ หนังสือปรัชญาความคิด ที่สอดคล้องกับ แนวความคิดของวิทยานิพนธ์ จากห้องสมุด อินเทอร์เน็ต เป็นต้น
2. ข้อมูลหนังสือพุทธศาสนา หนังสือเกี่ยวกับหลักการเจริญสติแบบอานาปานสติ จาก ห้องสมุด ร้านหนังสือ วัด สำนักสงฆ์ ศูนย์อบรมวิปัสสนากรรมฐาน
3. คลิปเสียงจากเว็บไซต์ใน อินเทอร์เน็ต เกี่ยวกับพระธรรมเทศนาหลักการเจริญสติ จากพระปฏิบัติดี ปฏิบัติชอบ เช่น ท่านพุทธทาสภิกขุ หลวงปู่ชา สุภทโท สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช (เจริญ สุวฑฺฒโน) เป็นต้น เพื่อเป็นแนวทางการฝึกเจริญสติในเชิงปฏิบัติ
4. สถานที่ฝึกปฏิบัติธรรม เช่น วัด สำนักสงฆ์ ศูนย์อบรมวิปัสสนากรรมฐาน เป็นต้น เพื่อฝึกการเจริญสติภาวนาแบบอานาปานสติตามหลักพุทธปรัชญา
5. ข้อมูลวิทยานิพนธ์ที่คล้ายคลึงกัน แหล่งข้อมูลจาก ห้องสมุด อินเทอร์เน็ต

บทที่ 2

ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ

แรงบันดาลใจและอิทธิพลต่อการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ชุด “บันทึกร่องรอย สภาวะแห่งจิต” เกิดขึ้นจากหลายอย่าง ทั้งด้านความคิด วิถีชีวิต ผลงานศิลปะ เป็นต้น ทุกสิ่งอย่าง เกิดขึ้นจากสิ่งที่ประสบพบเจอนั้นคือวิถีแห่งชีวิต ในสิ่งที่เป็นไปตามประสบการณ์ชีวิต ข้าพเจ้าเอง นั้นได้พบเจอเรื่องราวต่าง ๆ ทั้งทางด้านดีและไม่ดี ทำให้สิ่งที่พบเจอนั้นได้สร้างแรงบันดาลใจต่อการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะเป็นอย่างมาก ข้าพเจ้าแบ่งประเภทแรงบันดาลใจหลัก ๆ จาก 3 ประเภท ดังนี้

1. แรงบันดาลใจจากสุนทรียศาสตร์แบบ วัชบี-ชะบี
2. แรงบันดาลใจวิถีชีวิตของพุทธศาสนิกชน
3. แรงบันดาลใจจากผลงานศิลปะ

แรงบันดาลใจจากสุนทรียศาสตร์แบบ วัชบี-ชะบี

ข้าพเจ้าได้รับแรงบันดาลใจสุนทรียศาสตร์แบบ วัชบี-ชะบี ที่เป็นสุนทรียศาสตร์ ในความหมายที่ว่า “วัชบี-ชะบี คือความงามของสรรพสิ่งที่ไม่สมบูรณ์แบบ ไม่คงทนถาวรและไม่เสร็จสมบูรณ์ คือความงามของสรรพสิ่งที่ยังเปลี่ยนแปลงและอ่อนนุ่ม คือความงามของสรรพสิ่งที่ไม่ยึดติดในรูปแบบในคติแบบแผน”⁶ จากแนวคิดสุนทรียศาสตร์ที่กล่าวมา ได้ส่งผลต่อทัศนคติความคิด การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะเป็นอย่างมาก แรงบันดาลใจปรัชญาความคิด วัชบี-ชะบี ทำให้ข้าพเจ้านำปรัชญาแนวคิดนี้มาสร้างสรรค์ผลงานในรูปแบบศิลปะเชิงนามธรรม ที่มุ่งเข้าหา “แก่นแท้” ของศิลปะโดยตรงตามแนวความคิด เพื่อเป็นไปในการค้นหาอัตลักษณ์ความเป็นตัวตนต่อการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์จากแรงบันดาลใจสู่การสร้างสรรค์ ข้าพเจ้าได้มองเห็นทัศนคติทางความคิดว่า การสร้างสรรค์ที่ไม่จำกัดแบบแผนนั้นเป็นหลักสำคัญสำหรับการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ ที่จะค้นหาแนวทางในรูปแบบของตัวเอง สู่ความคิดที่ลงลึกถึงสภาวะจิตอันจริงแท้ เพื่อแสดงออกมาผ่านงานศิลปะที่เป็นภาษาสากล สะท้อนถึงแนวความคิดในหลักปรัชญาพุทธศาสนา และ

⁶ เกลนาร์ดี โครเรน, วัชบี-ชะบี สำหรับศิลปิน นักออกแบบ กวี & นักปรัชญา, แปลโดย กรินทร์ กลิ่นขจร, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สวนเงินมีมา, 2550), 23.

สะท้อนถึงความรู้สึกรู้สึกนึกคิดผ่านผลงานศิลปะ ในรูปแบบทางปรัชญาความคิดและสุนทรียศาสตร์แบบสากล ที่เป็นความงดงามของหลักจักรธรรมอันจริงแท้

หลักการของวะปิ-ชะปิ นั้นมีความอ่อนนุ่มถ่อมตน แสดงออกอย่างเรียบง่าย ไม่ยึดติดกับแบบแผน แต่เป็นความงามที่อธิบายผ่านปรากฏการณ์อย่างเป็นธรรมชาติ บ่งบอกถึงความเคารพความเป็นธรรมชาติของสรรพสิ่ง วะปิ-ชะปิ จึงเป็นปรัชญาสุนทรียศาสตร์ความคิดที่สร้างแรงบันดาลใจต่อข้าพเจ้าในการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์

แรงบันดาลใจจากวิถีชีวิตของพุทธศาสนิกชน

ผลงานวิทยานิพนธ์ชุดนี้ เกิดขึ้นจากเรื่องราวของชีวิต ปัญหาต่าง ๆ ที่ผ่านเข้ามาในชีวิต ข้าพเจ้า ทำให้พบเจอความทุกข์เวทนาต่าง ๆ นา ๆ ข้าพเจ้าได้ทบทวนทางด้านสภาวะจิตใจของตัวเอง และพยายามแก้ไขในทางที่ถูกต้องตามหนทางแห่งการดับทุกข์ของหลักพุทธศาสนา ข้าพเจ้าได้เริ่มศึกษาธรรมะในเชิงปฏิบัติ เรียนรู้การเจริญสติแบบอานาปานสติ ข้าพเจ้ามองเห็นถึงความงดงามในวิถีปฏิบัติของพุทธศาสนิกชนในสังคมไทยยุคปัจจุบัน แม้จะแปรเปลี่ยนไปจากอดีต แต่ก็ยังมีวิธีการที่ปรับเปลี่ยนไปตามยุคสมัย แต่ก็ยังมีวิถีแนวทางอันงดงามตามรูปแบบพุทธศาสนาเถรวาทแบบไทยในยุคปัจจุบัน ที่สำคัญขนบธรรมเนียมประเพณีก็มีเนื้อหาสอดแทรกคติทางความคิดในเชิงปฏิบัติ เช่น การใส่บาตร การกรวดน้ำ ที่เป็นลักษณะการปฏิบัติและเป็นการกระทำที่ขัดเกลากจิตใจเพื่อเรียนรู้จักการให้ เช่น การทำบุญ ทำทาน เป็นต้น ที่แฝงอยู่ในวิถีชีวิตของพุทธศาสนิกชนชาวไทย ความงดงามที่อยู่ในวิถีชีวิตในรูปแบบเชิงปฏิบัติ ล้วนสร้างแรงบันดาลใจต่อข้าพเจ้าเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะทางด้านพิธีกรรมของพุทธศาสนาเถรวาทไทย “พิธีกรรม แปลว่าการกระทำที่เป็นพิธี คือเป็นพิธีที่จะให้สำเร็จผลที่ต้องการ หรือ การกระทำที่เป็นวิธีการเพื่อให้สำเร็จผลที่ต้องการ หรือ นำไปสู่ผลที่ต้องการ” ที่ข้าพเจ้าได้แรงบันดาลใจ นำมาสร้างสรรค์เป็นผลงานวิทยานิพนธ์ชุด “บันทึกร่องรอยสภาวะแห่งจิต”

⁷ พระพรหมคุณาภรณ์ (ป. อ. ปยุตฺโต), *พิธีกรรมใครว่าไม่สำคัญ*, พิมพ์ครั้งที่ 7 (กรุงเทพฯ: พิมพ์สวย, 2551), 4.

พิธีกรรมในพุทธศาสนาแบบเถรวาทไทย เป็นพิธีกรรมที่เกิดขึ้นตามความเชื่อและศรัทธา ของพุทธศาสนิกชน ที่อยู่คู่กับสังคมไทยมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ที่เชื่อมโยงระหว่างสังคมกับศาสนาผ่านประเพณี วัฒนธรรม “พิธีกรรมเป็นส่วนเบื้องต้นของวินัย โดยเป็นส่วนที่ลือกับหมู่ชนส่วนใหญ่ให้เขาเข้ามามีส่วนร่วม และเป็นเครื่องนำเขาเข้าสู่วินัยที่จะนำต่อให้เข้าถึงเนื้อหาสาระที่เป็นธรรมะสูงขึ้นต่อไป”⁸

ข้าพเจ้าได้แรงบันดาลใจจากพิธีกรรมอย่างหนึ่งของพุทธศาสนาเถรวาทไทย คือ การกรวดน้ำอุทิศส่วนกุศล ที่สามารถพบเจอได้ทั่วไปในวิถีปฏิบัติของพุทธศาสนิกชนชาวไทย ตามความเชื่อ ศรัทธา ที่อุทิศส่วนกุศลให้กับผู้ที่ล่วงลับไป ทั้งญาติพี่น้อง และเจ้ากรรมนายเวร จิตที่แผ่กุศลส่งออกไปนั้น เป็นจิตที่เกิดจากการตั้งใจกระทำด้วยสมาธิ เป็นจิตที่เกิดขึ้นจากเจตนาที่ดี เป็นกุศล ถูกส่งออกไป นั่นคือจิตที่มีความเมตตาต่อผู้ได้รับ เพื่อให้ผู้ได้รับผลบุญกุศลนั้น ๆ ตามความเชื่อและศรัทธาของพุทธศาสนิกชน

ข้าพเจ้าได้นำการกรวดน้ำอุทิศส่วนกุศล ในยุคปัจจุบัน นำมาใช้ในกระบวนการสร้างสรรค์ผลงาน เพื่อเป็นแนวทางการสร้างสรรค์ผลงาน ผ่านกระบวนการทำงานสร้างสรรค์ ให้ปรากฏเป็นรูปร่องรอยต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากสภาวะจิตที่ผ่านการเจริญสติแบบอานาปานสติไปพร้อมกับการทำงานสร้างสรรค์ เพื่อให้จิตจดจ่ออยู่กับการกระทำอย่างมีสติ และใช้สติดึงจิตที่ฟุ้งซ่านให้กลับมาอยู่ในการกระทำและรู้อยู่กับสภาวะปัจจุบัน อันส่งผลที่ทำให้ข้าพเจ้าเกิดความสงบสุขทางจิตใจ ที่เกิดขึ้นจากการนำแรงบันดาลใจ ประยุกต์ผ่านเทคนิควิธีการ ในกระบวนการทำงานสร้างสรรค์ เพื่อให้ตรงกับแนวความคิดวิทยานิพนธ์ชุด “บันทึกร่องรอยสภาวะแห่งจิต”

⁸ พระพรหมคุณาภรณ์ (ป. อ. ปยุตโต), *พิธีกรรมใครว่าไม่สำคัญ*, 48.

ภาพที่ 1 ภาพพุทธศาสนิกชนในยุคปัจจุบัน ทำการกรวดน้ำอุทิศส่วนกุศล ที่ริมถนน

แรงบันดาลใจจากแนวทางการสร้างสรรค์ศิลปะ

แรงบันดาลใจจากผลงานศิลปะ เกิดขึ้นจากการสังสรรค์ที่เกิดจากการดูผลงานศิลปะตามหอศิลป์ จากหนังสือศิลปะ บทความวิจารณ์งานศิลปะต่าง ๆ และการแลกเปลี่ยนสนทนาทางความคิดกับศิลปิน รวมถึงวิถีชีวิตการทำงานศิลปะ ล้วนแล้วคือการส่งอิทธิพลต่อการทำงานศิลปะของศิลปินเสมอมา การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะข้าพเจ้านั้น ก็ได้รับอิทธิพลจากผลงานศิลปะที่ส่งอิทธิพลเป็นอย่างมากต่อข้าพเจ้า ทั้งจากศิลปิน ทั้งรูปแบบ และแนวความคิด ที่ส่งอิทธิพลต่อการสร้างสรรค์เป็นอย่างมาก และเป็นศิลปินที่ข้าพเจ้าทั้งได้รับแรงบันดาลใจและอิทธิพล ทั้งรูปแบบความคิด ต่อข้าพเจ้าเป็นอย่างมากในการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ชุดนี้ ดังนี้

1. แนวทางการสร้างสรรค์ของ อาจารย์มณฑิร บุญมา

อาจารย์มณฑิร บุญมา ศิลปินที่มีชื่อเสียงของประเทศไทยและนานาชาติ และมีบทบาทด้านศิลปะร่วมสมัยที่โดดเด่นอย่างมากของประเทศไทย อาจารย์มณฑิร บุญมา ได้นำเนื้อหาความคิดในพุทธศาสนาใช้ในการสร้างสรรค์ผลงาน ขณะเดียวกันก็นำความคิดที่สอดคล้องกับเรื่องราวของชีวิต ข้อเท็จจริงของสังคม เช่น ชาวไร่ชาวนา กรรมกร ชีวิตผู้คน เป็นต้น ที่เป็นมุมมองของคนชั้นล่าง ผ่านผลงานศิลปะ ทั้งสองมิติและสามมิติ โดยเฉพาะการนำเอาวัตถุต่าง ๆ เช่น ผงสมุนไพรรวม ผงดิน เป็นต้น บอกผ่านเล่าเรื่องราวทัศนศิลป์ ทั้งเทคนิคการทำงาน มาสร้างสรรค์ผลงานที่ผ่านการกลั่นกรองอย่างลึกซึ้ง ผสมผสานระหว่างผลงานแนวจิตว่างและเชิงความคิดเข้าด้วยกัน สะท้อนความรู้สึกรักใคร่ของสังขารชีวิตที่อาจารย์มณฑิร บุญมา ได้เผชิญความทุกข์ด้านสุขภาพ และมีรากวัฒนธรรมความเป็นไทยที่สามารถสื่อออกมาเป็นภาษาสากล ในรูปแบบศิลปะร่วมสมัย

“ข้าพเจ้าจึงมีความคิดเห็นส่วนตัวว่า สีต่าง ๆ ที่ศิลปินใช้ในการสร้างผลงานนั้น มีความสามารถเพียงเป็น “สื่อแทน” บางสิ่งบางอย่างเท่านั้น ไม่สามารถที่จะ “แสดง” ความหมายหรือปรากฏการณ์ของความรู้สึกและความจริงที่ข้าพเจ้าจะแสดงออกได้อย่างตรงไปตรงมา”⁹

ข้าพเจ้าได้รับแรงบันดาลใจจากผลงาน อาจารย์มณฑิร บุญมา ในแง่ที่จะความเป็นจริงของวัสดุ ที่นำเนื้อหาของวัสดุบอกเล่าผ่านแนวความคิดสู่ผลงาน ผ่านการตีความสื่อออกมาเป็นภาษาทัศนศิลป์ และมีอัตลักษณ์ที่ชัดเจนในรูปแบบของอาจารย์มณฑิร บุญมา อันแสดงถึงทัศนคติความคิดที่เคารพความเป็นธรรมชาติ ความเป็นจริง สังขารชีวิต สะท้อนความจริงที่เกิดขึ้นจากผลงานของ อาจารย์มณฑิร บุญมา ส่งผลทางความรู้สึกนึกคิดในความหมายของผลงาน เป็นการแสดงออกผ่านรูปสัญลักษณ์ของพุทธศาสนา เช่น สลูป เจดีย์ ระฆัง เป็นต้น เพื่อให้รูปทรงที่

⁹ สำนักงานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย, ตายก่อนดับ การกลับมาของ มณฑิร บุญมา, (กรุงเทพฯ : สำนักงานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย กระทรวงวัฒนธรรม, 2548), 47.

สร้างสรรค์ขึ้นมาจากสัญะในพุทธศาสนา ได้สร้างทัศนคติความคิดต่อสังคม ตลอดจนอารมณ์ความรู้สึกที่เกิดขึ้นจากผลงาน ที่สร้างสรรค์มาจากวัตถุดิบธรรมชาติ เช่น พงสมุนไพรรดิน เป็นต้น แสดงถึงปัญญาความคิดการสร้างสรรค์ที่มีกระบวนการความคิดที่ถ่องแท้เชื่อมโยงในผลงานของ อาจารย์ มณฑิธร บุญมา ส่งผลต่อจิตวิญญาณให้สูงส่งขึ้น

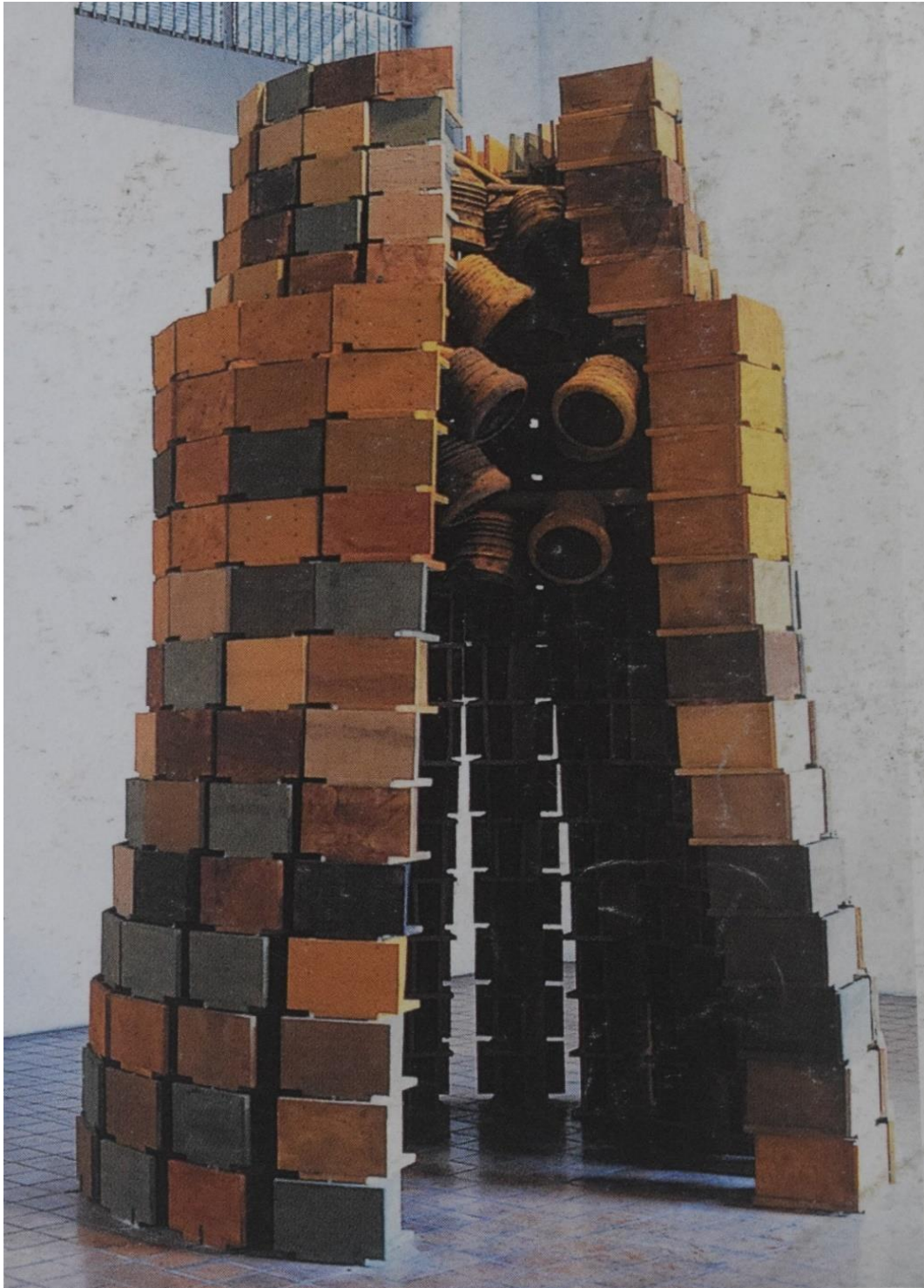

ภาพที่ 2 ภาพผลงานอาจารย์มณฑิธร บุญมา ชื่อผลงาน เจดีย์ดินแดง

เทคนิค : ดินแดง ถ่าน ผงซักฟอก คราม ขนาด : 320 x 180 ซม. ปี พ.ศ. 2533

ที่มา : สำนักงานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย, ตายก่อนดับ การกลับมาของ มณฑิธร บุญมา (กรุงเทพฯ : สำนักงานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย กระทรวงวัฒนธรรม, 2548), 46.

ภาพที่ 3 ภาพผลงานของอาจารย์มณฑิธร บุญมา ชื่อผลงาน Temple of mind : Nature's Breath

เทคนิค : เหล็ก สมุนไฟร กาว ขนาด : 354 x 245 x 241 ซม. ปี พ.ศ. 2539

ที่มา : สำนักงานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย, ตายก่อนดับ การกลับมาของ มณฑิธร บุญมา (กรุงเทพฯ : สำนักงานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย กระทรวงวัฒนธรรม, 2548), 87.

2. แนวทางการสร้างสรรค์ของ ศาสตราจารย์เกียรติคุณ อธิสิทธิ์ ตั้งโกลก

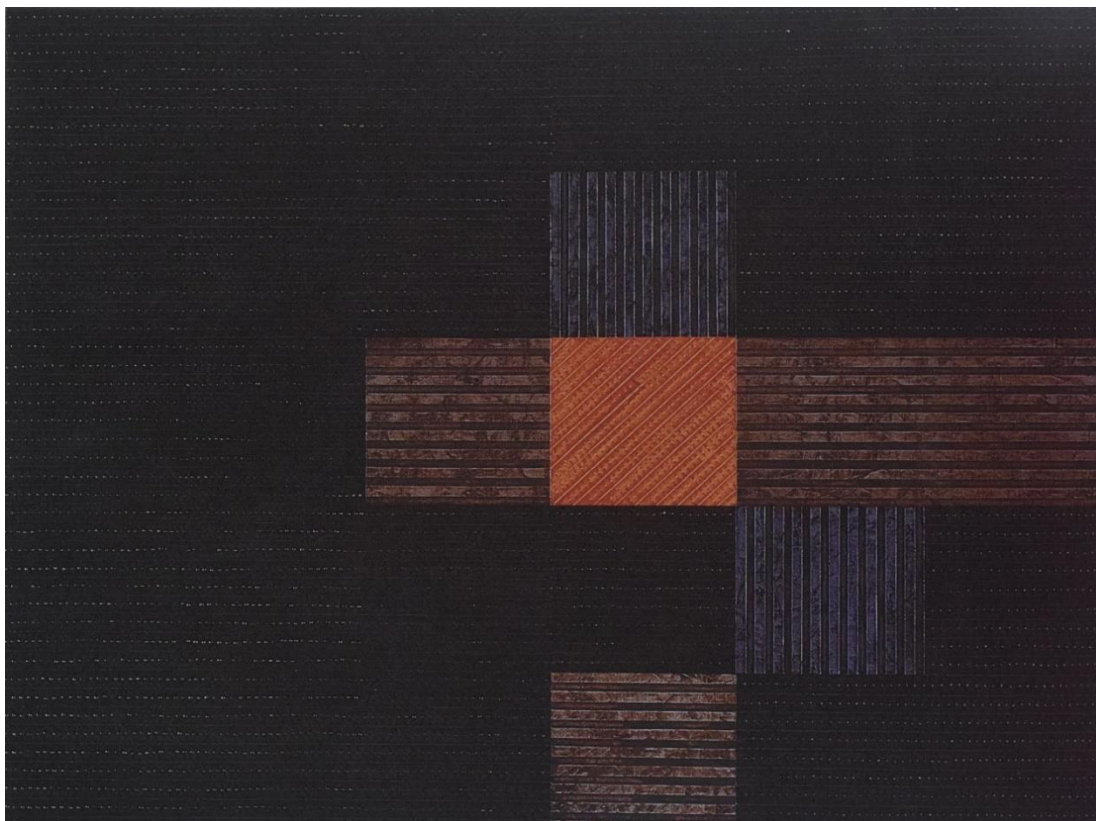
ศาสตราจารย์เกียรติคุณ อธิสิทธิ์ ตั้งโกลก ศิลปินที่มีผลงานโดดเด่นอย่างมาก ในวงการศิลปะร่วมสมัยของประเทศไทย โดยเฉพาะศิลปะรูปแบบเชิงนามธรรม (Abstract) ที่มีระบบกระบวนการทางความคิด ความรู้ วิธีการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะในรูปแบบนามธรรม อย่างมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว และเทคนิคการสร้างสรรค์ที่มีแนวความคิด เป็นผลงานนามธรรมที่สร้างจินตนาการทางความคิดต่อข้าพเจ้าอย่างมาก และส่งอิทธิพลต่อข้าพเจ้าในการสร้างสรรค์ผลงานในรูปแบบเชิงนามธรรม โดยเฉพาะการสร้างสรรค์ที่นำหลักพุทธปรัชญามาเป็นแนวความคิด ในการสร้างสรรค์ผลงาน แสดงออกมาในรูปแบบจิตรกรรมเชิงนามธรรม

“จุดมุ่งหมายหลักของการให้กำเนิดศิลปะนามธรรมก็คือ การเพิ่มคุณภาพทาง “จิต” ให้กับทัศนศิลป์ ในผลงานศิลปะนามธรรม ศิลปินตัด “รูป” ที่เป็นการพรรณนาบอกเล่าเรื่องราวของโลกภายนอกตามที่ตามองเห็นออกไป ก็เพื่อมุ่งเข้าสู่โลกภายในแห่ง “นาม” อันเป็น “แก่นแท้” ของศิลปะ ซึ่งก็คือการแสดงออกแห่งความคิด และอารมณ์ ความรู้สึกแห่งจิตใจของศิลปิน โดยการใช้ภาษาทัศนศิลป์”¹⁰

ตามนิยามศิลปะนามธรรมดังกล่าว รูปแบบการแสดงออกทางด้านสภาวะจิต ศิลปะนามธรรมเป็นศิลปะรูปแบบหนึ่งที่สามารถนำเสนอสภาวะภายในจิตใจแสดงออกมาได้โดยตรง ข้าพเจ้าได้รับอิทธิพลโดยตรงจากผลงานของ ศาสตราจารย์เกียรติคุณ อธิสิทธิ์ ตั้งโกลก ในด้านรูปแบบการนำเสนอที่แสดงถึงสภาวะจิตได้โดยตรงและชัดเจนนั้นคือ รูปแบบจิตรกรรมนามธรรม ในการสร้างสรรค์ผลงานวิถยานิพนธ์

ผลงานของ ศาสตราจารย์เกียรติคุณ อธิสิทธิ์ ตั้งโกลก ได้สร้างแรงบันดาลใจต่อข้าพเจ้าในเรื่องกระบวนการความคิดการสร้างสรรค์ผลงานต่อข้าพเจ้าเป็นอย่างมาก ทำให้เห็นความหมายของเทคนิคต่าง ๆ ในผลงาน สร้างความคิด จินตนาการผ่านรูปทรง เส้น สี ทัศนธาตุทางศิลปะที่นำมาสร้างสรรค์ผลงาน เกิดจากการตีความในความหมายทางความคิด ส่งผลต่อการจินตนาการที่เกิดขึ้นจากการวิเคราะห์สร้างสรรค์ อันเป็นอัตลักษณ์ที่โดดเด่น มากกว่าเรื่องอารมณ์ความรู้สึกในผลงานจิตรกรรมเชิงนามธรรมเพียงอย่างเดียว

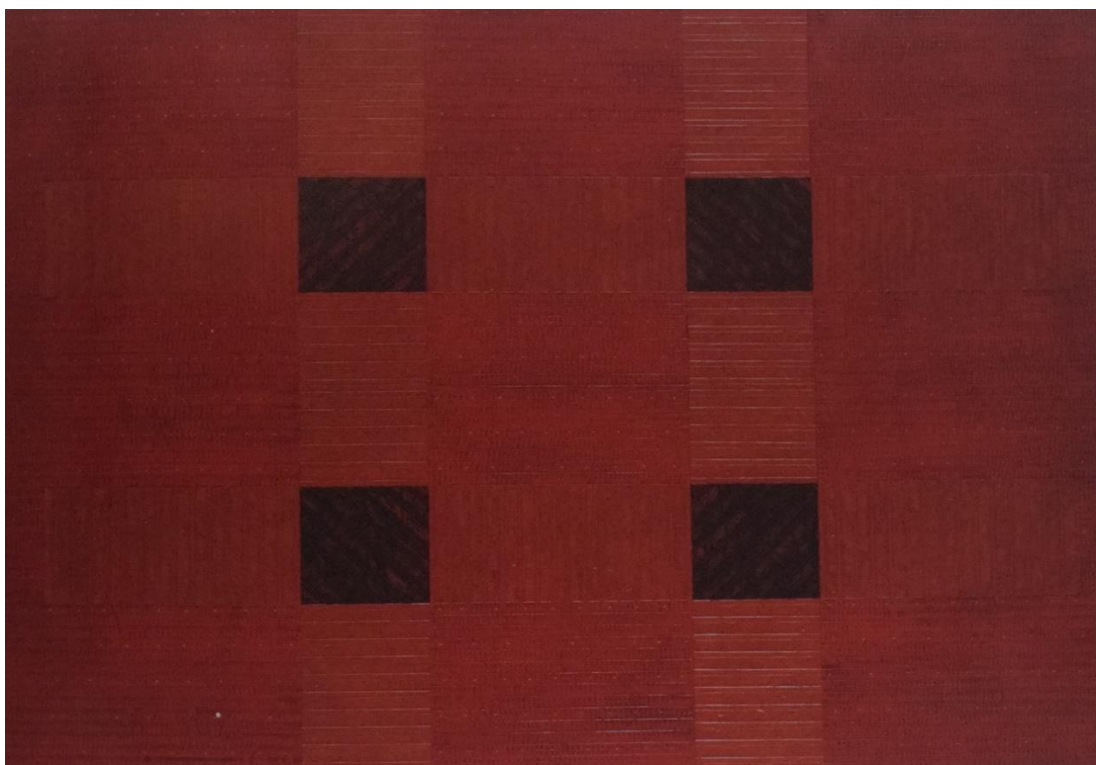
¹⁰ อธิสิทธิ์ ตั้งโกลก, ปัญญาญาณและปรัชญาญาณ (กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง, 2550), 11.

ภาพที่ 4 ภาพผลงานของ ศาสตราจารย์เกียรติคุณ อธิพิศ ตั้ง โฉลก ชื่อผลงาน Cross

เทคนิค : Acrylic on Canvas ขนาด 90 x 120 ซม. ปี พ.ศ. 2548

ที่มา : อธิพิศ ตั้ง โฉลก, **ปัญญาญาณและปรัชญาญาณ** (กรุงเทพฯ : อัมรินทร์พรินติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง, 2551), 42.

ภาพที่ 5 ภาพผลงานของ ศาสตราจารย์เกียรติคุณ อิทธิพล ตั้ง โลก ชื่อผลงาน Sing of Passion
เทคนิค : Acrylic on Canvas ขนาด 135 x 195 ซม. ปี พ.ศ. 2548
ที่มา : อิทธิพล ตั้ง โลก, ปัญญาญาณและปรัชญาญาณ (กรุงเทพฯ : อัมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง,
2551), 43.

3. แนวทางการสร้างสรรค์ของ JACKSON POLLOCK

JACKSON POLLOCK (ค.ศ. 1912 - 1956) ศิลปินชาวอเมริกัน ศิลปินคนสำคัญของลัทธิศิลปะแนวสำแดงพลังอารมณ์เชิงนามธรรม (Abstract Expressionism) ซึ่งมีบทบาทสำคัญอย่างมากต่อโลกศิลปะเป็นอย่างมาก Jackson Pollock ค้นพบเทคนิคการทำงาน ในขณะที่กระป๋องสีล้มลงใส่ผลงานของเขา ต่อมาเรียกเทคนิคการทำงานแบบนี้ว่า Action Painting เป็นกระบวนการทำงานศิลปะด้วยเทคนิคการหยด สาด เทสี ลงไปบนผ้าใบที่เตรียมไว้อยู่บนพื้น “ผมรู้สึกได้ใกล้เข้าไป ได้เป็นส่วนหนึ่งของจิตรกรรมมากขึ้น เพราะด้วยวิธีนี้ ผมสามารถเดินไปรอบ ๆ มัน ทำงานได้ทั้งสี่ด้านและกลายมาเป็นอยู่ในจิตรกรรมชิ้นนั้น”¹¹

Jackson Pollock มีกระบวนการสร้างสรรค์ที่แหวกแนวอย่างมากในยุคสมัยนั้น และผลงานของเขาเต็มไปด้วยอารมณ์ความรุนแรง ความเด็ดขาด และพลังอารมณ์ภายในที่ระเบิดออกมาอย่างมีอิสระเสรี ที่ไม่ยึดติดหลักองค์ประกอบศิลป์ และแบบแผนการทำงานใด ๆ

“เมื่อข้าพเจ้าลงมือทำงาน ข้าพเจ้าไม่มีความรู้ใด ๆ ในสิ่งที่ข้าพเจ้ากำลังทำ เพียงเสี้ยวเวลาหนึ่งที่ กลับเข้าสู่จิตสำนึก จึงทำให้เกิดความสำนึกถึงสิ่งที่ข้าพเจ้าได้ทำมาแล้ว หลังจากนั้น ข้าพเจ้าจะไม่แต่งแก้หรือทำลายจินตนาการนั้น เพราะว่าจิตรกรรมมีชีวิตอยู่ในตัวของมันเอง ภารกิจของข้าพเจ้า คือ การนำชีวิตนี้ออกมา”¹²

กระบวนการสร้างสรรค์ผลงานของ Jackson Pollock ได้ส่งอิทธิพลต่อแนวความคิดการสร้างสรรค์ผลงานเป็นอย่างมาก ทำให้ข้าพเจ้าได้นำแนวความคิดที่ให้ความสำคัญกับกระบวนการสร้างสรรค์มากกว่าให้ความสำคัญกับผลสำเร็จที่เป็นเรื่องปลายทาง เปรียบเทียบเหมือนการให้ความสำคัญกับกระบวนการทำงานอันเป็นเรื่อง “ปัจจุบัน” ส่วนผลที่จะออกปลายทางคือเรื่อง “อนาคต”

¹¹ จิระพัฒน์ พิตรปรีชา, *โลกศิลปะศตวรรษที่ 20*, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์เมืองโบราณ, 2552), 281.

¹² กำจร สุนพงษ์ศรี, *ศิลปะสมัยใหม่*, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2558), 424.

ภาพที่ 6 ศิลปิน Jackson Pollock ชื่อผลงาน Blue Poles ปี 1952

ที่มา : Jackson Pollock, Blue Poles 1952 by Jackson Pollock, accessed December 2, 2018, available from <https://www.jackson-pollock.org/blue-poles.jsp>

ภาพที่ 7 ศิลปิน Jackson Pollock ชื่อผลงาน Number One ปี 1950

ที่มา : Jackson Pollock, Number 1950 (Lavender Mist) by Jackson Pollock, accessed December 2, 2018, available from <https://www.jackson-pollock.org/lavender-mist.jsp>

ภาพที่ 8 Jackson Pollock กำลังสร้างสรรค์ผลงาน

ที่มา : Jackson Pollock, Jackson Pollock and his paintings, accessed December 2, 2018, available from <https://www.jackson-pollock.org/#prettyPhoto>

สรุปข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ

แรงบันดาลใจต่าง ๆ ดังที่กล่าวมา เกิดแรงบันดาลใจสิ่งอิทธิทางความคิด ที่จะสร้างสรรค์ให้เป็นไปในทัศนคติ ซึ่งจะเป็สิ่งสะท้อนความเป็นจริงถึงสภาวะอารมณ์ความรู้สึกคิด ข้าพเจ้าได้รับแรงบันดาลใจและอิทธิพลทั้ง 3 อย่างประกอบด้วย

1. แรงบันดาลใจจากสุนทรียศาสตร์แบบ “วะบิ-ชะบิ”
2. แรงบันดาลใจจากวิถีชีวิตของพุทธศาสนิกชน
3. แรงบันดาลใจจากแนวทางการสร้างสรรค์ศิลปะ

จากแรงบันดาลใจทั้ง 3 อย่างดังที่กล่าวมา ข้าพเจ้าได้นำแรงบันดาลใจทั้งหมด มาใช้ในการทำงานสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ โดยผ่านกระบวนการความคิด วิเคราะห์ค้นหารูปแบบการสร้างสรรค์จากแรงบันดาลใจในสุนทรียศาสตร์แบบ “วะบิ-ชะบิ” ผู้กระบวนการทำงานที่ประยุกต์จากการกรวดน้ำอุทิศส่วนกุศลในวิถีชีวิตของพุทธศาสนิกชน ตามแนวทางการสร้างสรรค์ที่ข้าพเจ้าได้รับแรงบันดาลใจมาจากผลงานสร้างสรรค์ศิลปะ ซึ่งส่งอิทธิพลต่อข้าพเจ้าทั้งรูปแบบและแนวทางการทำงานสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนาผลงานสร้างสรรค์ให้เป็นไปตามแนวความคิดเพื่อมุ่งค้นหารูปแบบอัตลักษณ์เฉพาะตัวตนต่อไป

จากขั้นตอนด้านข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะในวิทยานิพนธ์ชุดนี้ การสร้างสรรค์นั้นถ้าทำด้วยลำดับขั้นตอนที่วางแผนไว้ ย่อมจะทำให้ผลงานสร้างสรรค์เป็นไปตามแนวความคิด และพัฒนาให้ผลงานสอดคล้องกับแนวความคิด ที่สะท้อนสัจจะความเป็นจริงออกมาเป็นผลงานวิทยานิพนธ์ชุดนี้

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ

จากการค้นหาแรงบันดาลใจต่อการทำงานต่าง ๆ และทดลองกระบวนการทำงานต่าง ๆ ในช่วงที่ผ่านมา ข้าพเจ้าได้รวบรวมความคิด วิเคราะห์ เรียบเรียง หาข้อสรุปให้ตรงกับแนวความคิด การทำงานที่จะสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ชุดนี้ เพื่อนำไปสู่รูปแบบการทำงานสร้างสรรค์ ผลงานและให้เป็นที่ไปตามขั้นตอนตามแนวความคิด ข้าพเจ้าได้แบ่งเป็นลำดับขั้นตอนการค้นหา เพื่อให้เกิดเป็นแนวทางการสร้างสรรค์ใหม่ดังนี้

ฝึกการเจริญสติแบบอานาปานสติของพุทธศาสนา

ข้าพเจ้าเริ่มต้นการทำงานวิทยานิพนธ์ชุดนี้ ในเบื้องต้น ข้าพเจ้าได้เริ่มศึกษาโดย การไปเรียนรู้การเจริญสติแบบอานาปานสติ ในช่วงระยะเวลาหนึ่งจาก ศูนย์วิปัสสนากรรมฐาน “สิริจันโท” วัดบรมนิวาสราชวรวิหาร กรุงเทพมหานคร จากพระเถรอาจารย์ด้านวิปัสสนาธุระ เป็นผู้ อบรมด้านการเจริญสติแบบอานาปานสติตามหลักพุทธศาสนา เพื่อความเข้าใจที่ถูกต้องในการนำ หลักการเจริญสติแบบอานาปานสติมาใช้ในกระบวนการทำงานสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ชุด “บันทึกร่องรอยสภาวะแห่งจิต” ข้าพเจ้าเรียนรู้ทั้งการฝึกเดินจงกรม การยืนสมาธิ การนั่งสมาธิ รวมถึงการนอนสมาธิ การอบรมในครั้งนี้ ทำให้ข้าพเจ้าความเข้าใจหลักการเจริญสติอย่างถูกต้องใน เชิงการปฏิบัติ และสามารถนำหลักการเจริญมาใช้ในการสร้างสรรค์ผลงาน ที่เน้นเรื่อง “กระบวนการ” ซึ่งมีความหมายอันแสดงถึงความเป็น “ปัจจุบันขณะ” ตามหลักพระธรรมคำสอนของพุทธศาสนา อันเป็นหัวใจสำคัญของการสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์ชุดนี้ เพื่อเป็นที่ไปตามแนวความคิด

เทคนิคที่ใช้ในกระบวนการทำงานสร้างสรรค์

การกรวดน้ำอุทิศส่วนกุศล คือ แรงบันดาลใจที่ข้าพเจ้าได้นำมาประยุกต์ใช้ในกระบวนการ ทำงานสร้างสรรค์ โดยนำมาประยุกต์ใช้การเทน้ำลงใส่ในแก้วน้ำใส่สีและผงสมุนไพรต่าง ๆ ที่เตรียมไว้สำหรับทำเทคนิคสร้างสรรค์จิตรกรรม ซึ่งมีความหมายในตัว เทคนิคสร้างสรรค์นั้น คือ ข้าพเจ้าต้องการแสดงความหมายในเชิงนัยยะความหมายของกระบวนการทำงาน อันได้รับแรง บันดาลใจจากการกรวดน้ำอุทิศส่วนกุศล โดยนำมาประยุกต์ให้เหมาะสมกับกระบวนการทำงาน สร้างสรรค์ โดยใช้วิธีการเทน้ำจากเหยือกน้ำ ลงไปในแก้วน้ำที่มีสีและผงสมุนไพร เพื่อให้ น้ำเข้าไป

แทนค่าสีในแก้วน้ำ ที่ข้าพเจ้าต้องการเปรียบเทียบในเชิงความหมาย ให้เหมือนกับการเจริญสติที่มีความหมายในแง่การบำบัดชำระจิตใจที่ขุ่นมัว เสรั้าหมอง ซึ่งเต็มไปด้วยความทุกข์ ให้ใสสะอาด โดยแทนค่าความหมายเชิงสัญลักษณ์ด้วยสีหรือผงสมุนไพรต่าง ๆ อันนำมาใช้ในการสร้างสรรค์ผลงาน เพื่อเป็นไปตามแนวความคิด

ร่องรอยที่เกิดขึ้นจากเทคนิคในการสร้างสรรค์ ได้แสดงออกมาเป็นรูปทรงต่าง ๆ ที่ทับซ้อนกัน มีทั้งความบางที่เกิดขึ้นจากการเจือจางของน้ำและสีฝุ่นและผงสมุนไพร ความหนาแน่นของมวลสีฝุ่นและผงสมุนไพรที่ทับซ้อนกันจนแตกกระแหง เกิดพื้นผิวที่แสดงค่าผลคุณสมบัติของวัตถุดิบนั้น ๆ ออกมาเป็นธรรมชาติของสีฝุ่นและผงสมุนไพรในตัวเอง แสดงถึงความหมายในเชิงนัยยะ แสดงถึงเรื่องของเวลา ของการทับซ้อนกันของชั้นพื้นผิว อันแสดงตัวออกมาผ่านพื้นผิวหรือลักษณะผิว อันเป็นทัศนธาตุอย่างหนึ่งของศิลปะ

“ลักษณะผิวโดยทั่วไปถือว่าเป็นทัศนธาตุที่มีได้เป็นหลักในการสร้างรูปทรง เพราะตัวมันเองมีข้อจำกัด ไม่มีลักษณะทั่วไปสมบูรณ์เหมือนธาตุอื่น ๆ แต่ก็มีศิลปินร่วมสมัยหลายคนใช้ลักษณะผิวเป็นทัศนธาตุที่สำคัญในการสร้างงาน ด้วยการใช้น้ำสีของวัสดุต่าง ๆ มาประกอบเป็นรูปทรงที่สมบูรณ์ได้”¹³

ในขั้นตอนการสร้างผลงานผลงานปรากฏกราบต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากส่วนผสมที่เป็นส่วนของน้ำที่ซึมออกมาปรากฏขึ้นบนผ้า ทั้งหมดแสดงถึงความงดงามของสัจจะธรรมชาติ ความเป็นจริงที่เกิดขึ้น เป็นความหมายของแนวความคิดวิทยานิพนธ์ชุดนี้

รูปแบบของผลงานสร้างสรรค์

รูปแบบในผลงานวิทยานิพนธ์ ข้าพเจ้าใช้วิธีการผลงานที่ได้สร้างสรรค์มาจัดเรียงกันของเฟรมผ้าใบหลายชิ้นต่อประกอบกันเป็นชิ้นงานเดียวกัน เพื่อให้เกิดความเป็นเอกภาพเกิดขึ้นในผลงาน และส่งผลทางด้านความรู้สึกนึกคิดต่อผู้ชมผลงาน

“เอกภาพของงานน่าจะเป็นลักษณะสำคัญที่สุดของการสร้างสรรค์ เพราะเป็นเรื่องของการปฏิบัติ เป็นการสร้างรูปทรงที่เป็นตัวศิลปะโดยตรง ดังนั้น ถึงจะมีทัศนคติที่ถูกต้อง มีจินตนาการ มีความบริสุทธิ์ใจครบถ้วน แต่ถ้าไม่สามารถจะสร้างงานให้มีเอกภาพ งานนั้นก็ขาดรูปทรง สื่อสารทัศนคติ จินตนาการหรือความบริสุทธิ์ใจแก่ผู้ใดไม่ได้”¹⁴

¹³ ชลูด นิ่มเสมอ, องค์ประกอบของศิลปะ, พิมพ์ครั้งที่ 9 (กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์พับลิชชิ่ง, 2557), 82.

¹⁴ เรื่องเดียวกัน, 344.

การจัดเรียงกันของผลงานข้าพเจ้านั้น สามารถต่อประกอบจัดตั้งให้เป็นไปตามสภาพของพื้นที่ที่ตั้ง ตามความเหมาะสมของพื้นที่นั้น ๆ โดยไม่ได้กำหนดกฎเกณฑ์ตายตัวว่าต้องเป็นในแบบเดียวกันเสมอไป เพื่อให้ผลงานเป็นลักษณะที่ผู้จัดตั้งสามารถต่อประกอบเองได้ตามพื้นที่นั้น ๆ ความคิดที่กล่าวมานี้ ข้าพเจ้ามีเจตนาเพื่อแสดงนัยยะความหมายของศิลปะ ซึ่งไม่จำเป็นต้องมีกฎเกณฑ์ตายตัว และสามารถกลมกลืนปรับเปลี่ยนเข้ากับสภาวะแวดล้อมของพื้นที่นั้น ๆ อันมีนัยยะความหมายของสัจจะธรรมชาติ อันแปรเปลี่ยนไป เพื่อความอยู่รอด เช่น ต้นไม้ที่อยู่ในพื้นที่ลมแรง ต้นไม้ก็สามารถปรับเปลี่ยน โครงสร้างบางอย่าง เพื่อรองรับแรงเสียดทานของลมที่พัดในพื้นที่ ให้เป็นไปเพื่อความอยู่รอดของต้นไม้ หรือ สัตว์บางชนิด ก็สามารถปรับเปลี่ยน โครงสร้างทางกายภาพเพื่อความอยู่รอดของชีวิต และจัดวางออกมาตามรูปแบบของ จิตรกรรมติดตั้งจัดวาง (Painting Installation) เป็นไปตามหลักการสร้างสรรค์ในรูปแบบจิตรกรรมเชิงกระบวนการ (Process Painting) และจัดเรียงประกอบกันออกมาเป็นรูปแบบจิตรกรรมเชิงนามธรรม (Abstract) ตามหลักนิยามการสร้างสรรค์งานศิลปะที่ตรงกับทัศนะทางความคิดดังนี้

“การสร้างสรรค์ศิลปะนั้นหาใช่การวาดภาพหรือการปั้นรูปตามอารมณ์ ตามจินตนาการ ตามใจที่พุ่งเพื่อ เพื่อฝัน ไร้ซึ่งเหตุผล ไร้ซึ่งหลักการ ไร้ซึ่งปัญญา ความคิด แต่การสร้างสรรค์เป็นการทำงานที่มีระบบ มีขั้นตอน มีกระบวนการ หรืออาจจะกล่าวได้ว่ามีระเบียบวิธีที่อาจจะเทียบเคียงได้กับการวิจัย การค้นคว้าความรู้ใหม่ในศาสตร์อื่น ๆ”¹⁵

ผลงานการสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์ชุดนี้ ข้าพเจ้าต้องการเน้นเรื่องกระบวนการที่มีขั้นตอน การสร้างสรรค์ อันเป็นหัวใจสำคัญของการทำงานสร้างสรรค์ ทำให้มองเห็นว่า หลักการและแนวทางที่เน้นกระบวนการสร้างสรรค์นั้น ต้องประกอบด้วย กระบวนการทางความคิด ระบบการทำงาน และขั้นตอนการทำงาน

กระบวนการขั้นตอนการสร้างสรรค์

อุปกรณ์ที่ใช้ในการค้นคว้า

1. ผ้าซัลฟอร์ไรท์ (Sanforized) เป็นผ้าที่สานิกชนใช้สำหรับถวายวัด เพื่อให้พระสงฆ์นำไปข้อมจีวร และมีคุณสมบัติที่ซึมซับและรองรับเทคนิคการสร้างสรรค์ผลงาน
2. สีชนิดต่าง ๆ สีที่ใช้ในงานจิตรกรรม สีจากการสกัดจากธรรมชาติและผงสมุนไพรจากธรรมชาติ เช่น สีฝุ่น ผงฟ้าทลายโจร ผงถ่านเปลือกมะรุ้ม ผงขมิ้นชัน ผงจันทร์แดง และน้ำคราม

¹⁵ อธิพิล ตั้ง โลก, แนวทางการสอนและสร้างสรรค์จิตรกรรมขั้นสูง (กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง, 2550), 113.

3. กาวกระถินกาวน้ำ
4. แก้วน้ำ เขือกน้ำ

ขั้นตอนการสร้างสรรค์

1. ข้าพเจ้าเริ่มต้นดำเนินการสร้างสรรค์ขั้นตอนแรก ข้าพเจ้าประกอบสร้างเฟรมตามจำนวนชิ้น ต่อ 1 ชุดงาน เพราะ 1 ชุด มีหลายชิ้น แล้วแต่เนื้อหาที่ต้องการนำเสนอในชุดผลงานนั้น ๆ ตามจำนวนและขนาดของชิ้นงาน ให้พร้อมสำหรับการดำเนินการในกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ ผ้าซัลเฟอร์ไรท์มีคุณสมบัติที่รองรับการซึมซับทำให้การยึติดของสีได้ดี และเป็นผ้าสำหรับถวายเป็นพุทธบูชา เพื่อให้พระสงฆ์นำไปข้อมเป็นผ้าจีวร และเป็นผ้าที่ตรงกับแนวความคิด
2. จัดเตรียมพื้นที่สำหรับดำเนินการสร้างสรรค์ ข้าพเจ้าเลือกใช้พื้นที่โล่งกลางแจ้งสำหรับการสร้างสรรค์ผลงาน เพราะต้องการให้ธรรมชาติ เช่น ลม แดด ฝน หมอก เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในระหว่างการสร้างสรรค์ผลงานด้วย และพื้นที่สำหรับดำเนินการสร้างสรรค์มีระดับที่ไม่เท่ากัน เป็นไปตามลักษณะของธรรมชาติ
3. ข้าพเจ้าจัดวางแผ่นเฟรมที่เตรียมไว้สำหรับสร้างสรรค์ผลงาน วางแผ่นเฟรมตามพื้นที่โล่งแจ้ง โดยวางแผ่นเฟรมให้มีระยะห่างกัน เพื่อให้มีพื้นที่เดินรอบแผ่นเฟรมเพื่อสร้างสรรค์ผลงาน
4. ข้าพเจ้าจัดเตรียมอุปกรณ์สำหรับสร้างสรรค์ ประกอบด้วย แก้วน้ำ กาวกระถินกาวน้ำ เครื่องต้มน้ำร้อน เขือกน้ำ สีฝุ่น และ ผงสุมุนไพรร่างต่าง ๆ สำหรับสร้างสรรค์ผลงาน
5. ขั้นตอนกระบวนการสร้างสรรค์ ข้าพเจ้าเริ่มต้นกระบวนการทำงานสร้างสรรค์การนำสีฝุ่นหรือผงสุมุนไพรร่างต่าง ผสมกาวกระถินลงในแก้วน้ำ นำแก้วน้ำที่ใส่สีไปวางบนแผ่นเฟรมผ้าที่วางเตรียมไว้ ตามด้วยการต้มน้ำอุ่นจากเครื่องทำน้ำอุ่น เพื่อใช้เป็นน้ำสำหรับเทลงในแก้ว แล้วนำน้ำอุ่นใส่เขือกน้ำ ผสมกาวน้ำลงไปพอประมาณ ไม่ต้องเยอะมาก เพื่อให้ น้ำเปล่ามีความเหนียว และสามารถทำให้สีฝุ่นและผงสุมุนไพรร่างต่างยึติดเกาะผ้าได้ดีมากขึ้น แล้วนำไปเทใส่แก้วน้ำที่มีสีให้สีล้นออกจากแก้วน้ำ โดยให้น้ำเปล่าเข้าไปแทนค่าในแก้วน้ำจนสีล้นจากแก้วน้ำจนหมด แล้ววางตากไว้ให้แห้ง และทำต่อไปเรื่อย ๆ จนข้าพเจ้าเกิดความพึงพอใจในผลงานที่สร้างสรรค์ค่อยหยุดการดำเนินการสร้างสรรค์ แล้วนำไปประกอบต่อแผ่นเฟรมผลงานเพื่อให้เป็นชุดเดียวกัน

ข้อสรุปของวิธีการดำเนินการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ

จากการดำเนินการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ชุดนี้ ข้าพเจ้าได้แง่คิดจากการดำเนินการสร้างสรรค์ทำงาน ในเรื่องระบบการวางแผนทำงาน ที่มีการเรียนรู้ฝึกฝนและการทำงานที่มีลำดับขั้นตอนการดำเนินการทั้งหมด อย่างมีระบบแบบแผนการสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์ที่ชัดเจน ข้าพเจ้าได้แง่คิดในเรื่องระบบและหลักการการทำงานสร้างสรรค์ เป็นเรื่องสำคัญมากอย่างหนึ่ง ของการทำงานสร้างสรรค์ อันนำไปสู่การสร้างสรรค์ผลงานอย่างมีหลักการทำงาน เป็นไปตามแนวความคิดของวิทยานิพนธ์ชุดนี้

ระบบและหลักการในการดำเนินการสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์ชุดนี้ ข้าพเจ้าได้ดำเนินการสร้างสรรค์เป็นไปตามแผนการที่วางไว้ ตั้งแต่การเรียนรู้ในหลักการเจริญสติ ทั้งในแง่ศึกษาจากตำราหนังสือ และการฝึกฝนในภาคปฏิบัติจริง เพื่อให้เกิดความเข้าใจจริง ๆ จากผู้รู้และชำนาญการด้านการเจริญสติ การวางแผนทำงานในแต่ละขั้นตอนอย่างมีระบบแบบแผน สร้างสรรค์ตามแผนการทำงาน ตามความรู้ความเข้าใจ อันเป็นไปเพื่อแสดงออกถึงแนวความคิด ส่งผลให้เกิดขึ้นทั้งในแง่มุมมองของหลักการและเหตุผลของแต่ละชุดผลงานวิทยานิพนธ์ชุดนี้

การดำเนินการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ชุดนี้ เป็นไปเพื่อพัฒนาผลงานสร้างสรรค์ที่แสดงออกถึงแนวความคิด โดยนำหลักการมาพัฒนาในเรื่องหลักวิชาการและหลักการทำงานสร้างสรรค์ในเชิงปฏิบัติ แก้ไขปรับปรุง ค้นหาความหมายในสัญญาต่าง ๆ ทั้งในเรื่องวัตถุดิบที่นำมาสร้างสรรค์ เทคนิควิธีการในกระบวนการทำงานสร้างสรรค์ ซึ่งมีความหมายนัยยะ และพัฒนาปรับปรุงเป็นไปด้วยเหตุและผลของกระบวนการสร้างสรรค์ ข้าพเจ้าเชื่อว่าการค้นหาความหมายความคิด จากกระบวนการสร้างสรรค์ในแต่ละชุด ที่มีความแตกต่างกันทั้งขั้นตอนเบื้องต้นและขั้นตอนที่ละเอียดอ่อน ทั้งหมดนี้สิ่งที่เกิดขึ้นมาจากกระบวนการ ดำเนินการด้วยหลักการและเหตุผลอย่างมีสติ ย่อมทำให้เกิดความคิดที่ละเอียดมากขึ้น อันเป็นความคิด ความรู้ ที่เกิดขึ้นจากสถานการณ์ความเป็นจริง

ภาพอุปกรณ์และกระบวนการทำงานสร้างสรรค์

ภาพที่ 9 อุปกรณ์สำหรับการสร้างสรรค์ ประกอบด้วย ผ้าซัลฟอร์ไรท์ กาวน้ำ กาวกระถิน

ภาพที่ 10 อุปกรณ์สำหรับการสร้างสรรค์ ประกอบด้วย เขื่อน้ำ แก้วน้ำ

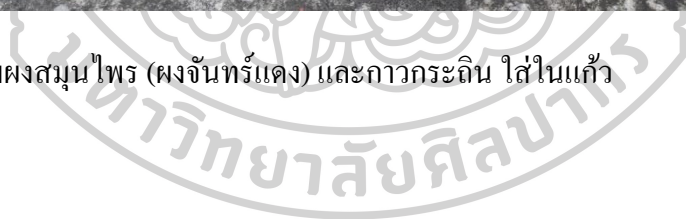
ภาพที่ 11 อุปกรณ์สำหรับการสร้างสรรค์ ประกอบด้วย ผงสีฝุ่น ผงสุมุนไพร์ และน้ำคราม

ภาพที่ 12 ภาพขั้นตอนการต้มน้ำกาวกระถิน เตรียมบรรจุให้ขวดน้ำ สำหรับนำไปผสมกับสีฝุ่นและผงสมุนไพรร

ภาพที่ 13 ภาพผงสมุนไพร (ผงจันทร์แดง) และกาวกระถิน ใสในแก้ว

ภาพที่ 14 ผสมผงสมุนไพร (ผงจันทร์แดง) กับกาวกระถินที่ให้เข้ากัน แล้วนำมาวางบนผ้าที่วางเตรียมไว้

ภาพที่ 15 เหน้เปล่าที่ผสมกาวน้ำลงไปโนแก้ว เพื่อให้ผงสมุนไพร (ผงจันทร์แดง) ล้นออกจากแก้ว และน้ำเปล่าเข้าไปแทนค่าผงจันทร์แดงโนแก้ว จนโนแก้วเหลือแต่่น้ำเปล่า

ภาพที่ 16 ภาพวางแก่น้ำบนเฟรมที่วางเตรียมไว้ ก่อนที่จะเทน้ำเปล่า

ภาพที่ 17 ภาพหลังจากน้ำเปล่าใส่แก้วน้ำ ผงจันทร์แดงที่ผสมกับกาวกระฉินล้นออกจากแก้ว ไหลไปตามระดับความสูงต่ำของพื้นที่ แล้วตากทิ้งไว้ให้แห้ง

ภาพที่ 18 ภาพผลงานหลังจากที่ตากไว้ให้แห้งเรียบร้อยแล้ว

ภาพที่ 19 ภาพขั้นตอนกระบวนการทำงานสร้างสรรค์ การวางเฟรมในพื้นที่ที่เตรียมไว้สำหรับ
กระบวนการทำงานสร้างสรรค์

ภาพที่ 20 ภาพขั้นตอนกระบวนการทำงานสร้างสรรค์ การวางเฟรมในพื้นที่ที่เตรียมไว้สำหรับ
กระบวนการทำงานสร้างสรรค์

ภาพที่ 21 ภาพกระบวนการทำงานสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์

บทที่ 4

การวิเคราะห์และการดำเนินการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์

ผลงานวิทยานิพนธ์ชุด “บันทึกร่องรอยสภาวะแห่งจิต” ข้าพเจ้าได้ทดลองเทคนิคกระบวนการสร้างสรรค์ต่าง ๆ เพื่อค้นหาอัตลักษณ์เฉพาะตัวในการสร้างสรรค์ผลงาน การค้นคว้า การสร้างสรรค์นั้น ได้ทำการทดลองและค้นหาเทคนิคกระบวนการและความหมายในเชิงนัยยะของกระบวนการสร้างสรรค์แต่ละอย่าง ทั้งเชิงความคิดและการแสดงออกในผลงาน ผู้รูปแบบการนำเสนอที่แสดงออกในรูปแบบเฉพาะตัวที่สะท้อนถึงแนวความคิดในการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ ข้าพเจ้าได้แบ่งระยะเวลาการค้นหาทดลองออกเป็นสองช่วงการค้นหา ดังนี้

1. ผลงานสร้างสรรค์ช่วงก่อนวิทยานิพนธ์
2. ผลงานสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์

ผลงานสร้างสรรค์ช่วงก่อนวิทยานิพนธ์

ผลงานช่วงก่อนวิทยานิพนธ์ ข้าพเจ้าได้ทดลองการสร้างสรรค์ในช่วงนี้ไว้หลายรูปแบบ แนวทางการสร้างสรรค์ ทั้งเทคนิค วิธีการ การทดลองสร้างสรรค์ผลงานในช่วงระยะนี้ มีผลงานที่หลากหลายรูปแบบ เพื่อค้นหาความเป็นอัตลักษณ์เฉพาะตัวในผลงานสร้างสรรค์ข้าพเจ้า ที่แสดงออกถึงความหมายและรูปแบบให้ชัดเจนที่สุด เพื่อพัฒนาเป็นแนวทางการสร้างสรรค์ในรูปแบบของตัวเอง ซึ่งสะท้อนแนวความคิดให้เข้าไปในรูปแบบอัตลักษณ์เฉพาะตัวให้ชัดเจนที่สุด ข้าพเจ้าแบ่งรูปแบบการทดลองการสร้างสรรค์ในช่วงระยะนี้ไว้ดังนี้

1. ระยะที่ 1 กระบวนการสร้างสรรค์ด้วยเส้นสี
2. ระยะที่ 2 การทดลองค้นหาแนวทางกระบวนการสร้างสรรค์ใหม่
3. ระยะที่ 3 รูปแบบการสร้างสรรค์ที่เป็นอัตลักษณ์เฉพาะตัว

1. ระยะที่ 1 กระบวนการสร้างสรรค์ด้วยเส้นสี

ในระยะที่ 1 ข้าพเจ้าใช้เส้นสีในการสร้างสรรค์ โดยได้รับแรงบันดาลใจจากทอผ้าของแม่ แม่เป็นช่างทอผ้าข้อมครามทอมือ ซึ่งมีกรรมวิธีการกระบวนการทอผ้าแบบดั้งเดิม ซึ่งใช้การทอเส้นฝ้ายไปที่ละเส้น จนเสร็จเป็นผืนผ้าข้อมครามทอมือ กระบวนการทอผ้าข้อมครามนั้นต้องใช้ระยะเวลาในทอผ้าที่นานพอสมควร แรงบันดาลใจจากตรงนี้ ทำให้ข้าพเจ้าเริ่มมองเห็นความสำคัญ

ของกระบวนการสร้างสรรค์ผลงาน และส่งแรงบันดาลใจต่อการสร้างสรรค์ผลงานเป็นอย่างมาก ทำให้ข้าพเจ้าเริ่มทดลองการสร้างผลงาน ซึ่งหันมาเน้นที่กระบวนการสร้างสรรค์เป็นหลักสำคัญ

การสร้างสรรค์ด้วยเส้นสีนั้น ข้าพเจ้ามีจุดมุ่งหมายเพื่อใช้ในการฝึกสมาธิ และเป็นจุดรวมของการตั้งสมาธิ โดยใช้วิธีการลากเส้นสีไปเรื่อย ๆ ฝึกให้จิตใจจดจ่อไว้ที่ปลายพู่กัน จนกระทั่งสีเริ่มหมดจากปลายพู่กันแล้วก็หยุด แล้ววาดเส้นสีต่อมาโดยกำหนดให้มีช่องว่างของพื้นที่ระหว่างเส้น เพื่อให้เส้นสีจัดเรียงกันเป็นระเบียบ

ในช่วงเริ่มต้นการค้นหาแนวทางการสร้างสรรค์ ข้าพเจ้าเลือกใช้พู่กันในการลากเส้น และใช้สีฝุ่นเป็นสื่อในการนำเสนอออกสู่การนำเสนอผลงาน ข้าพเจ้าใช้วิธีการวาดเส้นสีจากปลายพู่กัน อันเปรียบเหมือนกับการทอผ้าไปที่ละเส้นของช่างทอผ้า เพื่อสร้างเส้นสีโดยการลากเส้นไปเรื่อย ๆ จนสิ้นสุดที่ปลายเส้น แล้วก็กลับมาลากเส้นสีเรียงกัน โดยให้มีช่องว่างของพื้นที่ระหว่างเส้น แล้วก็สร้างเส้นเรียงกันไปเรื่อย ๆ จนเส้นสีรวมกันเกิดเป็นรูปทรงต่าง ๆ แล้วนำมาประกอบต่อกันให้เป็นชุดผลงานเดียวกัน ตามแนวความคิดการสร้างสรรค์ผลงาน และเป็นการทดลอง หาคความลงตัว ความสมดุล ระหว่างเฉดสีต่าง ๆ ซึ่งสะท้อนสภาวะความรู้สึกของข้าพเจ้าออกมา ทำให้ผลงานในช่วงนี้ จะมีการใช้เฉดสีที่หลากหลายขึ้น เพราะเป็นการค้นหาทดลองการตอบโต้ของเฉดสีกับอารมณ์ความรู้สึกภายใน เพื่อค้นหารูปแบบการสร้างสรรค์ที่จะพัฒนาต่อไปสู่อัตลักษณ์เฉพาะตัวของผลงานข้าพเจ้าต่อไป

ในระยะเวลาต่อมา ข้าพเจ้าได้นำแรงบันดาลใจจากชุดสีของผ้าอ้อมคราม มาสร้างสรรค์ผลงานด้วยวิธีการลากเส้น การวาดเส้นด้วยชุดสีผ้าอ้อมครามในผลงานนั้น เป็นไปเพื่อการทดลองชุดเฉดสี ซึ่งมีที่มาที่ไปของแรงบันดาลใจชัดเจนมากขึ้น ทำให้ข้าพเจ้าเริ่มค้นพบอัตลักษณ์บางอย่างที่สะท้อนถึงรากเหง้า ในผลงานสร้างสรรค์ให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น และทำให้มองเห็นถึงการแสดงออกถึงจิตวิญญาณแห่งตัวตน ได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

2. ระยะที่ 2 การทดลองค้นหาแนวทางการกระบวนการสร้างสรรค์ใหม่

ผลงานในช่วงระยะที่ 2 ข้าพเจ้าได้เริ่มทดลองการสร้างสรรค์ที่ไม่ยึดติดแบบแผนการสร้างสรรค์ผลงานแบบเดิม ซึ่งมีกระบวนการการสร้างสรรค์ที่แตกต่างกัน และมีการพัฒนาทั้งทางความคิดและรูปแบบการนำเสนอในชุดผลงานซึ่งไม่เหมือนกัน ข้าพเจ้าได้แบ่งออกมาเป็น 3 ช่วงระยะเวลาในรูปแบบการสร้างสรรค์ดังนี้

ในช่วงเริ่มต้นการทดลองค้นหารูปแบบการสร้างสรรค์ใหม่ ข้าพเจ้าได้ทดลองวิธีการทำงาน โดยใช้แปรงระบายสีฝุ่นลงบนผ้าใบ เพื่อค้นหาการตอบโต้ระหว่างกายกับจิต และความแตกต่างของสภาวะอารมณ์ทางจิต ข้าพเจ้าทดลองการสร้างสรรค์ผลงานโดยนำสภาวะจิตหลังจากฟังพระธรรมเทศนาของพระปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ เช่น หลวงปู่ชา สุภทโท หลวงปู่หล้า เขมปัตโต

เป็นต้น มาระบายสีฝุ่นลงบนผ้าใบที่จัดเตรียมไว้สำหรับการสร้างสรรค์ผลงาน เพื่อเปรียบเทียบ สภาวะจิตหลังจากการฟังพระธรรมเทศนา ทั้งปฏิกิริยาต่าง ๆ ความเบาบางทางจิตใจที่เกิดขึ้น ความโล่ง รวมถึงความคิด และความพอดี ล้วนแล้วแต่เป็นสภาพของจิตใจ ซึ่งข้าพเจ้าต้องการบันทึก ผ่านแปรงพู่กัน เพื่อบันทึกสภาวะจิต ที่เกิดขึ้นจากการฟังพระธรรมเทศนา ผลจากการทดลอง ทำให้ข้าพเจ้าสังเกตเห็นถึงรูปการแสดงออกผ่านที่แปรง และสภาวะของจิตที่เกิดขึ้น หลังจาก ทดลองฟังพระธรรมเทศนา มีการแสดงออกมาได้แต่ต่างกัน ตามสภาวะจิตที่เกิดขึ้นและแตกต่างกัน ไปตามจริตและเนื้อหาของพระธรรมเทศนา เช่น ฟังเรื่องปล่อยาวของหลวงปู่ชา สุภัทโท ก็จะเกิด สภาวะอารมณ์คือ ความเบาทางจิตใจ การปล่อยาว รูปที่เกิดขึ้นในงานศิลปะจะแสดงออกมาถึง สภาวะของความอิสระ ความสบาย ซึ่งเกิดขึ้นในผลงาน (ภาพที่ 30) ส่วนการฟังพระธรรมเทศนา เกี่ยวกับเรื่องพระวินัย ของหลวงปู่หล้า เขมปัตโต ก็จะเกิดสภาวะอารมณ์ที่แสดงออกถึงความมั่นคง เข้มแข็ง แน่วแน่ อันเกิดขึ้นในผลงาน (ภาพที่ 31) เป็นต้น

การพัฒนาในลำดับต่อมาในระยะเวลาที่ 2 ข้าพเจ้าได้นำหลักความคิดเรื่องของ “เหตุและ ผล” นำมาทดลองการสร้างสรรค์ เพื่อเป็นเรื่องในการสื่อสารในผลงาน โดยได้ทดลองผ่านกระบวนการ สร้างสรรค์ซึ่งมีวิธีการ ดัดเฟรมบนผนังเพื่อที่จะระบายบันทึกสภาวะอารมณ์จากการฟังพระธรรม เทศนา และมีอีกเฟรมอยู่ด้านล่างเพื่อรองรับการหยดลงของสีจากด้านบนลงมาสู่ด้านล่าง เกิดเป็น ทัศนะทางความคิดที่ว่า สิ่งที่เกิดมาสร้างทำให้เป็นการมุ่งหมายอันแสดงถึงเรื่อง “เหตุ” กับสิ่งที่เกิดขึ้น จากเจตนาสร้างทำคือเรื่องของ “ผล” ซึ่งสะท้อนถึงหลักแนวคิดพระธรรมคำสอนขององค์สมเด็จพระ สัมมาสัมพุทธเจ้า เรื่อง อิทัปปัจจยตา “กฎอิทัปปัจจยตา มีง่าย ๆ ว่า อติ อิมสุมี สติ อิทั โหติ อย่างนี้เป็นต้น ซึ่งแปลว่า เมื่อสิ่งนี้มี สิ่งนี้ก็มี, เพราะสิ่งนี้เกิดขึ้น สิ่งนี้จึงเกิดขึ้น, เมื่อสิ่งนี้ไม่มี สิ่งนี้ก็ ไม่มี, เมื่อสิ่งนี้ดับไป สิ่งนี้ก็ดับไป”¹⁶ ซึ่งข้าพเจ้าต้องการแสดงออกทางความคิด และนำมาจัดเรียง ดัดตั้งผลงาน โดยแบ่งออกเป็นสองฝั่ง ซึ่งต้องการให้แสดงสภาวะตอบโต้ทางความรู้สึกถึงความ สมดุลภายในจิตใจเกิดขึ้นจากการจัดเรียงกันของเฟรมผลงาน โดยมีเจตนาให้ฝั่งซ้ายมีมีสีค่าน้ำหนักที่เข้มและมีช่องว่างเกิดขึ้นในผลงาน ส่วนฝั่งขวาเป็นค่าน้ำหนักอ่อน เพื่อให้รู้สึกโล่งเบา สบาย ขณะเดียวกันก็ต้องการจัดตั้งเพื่อแสดงออกถึงความคิดของผลงานด้วย (ภาพที่ 32) การทดลอง ในลำดับขั้นตอนนี้ ทำให้ข้าพเจ้าเหมือนเริ่มต้นสู่การสร้างสรรค์ที่ไม่ยึดติดแบบแผนการทำงาน สร้างสรรค์จิตรกรรมแบบเดิม ซึ่งใช้เพียงแปรงหรือพู่กันสร้างสรรค์ผลงาน และเป็นการเปิดทาง กว้างสู่การสร้างสรรค์แบบใหม่ จากการได้ทดลองทำงานสร้างสรรค์ในขั้นตอนนี้

¹⁶พุทธทาสภิกขุ, อิทัปปัจจยตาในฐานะสิ่งสูงสุดแห่งพระพุทธศาสนา (กรุงเทพฯ : การพิมพ์พระนคร, 2526), 17.

ในระยะต่อมาของการทดลองค้นหารูปแบบการสร้างสรรค์ ข้าพเจ้าได้ทดลองรูปแบบการสร้างสรรค์ด้วยการเจริญสติโดยใช้วิธีการเดิน ข้าพเจ้าได้แรงบันดาลใจจากการเดินจงกรมซึ่งเป็นวิธีหนึ่งในการฝึกการเจริญสติของพุทธศาสนา โดยนำมาประยุกต์ทดลองในกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ ในขั้นตอนการทดลองนั้น ข้าพเจ้าได้นำผ้ามาปูวางเป็นทางเป็นทางยาวประมาณ 6 - 7 เมตร ให้คล้ายกันกับทางเดินจงกรมซึ่งผู้ฝึกปฏิบัติธรรมใช้ในการเจริญสติแบบการเดินจงกรม โดยใช้บันทึกล้วนที่เตรียมไว้ ข้าพเจ้าใช้วิธีการใช้เท้าจุ่มลงในดินที่เตรียมไว้ แล้วทำการเดินบนผ้าซึ่งปูกับพื้นไว้เป็นทาง เพื่อบันทึกร่องรอยการเดิน ข้าพเจ้าใช้การเดินประมาณเดินอยู่ประมาณ 1 – 1.30 ชั่วโมงต่อครั้ง ใช้เวลาในการเดินประมาณ 3 วัน เพื่อบันทึกร่องรอย ผลที่ปรากฏออกมาดังนี้

วันที่ 1 ผลการบันทึกร่องรอยการเดิน ปรากฏผลออกมาคือ เกิดรอยเท้าบนผ้าเป็นรูปทางยาวไขว้กันไปมา และเป็นรูปจังหวะการเดินเป็นทางที่ชัดเจน

วันที่ 2 ผลการบันทึกร่องรอยการเดิน ปรากฏผลออกมาคือ ผ้าที่ปูไว้เริ่มยับ บิดตัวตามความเหนียวเหนียวของดิน ทางเดินเริ่มเต็มไปด้วยดิน และสร้างความลื่นบนทางเดิน ทำให้การเดินต้องระมัดระวังพอสมควร

วันที่ 3 ผลการบันทึกร่องรอยการเดิน ปรากฏผลออกมาคือ ผ้าที่ปูไว้ได้บิดตัวจนกลายเป็นรูปทรงต่าง ๆ ทางเดินเต็มไปด้วยดินและน้ำ และสร้างความลื่นเป็นอย่างมาก ทำให้การเดินต้องระมัดระวังเป็นอย่างสูง

หลังจากเสร็จสิ้นการเดิน ข้าพเจ้านำผ้าที่บิดเป็นรูปทรงต่าง ๆ นำมาชิงบนเฟรมที่จัดเตรียมไว้ ทำให้เกิดเป็นภาพเชิงนามธรรม แล้วนำมาประกอบกันเป็นผลงานสร้างสรรค์ ผลที่เกิดขึ้นจากการสร้างสรรค์ในกระบวนการการเดิน ทำให้ข้าพเจ้าได้วิเคราะห์ถึงเนื้อหาถึงเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องราวของปรากฏการณ์ เจตนา และความบังเอิญ ข้าพเจ้าขออธิบายหลักการดังกล่าวว่า สิ่งอันเป็นเจตนา เจตนาเกิดขึ้นเพื่อให้ได้มาถึงผล ข้าพเจ้าขอเทียบเรื่องผลคือปรากฏการณ์ เพราะข้าพเจ้ามีทัศนคติทางความคิดว่า เจตนา ไปสู่ ผล ผลที่เกิดขึ้นคือปรากฏการณ์ ไม่ใช่เรื่องบังเอิญ ความบังเอิญสามารถเกิดขึ้นได้จากกรณีอุบัติเหตุโดยไม่ได้ตั้งใจ เช่น การกระเด็นของน้ำดินหรือน้ำหกใส่งาน เป็นต้น เป็นร่องรอยอันเกิดจากสิ่งซึ่งไม่คาดคิดและไม่ได้เจตนา ผลงานในระยะนี้ทำให้ข้าพเจ้าได้สังเกตวิเคราะห์พิจารณาในสิ่งที่เกิดขึ้นทั้งหมด ซึ่งเกิดทัศนคติทางความคิดจากกระบวนการทำงานสร้างสรรค์ เป็นสังขารซึ่งเกิดขึ้นในตัวผลงาน ทั้งจากเจตนาและไม่เจตนา

3. ระยะที่ 3 รูปแบบการสร้างสรรค์ที่เป็นอัตลักษณ์เฉพาะตัว

ในระยะที่ 3 รูปแบบการสร้างสรรค์ที่เป็นอัตลักษณ์เฉพาะตัว ข้าพเจ้าได้สร้างสรรค์ผลงานจากแรงบันดาลใจจากการรดน้ำ ซึ่งมีความหมายในวิธีการทำงาน คือการเทน้ำใส่แก้วน้ำที่

มีสีหรือผสมปูนไพรให้ล้นออกจากแก้ว เกิดเป็นคราบร่องรอยรูปทรงต่าง ๆ ซึ่งทับซ้อนกัน อันบ่งบอกความหมายในเรื่องความเป็น “ปัจจุบันขณะ” นั่นคือการจดจ่อของจิตอยู่ที่การเทน้ำใส่แก้วอย่างมีสติ ตลอดระยะเวลา การน้อมนำจิตให้มาอยู่กับปัจจุบันบ่อย ๆ ทำให้จิตเกิดสมาธิที่สะสมไว้ สมาธิที่สะสมไว้มาก ๆ ทำให้จิตเกิดสติ ปัญญา เกิดขึ้น ทำให้จิตใจอันลุ่มสลายกลับมาเข้มแข็ง เพราะจิตที่ฟุ้งซ่านถูกดึงกลับมาอยู่กับสิ่งที่จิตจดจ่ออยู่ คือการเทน้ำด้วยสติ ที่รู้ว่ากำลังเทน้ำอยู่ เป็นไปเพื่อฝึกเจริญสติแบบอนานาปานสติ เพื่อไม่ให้จิตฟุ้งซ่านอันสร้างความทุกข์ทางจิตใจ

การสร้างสรรค์ทำงานในขั้นตอนนี้ ทำให้ข้าพเจ้าพบทางออกและอัตลักษณ์ การสร้างสรรค์ในรูปแบบของตัวเอง ซึ่งสะท้อนความคิดซึ่งเป็นตัวตนได้อย่างชัดเจนมากขึ้น ทั้งทางเทคนิค และรูปแบบที่ผ่านการค้นคว้าและการพัฒนาอย่างต่อเนื่องของแนวทางการสร้างสรรค์ แสดงออกถึงด้านความคิดในความหมายเชิงสัญญาของกระบวนการได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น โดยมีความหมายทางความคิดที่แสดงออกถึง พระธรรม คือ เครื่องบำบัดความทุกข์ การบำบัดจิตใจ การขัดเกลาจิตใจ จากกระบวนการสร้างสรรค์ด้วยน้ำเปล่าเข้าไปแทนค่าสีหรือผสมปูนไพรต่าง ๆ ปรากฏเป็นรูปร่องรอยสะท้อนอารมณ์ความรู้สึกต่าง ๆ ซึ่งแสดงออกมาในตัวรูปทรงต่าง ๆ ซึ่งปรากฏขึ้น และแสดงออกมาจากผลทางความรู้สึกของสีที่มีต่อสภาวะจิตใจ อันนำไปสู่การสร้างสรรค์ผลงาน ซึ่งมีอัตลักษณ์ทั้งความคิดและรูปแบบศิลปะ อันสะท้อนถึงโครงการสร้างสรรค์ วิทยานิพนธ์ชุด “บันทึกร่องรอยสภาวะแห่งจิต” ต่อไป

ภาพผลงานสร้างสรรค์ก่อนวิทยานิพนธ์

ภาพผลงานสร้างสรรค์ก่อนวิทยานิพนธ์ในระยะที่ 1 กระบวนการสร้างสรรค์ด้วยเส้นสี

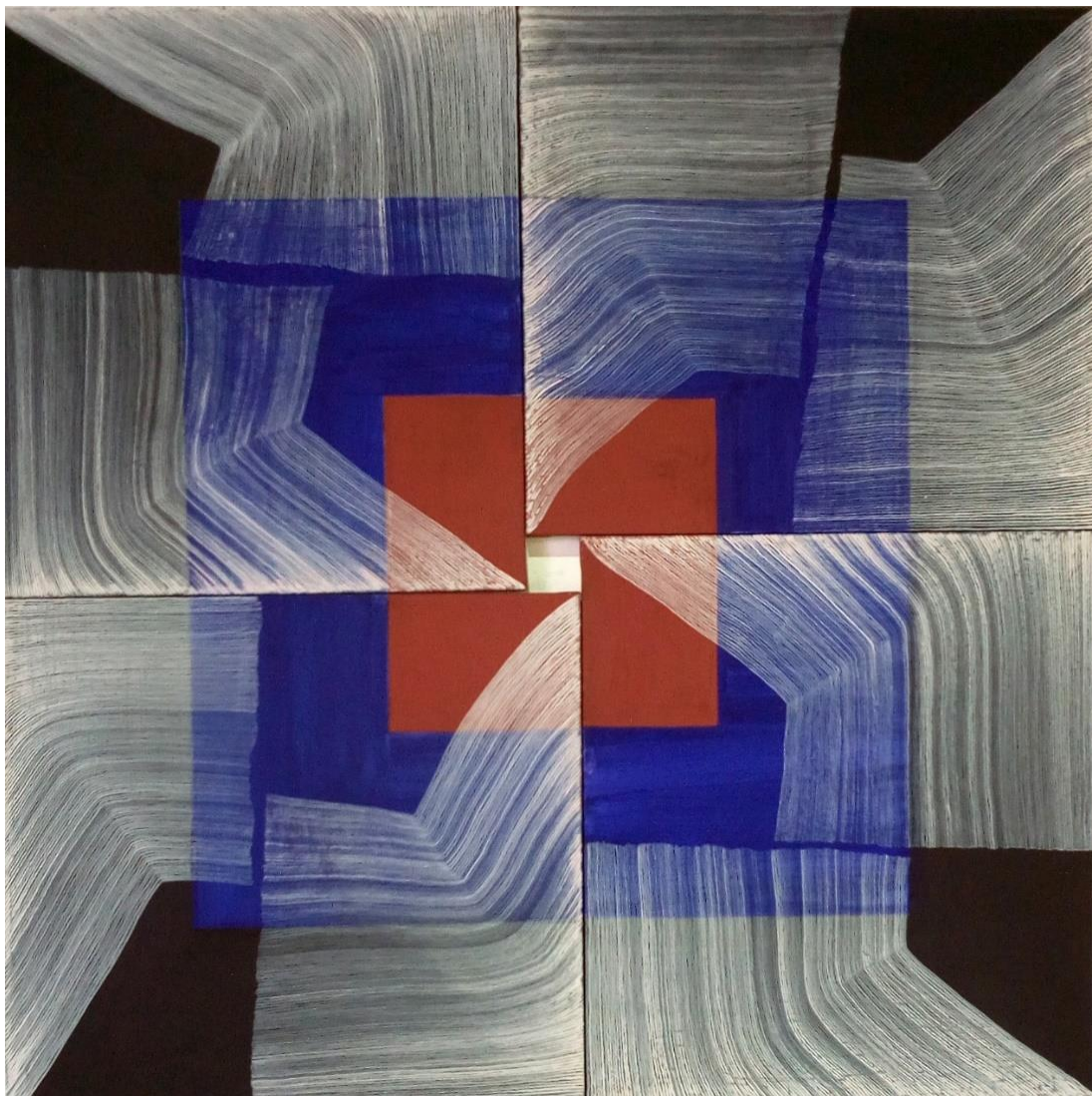

ภาพที่ 22 ผลงานสร้างสรรค์ก่อนวิทยานิพนธ์ชุดที่ 1

ชื่อผลงาน “แรงบันดาลใจจากผ้าทอมืออีสาน หมายเลข 1”

เทคนิค สีฝุ่นกระดาษสาปูนไม้อัด

ขนาด 125 x 480 เซนติเมตร ปีที่สร้าง พ.ศ. 2559

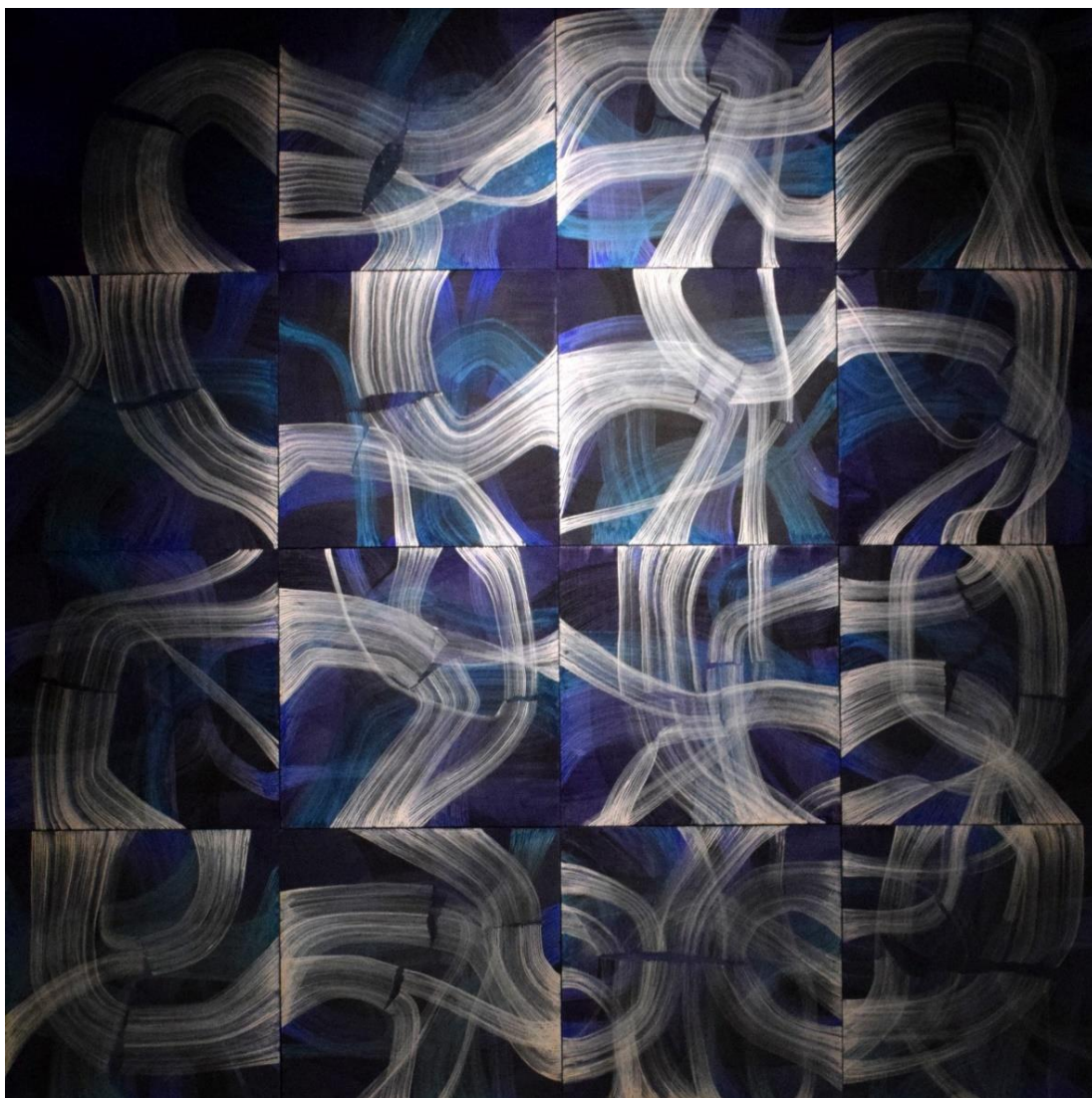

ภาพที่ 23 ผลงานสร้างสรรค์ก่อนวิทยานิพนธ์ชุดที่ 2

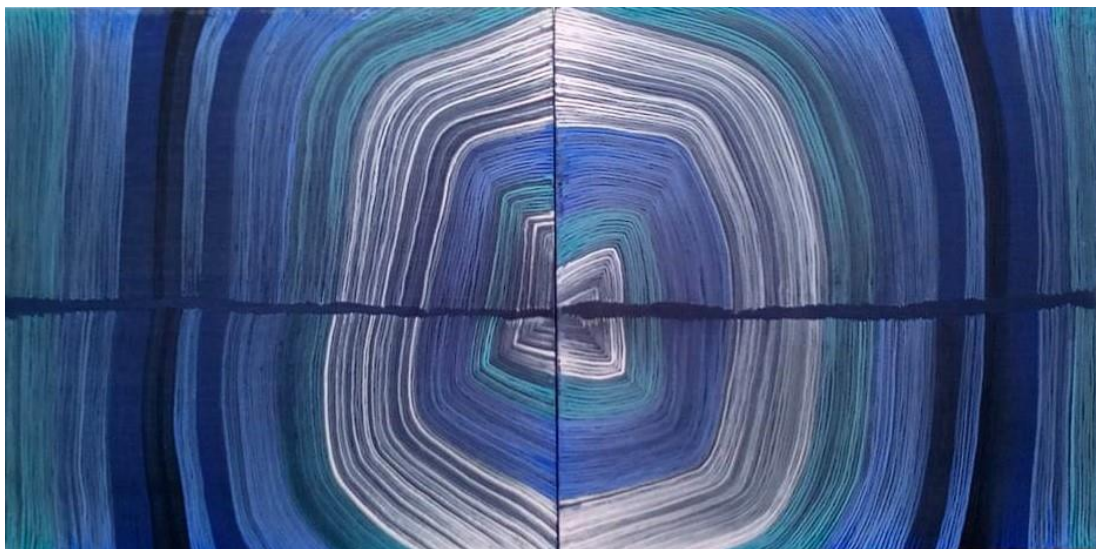
ชื่อผลงาน “แรงบันดาลใจจากผ้าทอมืออีสาน หมายเลข 2”

เทคนิค สีฝุ่นกระดาษสาปูนไม้อัด

ขนาด 240 x 240 เซนติเมตร ปีที่สร้าง พ.ศ. 2559

ภาพที่ 24 ผลงานสร้างสรรค์ก่อนวิทยานิพนธ์ชุดที่ 3
ชื่อผลงาน “แรงบันดาลใจจากคราม หมายเลข 1”
เทคนิค สีฝุ่นกระดาษสาปูนไม้อัด
ขนาด 240 x 240 เซนติเมตร ปีที่สร้าง พ.ศ. 2559

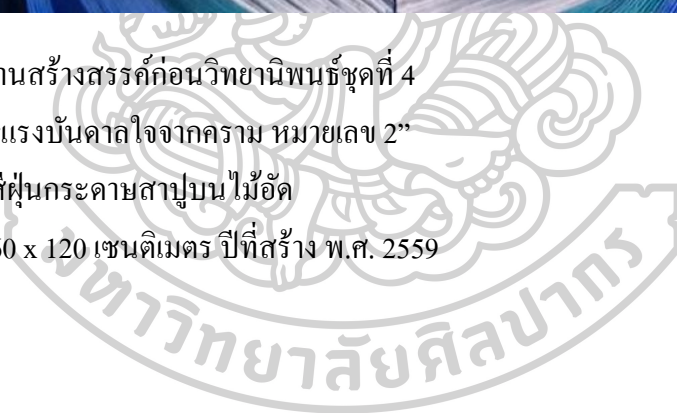

ภาพที่ 25 ผลงานสร้างสรรค์ก่อนวิทยานิพนธ์ชุดที่ 4

ชื่อผลงาน “แรงบันดาลใจจากคราม หมายเลข 2”

เทคนิค สีฝุ่นกระดาษสาปูนไม้อัด

ขนาด 60 x 120 เซนติเมตร ปีที่สร้าง พ.ศ. 2559

ภาพที่ 26 ผลงานสร้างสรรค์ก่อนวิทยานิพนธ์ชุดที่ 5
ชื่อผลงาน “แรงบันดาลใจจากกรรม หมายเลข 3”
เทคนิค สีฝุ่นกระดาษสาปูนไม้อัด
ขนาด 120 x 120 เซนติเมตร ปีที่สร้าง พ.ศ. 2559

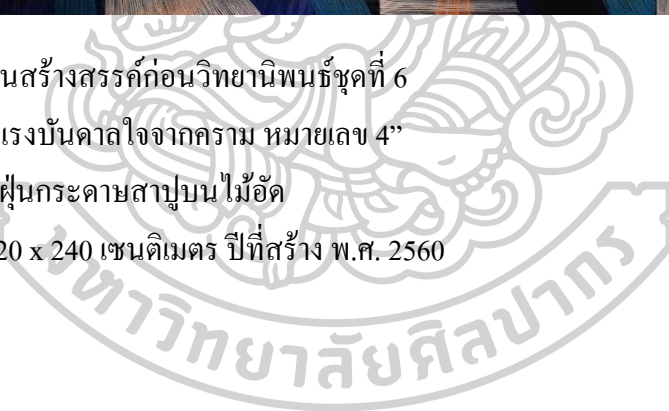

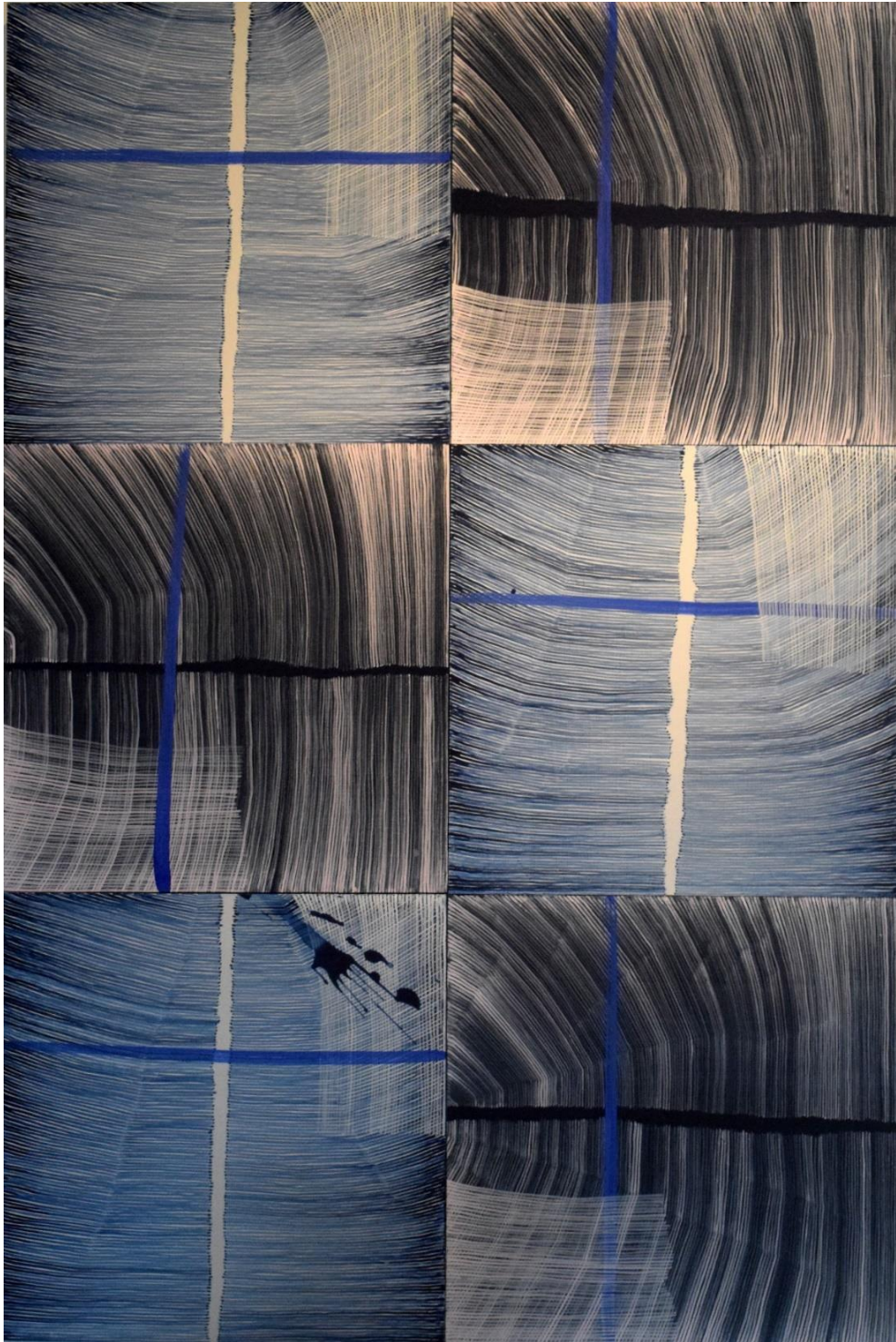
ภาพที่ 27 ผลงานสร้างสรรค์ก่อนวิทยานิพนธ์ชุดที่ 6

ชื่อผลงาน “แรงบันดาลใจจากกรรม หมายเลข 4”

เทคนิค สีฝุ่นกระดาษสาปูนไม้อัด

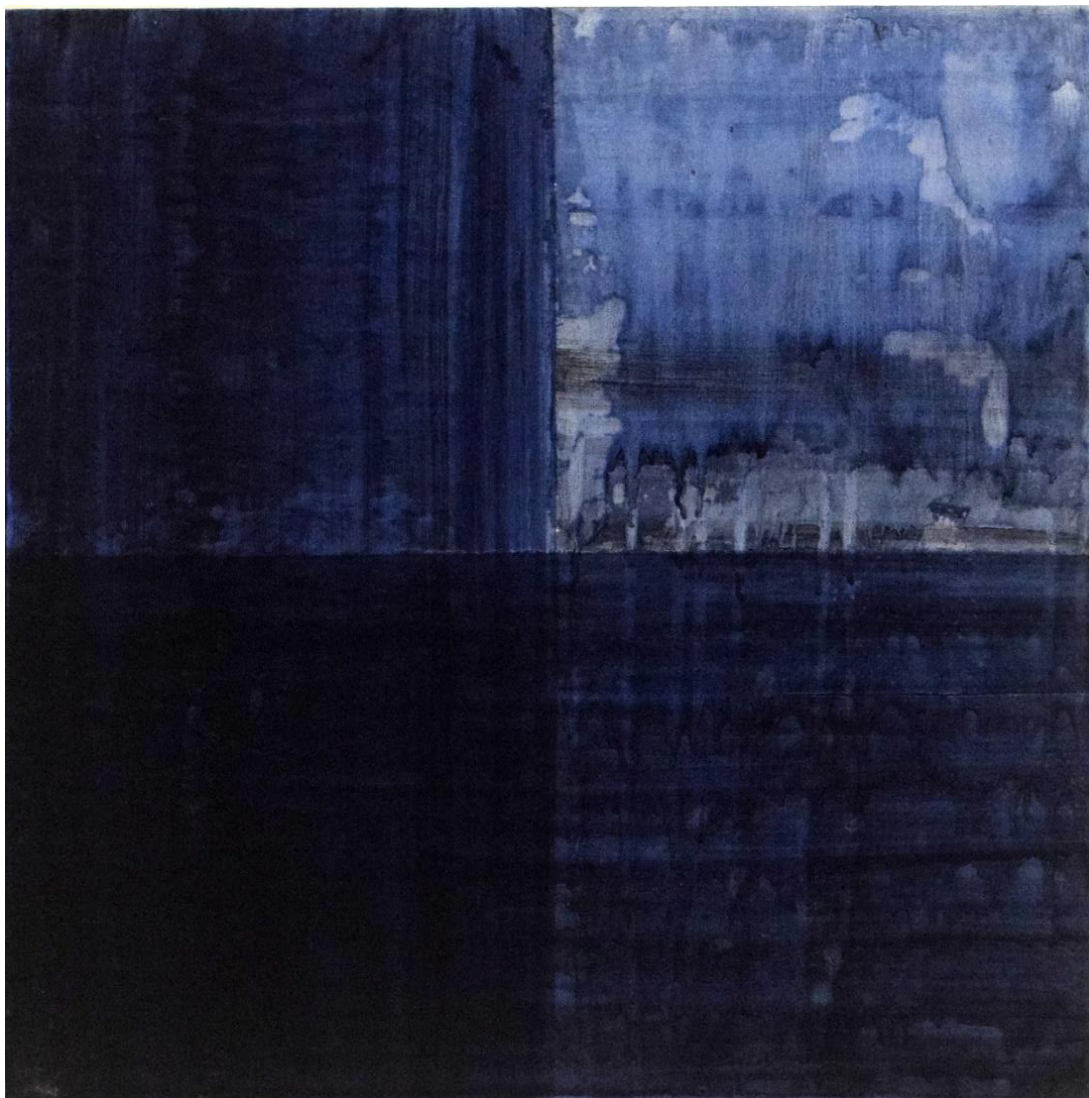
ขนาด 120 x 240 เซนติเมตร ปีที่สร้าง พ.ศ. 2560

ภาพที่ 28 ผลงานสร้างสรรค์ก่อนวิทยานิพนธ์ชุดที่ 7
ชื่อผลงาน “แรงบันดาลใจจากคราม หมายเลข 5”
เทคนิค สีฝุ่นกระดาษสาปูนไม้อัด
ขนาด 120 x 240 เซนติเมตร ปีที่สร้าง พ.ศ. 2560

ภาพผลงานสร้างสรรค์ก่อนวิทยานิพนธ์ในระยะที่ 2 การทดลองค้นหาแนวทาง
กระบวนการสร้างสรรค์ใหม่

ภาพที่ 29 ผลงานสร้างสรรค์ก่อนวิทยานิพนธ์ชุดที่ 8
ชื่อผลงาน “บันทึกร่องรอยแห่งสภาวะจิต หมายเลข 1”
เทคนิค สีฝุ่นกระดาษสาปูนไม้อัด
ขนาด 60 x 60 เซนติเมตร ปีที่สร้าง พ.ศ. 2560

ภาพที่ 30 ผลงานสร้างสรรค์ก่อนวิทยานิพนธ์ชุดที่ 9

ชื่อผลงาน “บันทึกร่องรอยแห่งสภาวะจิต หมายเลข 2”

เทคนิค สีฝุ่นกระดาษสาปูนไม้อัด

ขนาด 60 x 180 เซนติเมตร ปีที่สร้าง พ.ศ. 2560

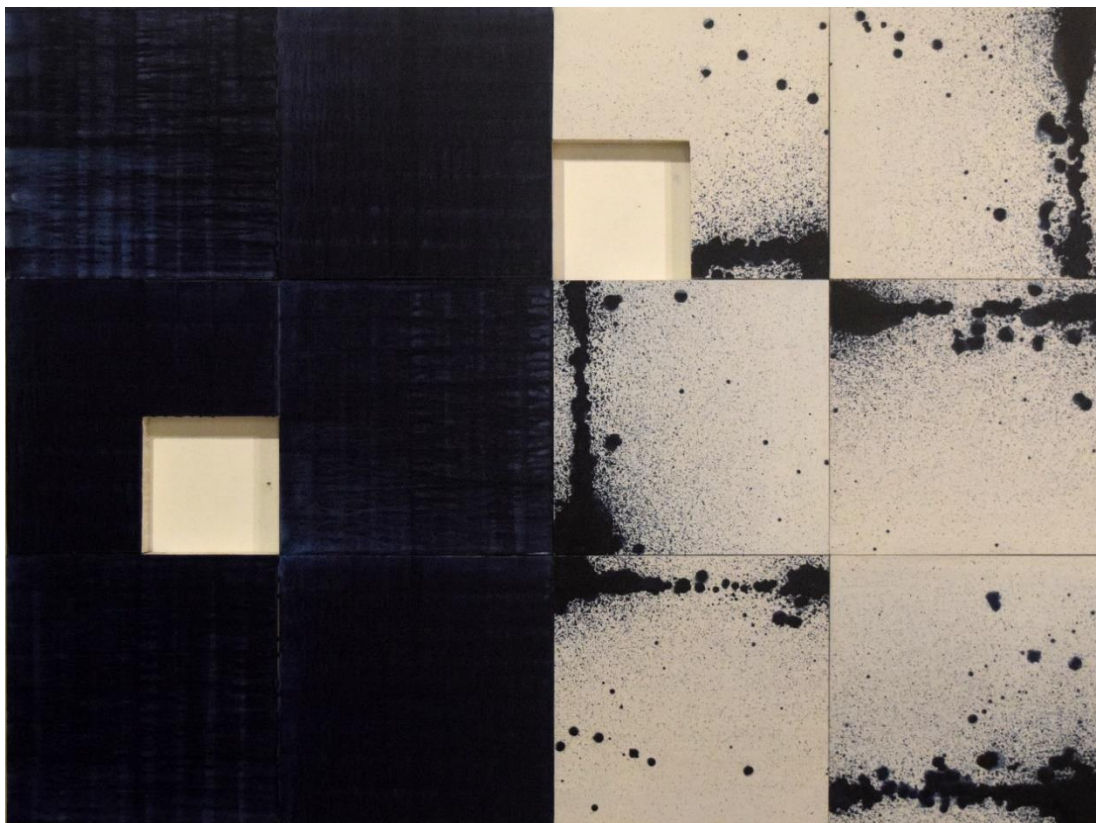

ภาพที่ 31 ผลงานสร้างสรรค์ก่อนวิทยานิพนธ์ชุดที่ 10

ชื่อผลงาน “บันทึกร่องรอยแห่งสภาวะจิต หมายเลข 3”

เทคนิค สีฝุ่นกระดาษสาปูนไม้อัด

ขนาด 60 x 60 เซนติเมตร ต่อ 1 ชิ้นผลงาน ปีที่สร้าง พ.ศ. 2560

ภาพที่ 32 ผลงานสร้างสรรค์ก่อนวิทยานิพนธ์ชุดที่ 11

ชื่อผลงาน “อิทัปปัจจยตา”

เทคนิค สีฝุ่นกระดาษสาปูนไม้อัด

ขนาด 120 x 160 เซนติเมตร ปีที่สร้าง พ.ศ. 2560

ภาพที่ 33 ผลงานสร้างสรรค์ก่อนวิทยานิพนธ์ชุดที่ 12

ชื่อผลงาน “อายตนะ 6”

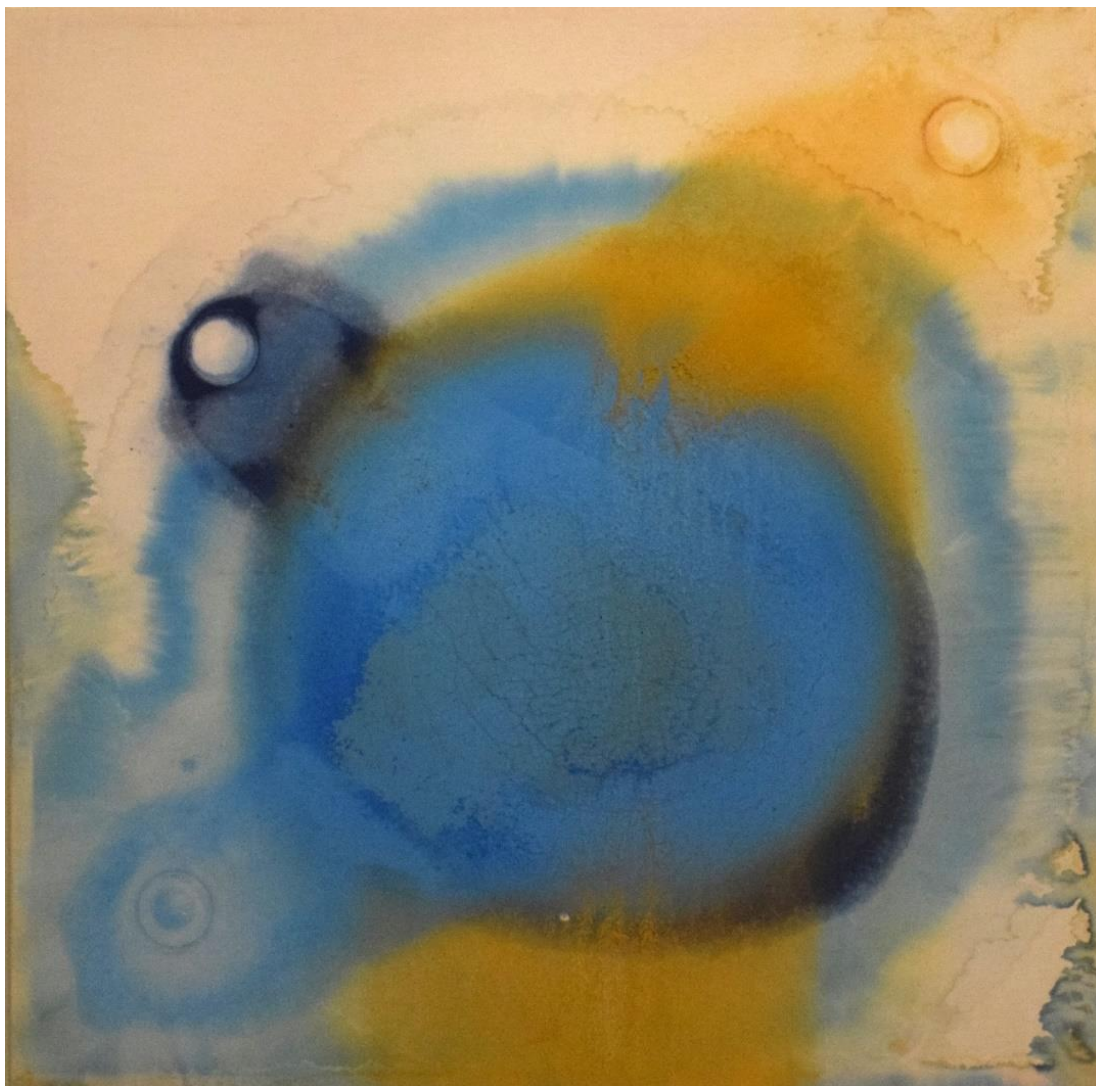
เทคนิค ดินบนผ้าซัลฟอร์ไรท์

ขนาด 240 x 160 เซนติเมตร ปีที่สร้าง พ.ศ. 2560

ภาพที่ 34 ผลงานสร้างสรรค์ก่อนวิทยานิพนธ์ชุดที่ 13
ชื่อผลงาน “มรรค 8”
เทคนิค ดินบนผ้าดิบ
ขนาด 200 x 400 เซนติเมตร ปีที่สร้าง พ.ศ. 2560

ภาพผลงานสร้างสรรค์ก่อนวิทยานิพนธ์ในระยที่ 3 รูปแบบการสร้างสรรค์ที่เป็น
อัตลักษณ์เฉพาะตัว

ภาพที่ 35 ผลงานสร้างสรรค์ก่อนวิทยานิพนธ์ชุดที่ 14

ชื่อผลงาน “Three Planes”

เทคนิค สีฝุ่นบนผ้าซัลเฟอร์ไรท์

ขนาด 80 x 80 เซนติเมตร ปีที่สร้าง พ.ศ. 2560

ภาพที่ 36 ผลงานสร้างสรรค์ก่อนวิทยานิพนธ์ชุดที่ 15
ชื่อผลงาน “สติปปีฐาน 4”
เทคนิค สีฝุ่นบนกระดาษสาปูบนผ้าดิบ
ขนาด 120 x 150 เซนติเมตร ปีที่สร้าง พ.ศ. 2560

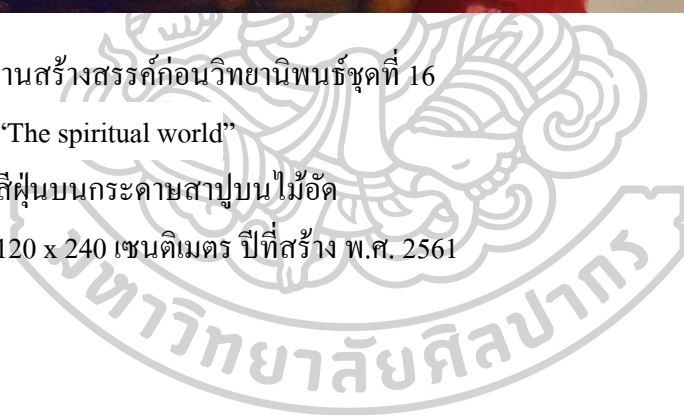

ภาพที่ 37 ผลงานสร้างสรรค์ก่อนวิทยานิพนธ์ชุดที่ 16

ชื่อผลงาน “The spiritual world”

เทคนิค สีฝุ่นบนกระดาษสาปูนไม้อัด

ขนาด 120 x 240 เซนติเมตร ปีที่สร้าง พ.ศ. 2561

ผลงานสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์

การสร้างสรรคผลงานวิทยานิพนธ์ ข้าพเจ้าสร้างผลงานต่อเนื่องจากผลงานช่วงก่อนวิทยานิพนธ์ โดยใช้เทคนิคการสร้างสรรคด้วยการเทน้ำใส่แก้วที่มีสี เพื่อแสดงออกถึงอัตลักษณ์เฉพาะตัวให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น โดยมีหัวใจสำคัญหลักในการสร้างสรรคที่ “กระบวนการทำงาน” เป็นสำคัญ เพื่อต้องการแสดงถึงนัยยะความหมายความเป็น “ปัจจุบันขณะ” ที่ข้าพเจ้ามีเจตนาจะสื่อความหมายของกระบวนการสร้างสรรค

การสร้างสรรคในช่วงวิทยานิพนธ์ เกิดการสร้างสรรคที่พัฒนาของแต่ละชุด ทั้งในแง่มุมมองความคิด อารมณ์ความรู้สึก แสดงความหมายที่เกิดขึ้นของแต่ละชุดมีความแตกต่างกันในรายละเอียดต่าง ๆ แสดงให้เห็นการพัฒนาของแต่ละชุดผลงาน ทั้งความคิด อารมณ์ความรู้สึก และวิเคราะห์ผลงานเพื่อพัฒนาสร้างสรรคผลงานให้ดียิ่งขึ้น ตามแนวความคิด โดยมีหลักการวิเคราะห์และการดำเนินการสร้างสรรคดังนี้

1. ผลงานสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์ชุดที่ 1

ข้าพเจ้าทดลองนำผงขมิ้นกับผงฟ้าทะลายโจร มาทดลองสร้างสรรค ในช่วงนี้การสร้างสรรคผลงาน ข้าพเจ้าได้เริ่มต้นทดลองด้วยเทคนิคผงสมุนไพรเป็นวัตถุดิบจากธรรมชาติและจะเป็นสื่อที่แสดงออกของสภาวะภายใน และใช้น้ำเปล่าเป็นน้ำที่ใช้เทลงแก้วในกระบวนการสร้างสรรค เพื่อค้นหาสิ่งที่แตกต่างกันจากผลงานชุดก่อนวิทยานิพนธ์ ซึ่งส่วนใหญ่ใช้เทคนิคสีฝุ่นเป็นสื่อแสดงออกสะท้อนสภาวะภายใน โดยการทดลองนำผงขมิ้นและผงฟ้าทะลายโจรมาใช้ในการสร้างสรรคผลงาน และการใช้พื้นที่เป็นลานปูนซีเมนต์ เป็นพื้นรองรับเฟรมที่จะใช้สร้างสรรคผลงาน

การสร้างสรรคในชุดนี้ ในแง่ผลการแสดงออกของผงสมุนไพร ที่นำมาใช้ทดลองสร้างสรรค สิ่งที่เห็นได้ชัดเจนที่สุดในผลงานชุดนี้คือ ข้าพเจ้าพยายามจะหาความเป็นเอกภาพ ความสมดุล ที่เกิดขึ้นในผลงาน โดยใช้การสร้างสรรคจากผงสมุนไพร 2 อย่าง มาสร้างสรรคโดยต้องการให้สีธรรมชาติจากผงขมิ้นและผงฟ้าทะลายโจร สร้างคุณสมบัติของวัตถุดิบและสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างสีทั้งสองชนิด ให้เกิดขึ้นในผลงาน เพื่อส่งผลทางอารมณ์ความรู้สึก ผลงานชิ้นต่าง ๆ หลังจากผ่านกระบวนการสร้างสรรค ก็นำมาจัดวางเรียงและห่อหุ้มประกอบให้ลงตัวที่ตอบได้กับสภาวะภายในจิตใจ ซึ่งแสดงออกถึงสภาวะในปัจจุบันให้มากที่สุด เป็นการค้นหาความเป็นจริงของความเป็นเอกภาพจากสภาวะภายในจิตใจ ในการแสดงออกมาในผลงานสร้างสรรค

สิ่งที่เกิดขึ้นในผลงานชุดนี้คือ เกิดการหลุ่คร่อนของผงสมุนไพรที่เกิดขึ้นพอสมควร ข้าพเจ้าวิเคราะห์ผลจากการหลุ่คร่อนของผงสมุนไพร คือ เรื่องการสะท้อนสภาวะอารมณ์ความรู้สึกภายใน ความแปรปรวนกับสภาวะภายนอก ที่สะท้อนสภาวะภายในความเป็นมนุษย์ตามสภาวะ

ความเป็นจริง และเป็นลักษณะที่สัมพันธ์ต่อความรู้สึกภายในจิตใจ แต่ก็สร้างทัศนคติความคิดถึงเรื่อง ความไม่สมบูรณ์แบบ ความไม่จริงยั่งยืนของมนุษย์ สัจธรรมความเป็นจริง และรอยคราบต่าง ๆ ซึ่งเกิดขึ้นในผลงานจากเทคนิคสร้างสรรค์ ต่างก็ล้วนแสดงออกมาในรูปของ “เส้น” โดยเป็น “เส้น” ที่เกิดขึ้นจากธรรมชาติของวัตถุตัวเอง และสร้างสรรค์เป็นทัศนธาตุอย่างหนึ่งในหลักองค์ประกอบ ศิลป์ ทั้งการหลุดร่อนของสีธรรมชาติหรือผสมปูนไฟที่นำมาสร้างสรรค์และรอยคราบ ซึ่งเป็น ลักษณะปรากฏการณ์เกิดขึ้นในผลงาน สะท้อนทางด้านเนื้อหาความหมายแบบ “วะปิ-ชะปิ” ซึ่งเป็น สุนทรียศาสตร์ที่ว่าด้วยความงามอันเกิดขึ้นจากความเป็นจริงดังกล่าวนี้

“วัสดุทั้งหลายที่ถูกนำมาสร้างสรรค์เป็นสรรพสิ่งวะปิ-ชะปินั้นเผยออกมาซึ่งความรู้สึก ข้ามภพเหล่านี้เมื่อมันแห้ง อาการที่กระคายฟางข้าวกระจายแสงสว่างออกมาเป็นความพร่าสัวเรือง เรื่อ อากัปกริยาที่ดิ้นเหินยวแต่กระแหงเมื่อมันแห้งตัว สีต้นและพื้นผิวของ โลหะที่เปลี่ยน รูปลักษณะไปจากเดิมเมื่อมันมัวลงและขึ้นสนิม ทั้งมวลนี้แสดงให้เห็นถึงบรรดาแรงผลักดันทาง กายภาพและ โครงสร้างอันลึกซึ้งซึ่งเป็นรากฐานแห่งความเป็นจริงของโลกทุกวันนี้ของเรา”¹⁷

2. ผลงานสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์ชุดที่ 2

ข้าพเจ้ากลับมาทดลองการใช้เทคนิคกับสีฝุ่นอีกครั้ง เพื่อต้องการทดลองค่าของสี ให้ชุดสีสร้างอารมณ์ความรู้สึกต่อสภาวะจิตใจ และสะท้อนสภาวะความเป็นจริงของสภาวะจิต ด้วยเทคนิคและกระบวนการสร้างสรรค์ ออกมาเป็นรูปทรงต่าง ๆ โดยใช้พื้นที่สนามหญ้าเป็นพื้นที่ รองรับเฟรมในสร้างสรรค์ผลงานชุดนี้ ซึ่งมีระดับความไม่สม่ำเสมอของพื้นที่ และแตกต่างจาก ผลงานสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์ชุดที่ 1 ข้าพเจ้าใช้พื้นลานปูนซีเมนต์เป็นพื้นที่รองรับและมีความ สม่ำเสมอของพื้นที่ ผลปรากฏร่องรอยของสีออกมาเป็นรูปทรงต่าง ๆ ซึ่งเกิดขึ้นในผลงาน มีความแตกต่างกันและรูปทรงหลากหลายมากขึ้น ชุดสีฝุ่นก็แสดงค่าผลทางสีที่แสดงถึงจะ ธรรมชาติที่เกิดขึ้นของพื้นที่ แสดงออกถึงทัศนคติความคิดเรื่องอิสระเสรีผ่านรูปทรงและอารมณ์ ความรู้สึกซึ่งสะท้อนจากชุดสีฝุ่น เป็นร่องรอยจากสภาวะภายในจิตใจ ตามความเป็นจริง

รูปทรงที่เกิดขึ้นในผลงาน มีความแตกต่างและหลากหลายรูปทรง ข้าพเจ้าได้นำมา จัดต่อประกอบกันของเฟรมโดยใช้การจินตนาการจากรูปทรงที่เกิดขึ้น นำมาจัดเรียงกันโดยเน้น ความลงตัวและความรู้สึกพอดีของสภาวะจิตที่ตอบโต้กันระหว่างผลงานและข้าพเจ้า ซึ่งสอดคล้องกัน โดยประมาณจากความรู้สึกพอดีลงตัวของรูปทรงที่รวมกันและจังหวะทิศทางของสี ที่ประกอบรูป ขึ้นจากสภาวะในจิตใจจากความเป็นจริง อันสะท้อนอารมณ์ความรู้สึก

¹⁷ เลนนาร์ด โครเน, วะปิ-ชะปิ สำหรับศิลปิน นักออกแบบ กวี & นักปรัชญา, แปลโดย กรินทร์ กลิ่นขจร, 73.

3. ผลงานสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์ชุดที่ 3

ผลงานชุดนี้ข้าพเจ้าได้สร้างสรรค์ต่อเนื่องกันกับชุดที่ 2 โดยทดลองเพิ่มชุดสีให้มากขึ้นกว่าเดิม เพื่อทดลองด้านอารมณ์ความรู้สึกที่ตอบโต้กับชุดสีเกิดขึ้นในงาน โดยมีสีเพิ่มขึ้นจากชุดที่ 2 คือ สีเขียว ทำให้ผลงานชุดนี้มี 4 สี แล้วนำมาสร้างสรรค์ผลงาน เพื่อจัดเรียงค่าน้ำหนักของสีให้มีมิติมากขึ้นในผลงาน ให้เกิดเป็นชั้นของค่าน้ำหนักของสี ตัดทอนความหลากหลายของรูปทรง ออก และเน้นสร้างปฏิสัมพันธ์ของชุดคู่สี เพื่อแสดงออกทางความคิดเรื่องความลงตัว ความพอดี ซึ่งมีผลต่อทัศนะความคิดและอารมณ์ความรู้สึกทางด้าน “จังหวะ” จากการจัดเรียงชุดสีให้เกิดจังหวะ ความสมดุล อันแสดงออกมาจากอารมณ์ความรู้สึกที่เกิดขึ้นภายในจิตใจ

ผลงานวิทยานิพนธ์ชุดที่ 3 ข้าพเจ้ามุ่งเน้นความลงตัวและมุ่งสู่ความเรียบง่าย โดยผ่านกระบวนการสร้างสรรค์ผลงาน แสดงออกถึงทัศนะความคิด อารมณ์ความรู้สึกในรูปแบบจิตรกรรมเชิงนามธรรม โดยมุ่งเน้นไปที่เรื่องของคู่ชุดสีในผลงาน และมีสีมากขึ้นแต่ตัดทอนรูปทรงลงไป เพื่อแสดงออกถึงความละเอียดอ่อนทางมิติอารมณ์ความรู้สึกของจิตใจมากขึ้น นำพาสู่ความงดงาม อันส่งผลต่อจิตวิญญาณที่ดีงาม ในรูปแบบการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมเชิงนามธรรมที่แสดงออกมาเป็นรูปแบบอัตลักษณ์ส่วนตัว

4. ผลงานสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์ชุดที่ 4

ข้าพเจ้าสร้างสรรค์ผลงานชุดที่ 4 โดยมีเจตนาสร้างเรื่องกิลเลสตี้นหา โดยใช้สีดำแทนค่าความหมายในเชิงสัญลักษณ์ความรู้สึกทางสี ข้าพเจ้าเทียบเคียงสีดำกับเรื่องกิลเลสตี้นหา โดยมีเจตนาใช้เพียงสีเขียวในการสร้างสรรค์ผลงาน ข้าพเจ้าสร้างสรรค์ผลงานชุดนี้โดยเป็นไปเพื่อการบำบัดรักษาทางจิตใจ ในรูปแบบบำบัดจิตใจ ซึ่งเน้นไปที่ขนาดของงาน เพื่อสร้างพื้นที่การแสดงออกของสีให้มากขึ้นกว่าชุดผลงานที่ผ่านมาทั้งหมด ตัดเนื้อหาทางด้านรูปทรง การทับซ้อน แสดงออกมาโดยตรงจากสภาวะภายใน เน้นกระบวนการอันมีความหมายจริง ๆ โดยการทำงาน (เทน้ำใส่แก้ว) ไปเรื่อย ๆ จนกว่าจิตจะรู้สึกพอใจเกิดความสงบทางจิตใจก็หยุดทำ โดยไม่สนใจเรื่องความงามหรือองค์ประกอบใด ๆ ที่เกิดขึ้น แต่สนใจเรื่องสภาวะจิตซึ่งถูกบำบัดจากกระบวนการสร้างสรรค์เป็นหลักสำคัญ ทำให้ผลงานวิทยานิพนธ์ชุดนี้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก

วิทยานิพนธ์ชุดนี้ ข้าพเจ้าแสดงออกทางความหมายของกิลเลสตี้นหา อันเป็นสิ่งเลวร้ายของมนุษย์ โดยแสดงผ่านลักษณะคุณสมบัติของสีดำ เป็นสื่อแสดงอารมณ์ความรู้สึกผ่านค่าน้ำหนักของสีดำที่ผ่านกระบวนการสร้างสรรค์ปรากฏผ่านร่องรอยซึ่งทับซ้อนกันเกิดขึ้นในผลงาน แล้วนำมาต่อประกอบผลงานให้มีขนาดใหญ่ เพื่อสะท้อนแนวความคิดของเนื้อหาในผลงานสร้างสรรค์ และตามความรู้สึกนึกคิด อันแสดงออกมาผ่านรูปแบบผลงานจิตรกรรมเชิงนามธรรม สะท้อนอารมณ์ความรู้สึกจากสภาวะภายในจิตใจ

5. ผลงานสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์ชุดที่ 5

ผลงานสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์ชุดนี้ข้าพเจ้า ข้าพเจ้านำผงถ่านมะรุมาใช้ในการสร้างสรรค์ผลงาน ข้าพเจ้าต้องการแสดงถึงความจริงของวัตถุดิบและสมุนไพรที่นำมาทดลองสร้างสรรค์ โดยได้พัฒนาเทคนิควิธีการแก้ไขปัญหาทางเทคนิคการทำงานให้ดีขึ้น โดยใช้กาวน้ำมาผสมกับน้ำเปล่า เพื่อให้ผงสีหรือสมุนไพรเกิดการยึดเกาะได้ดีขึ้น ทำให้ผลงานในชุดนี้มีทัศนคติทางความคิด ที่แสดงตัวออกมาจากการแก้ไขปัญหาลงผลงานวิทยานิพนธ์ในชุดที่ผ่านมา

ผลงานในชุดนี้ข้าพเจ้ามีทัศนคติทางความคิดเรื่อง ความมั่นคง โดยมีกระบวนการทำงานที่แตกต่างออกไปจากชุด 4 คือ การวางแก้วน้ำโดยไม่ยกแก้วน้ำออกจากจุดที่วาง จนเสร็จสิ้นกระบวนการสร้างสรรค์ของแต่ละแผ่นผลงาน เพื่อพัฒนาการค้นหาคำความหมายในกระบวนการทำงานสร้างสรรค์ และค้นหาการแสดงออกทางอารมณ์ความรู้สึกที่ผ่านเทคนิควิธีการซึ่งแตกต่างออกไป ผลที่ปรากฏออกมาของผงถ่านมะรุ คือ เกิดรูปทรงที่สร้างความรู้สึก อันมีความเป็นเอกภาพของรูปทรง แสดงถึงความมั่นคงหนักแน่นขึ้น และแสดงผลต่อความคิดในเชิงจินตนาการผ่านสีของวัตถุดิบ คือ ผงถ่านมะรุ และรูปทรงซึ่งเกิดขึ้นจากกระบวนการสร้างสรรค์ สะท้อนสภาวะจิตใจ

รูปทรงและสีจากผงถ่านมะรุ สร้างผลทางอารมณ์ความรู้สึกในด้านความมั่นคง ตั้งมั่น ทั้งจากเนื้อหาความหมายในกระบวนการสร้างสรรค์ และรูปทรงที่แสดงออกถึงความเป็นเอกภาพ หนักแน่น และมีเป้าหมาย อันเต็มไปด้วยความเชื่อมั่น ความเชื่อมั่นในที่นี้มาจากความเชื่อมั่นที่เกิดขึ้นจากพลังแห่งความศรัทธาต่อพระธรรมคำสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ที่แสดงออกมาทั้งในรูปปรากฏเป็นร่องรอย และเทคนิคกระบวนการ ซึ่งมีความหมายในผลงานวิทยานิพนธ์ชุดนี้

6. ผลงานสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์ชุดที่ 6

ผลงานวิทยานิพนธ์ชุดนี้ ข้าพเจ้าใช้ผงจันทร์แดงใช้ในการสร้างสรรค์ ผงจันทร์แดงเป็นสมุนไพรใช้ในการรักษาโรค ข้าพเจ้าได้นำมาทดลองสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ชุดที่ 6 ข้าพเจ้าต้องการให้ผงจันทร์แดงแสดงออกมาสร้างผลกระทบต่อความคิด อารมณ์ความรู้สึกจากผงจันทร์แดง โดยได้พัฒนาเทคนิคการทำงานจากชุดก่อนขึ้นมาจากชุดที่ 5 เป็นการพัฒนาในกระบวนการสร้างสรรค์ โดยใช้แก้วน้ำสร้างสรรค์ไปที่ละแก้ว และนำแก้วน้ำออกเมื่อจะทำการสร้างสรรค์ในขั้นต่อไป โดยไม่ได้วางแก้วไว้ที่เดิม แบบผลงานวิทยานิพนธ์ชุดที่ 5 ข้าพเจ้าให้ความอิสระกับกระบวนการทำงานมากขึ้น เกิดการทับซ้อนกันของรูปทรง ซึ่งเป็นไปตามอิสระเสรีเกิดขึ้นจากความเป็นจริง รูปทรงทับซ้อนกันหลายรูปทรง สร้างรูปทรงใหม่ต่าง ๆ เกิดพลังทางอารมณ์ความรู้สึกที่สะท้อนออกมาตามความเป็นจริง

การแสดงออกทางความคิดของผลงานวิทยานิพนธ์ชุดนี้ ข้าพเจ้ามีความคิดในการแสดงออกเรื่องความร้อน ความร้อนที่เกิดขึ้นจากสภาวะภายในของมนุษย์ เปรียบได้ดั่งไฟที่ลุ่มทรวงมนุษย์ ก่อเกิดความทุกข์เวทนาต่าง ๆ ซึ่งเกิดขึ้นในจิตใจมนุษย์ ทำให้มนุษย์ตกอยู่ในวังวนแห่งความทุกข์เวทนา แสดงออกมาผ่านคุณสมบัติของวัตถุศิลปะทางธรรมชาติ อันแสดงตัวออกมาในการสร้างสรรค์ศิลปะ ด้วยฟังก์ชันแดงที่ข้าพเจ้าต้องการนำมาเป็นสื่อแสดงออกถึงแนวความคิดและอารมณ์ความรู้สึก แล้วนำมาประกอบต่อเป็นรูปทรงต่าง ๆ ในผลงาน ให้เกิดแง่มุมมองการจินตนาการที่เกิดขึ้นจากผลงานสร้างสรรค์จิตรกรรมเชิงนามธรรมที่ผ่านกระบวนการสร้างสรรค์งานศิลปะ

ความคิดที่เกิดขึ้นในผลงานวิทยานิพนธ์ชุดนี้ ตามที่กล่าวมา ข้าพเจ้าต้องการแสดงความคิดถึงเรื่องความร้อน ที่เป็นสภาวะแห่งความทุกข์จากทุกขเวทนาต่าง ๆ ที่เข้ามาในชีวิต อันแสดงถึงความเจ็บปวดร้าวรานของจิตใจ ข้าพเจ้ามีความประสงค์นำเสนอผ่านการแสดงออกของฟังก์ชันแดงด้วยกระบวนการทำงานสร้างสรรค์ ที่แสดงผลสีแดงเหมือนเลือดมนุษย์ เพื่อให้เกิดเป็นรูปทรงต่าง ๆ แสดงความหมายทางนัยยะที่สอดคล้องถึงอารมณ์ความรู้สึกที่เจ็บปวด ร้อนรุ่มต่าง ๆ และแสดงความหมายทางความคิด ถึงความทุกข์เวทนาของชีวิตมนุษย์

7. ผลงานสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์ชุดที่ 7

การสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์ชุดที่ 7 ข้าพเจ้านำผงขมิ้นชันมาใช้ในการทำงาน เพื่อแสดงออกถึงความคิดเรื่องความอบอุ่น ทางความรู้สึกส่งผลจากผงขมิ้นชัน ที่ข้าพเจ้านำมาสร้างสรรค์ในผลงานชุดนี้ เพื่อนำพาสู่ความรู้สึกนึกคิดจากจินตนาการ อันเกิดขึ้นจากผลงานสร้างสรรค์จิตรกรรมเชิงนามธรรม แสดงออกมามาแบบเรียบง่าย ไม่ยึดติดรูปแบบการทำงาน พัฒนาการสร้างสรรค์เพื่อค้นหาความคิด ปัญญา

ข้าพเจ้าต้องการแสดงออกถึงความอบอุ่นที่เกิดขึ้นจากการสร้างสรรค์ผ่านผงขมิ้นชัน ที่มีคุณสมบัติเป็นสมุนไพร ซึ่งใช้กันในครัวเรือน ใช้ในการผสมอาหาร เกิดผลทางด้านสุขภาพของมนุษย์ แสดงออกถึงภูมิปัญญาของสังคมไทยในการดำรงชีพ แสดงความหมายเชิงนัยยะสู่ความรู้สึกอบอุ่นของครอบครัว อันเป็นสถาบันเบื้องต้นชีวิตของมนุษย์ ที่สะท้อนสภาวะความรู้สึกภายในออกมาเป็นรูปทรง น้ำหนัก ทั้งเบาบางและหนักแน่น ผสมผสานกันอยู่ผลงาน จากร่องรอยและพื้นผิวที่เกิดขึ้น ซึ่งข้าพเจ้าได้แสดงออกมาผ่านผลงานสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์ชุดนี้

พื้นผิวที่ปรากฏบนผลงาน มีทั้งแสดงออกถึงสภาวะอารมณ์ความรู้สึกถึง ความละมุนละไม กับ ความหยาบกร้าน มีอ่อนโยมมีแข็ง มีเบาโยมมีหนัก มีคำโยมมีขาว เป็นลักษณะเป็นคู่ตรงข้าม ความขัดแย้งกัน แต่ก็แสดงถึงทัศนคติความคิดในเรื่องหลักสัจธรรมความเป็นธรรมชาติของชีวิต ที่มีทั้งสิ่งดีและสิ่งไม่ดีปะปนกันอยู่ทั้งในสังคมและตัวตนของมนุษย์ แสดงถึง

ความจริงที่เป็นอยู่ในสภาพความเป็นจริง สะท้อนถึงจิตวิญญาณของมนุษย์ ซึ่งมีทั้งความเลวร้ายที่น่ากลัวและความดีงามอันสูงส่ง เป็นสิ่งที่บ่งบอกคุณค่าจิตวิญญาณของความเป็นมนุษย์

8. ผลงานสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์ชุดที่ 8

ผลงานสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์ชุดที่ 8 ข้าพเจ้านำครามมาใช้ในกระบวนการสร้างสรรค์ผลงาน โดยนำแนวคิดเรื่องความเป็นจิตวิญญาณ มาแสดงออกผ่านคุณสมบัติและสีของน้ำคราม ให้เป็นสื่อแสดงผ่านถ่ายทอดสะท้อนความคิดและอารมณ์ความรู้สึกที่แสดงถึงเรื่องจิตวิญญาณ เพราะครามนั้นเป็นสัญลักษณ์ความหมายทางด้านสี ซึ่งมีความสัมพันธ์กับวัฒนธรรมของชาติพันธุ์ คือ ชาวผู้ไท (หรือ ภูไท) อันเป็นกลุ่มชาติพันธุ์หนึ่งในประเทศไทย มักนิยมใช้ครามในการดำรงชีวิต โดยเป็นสีที่ใช้สำหรับย้อมผ้าเพื่อนำมาใช้สอยในวิถีชีวิต อันบ่งบอกถึงเรื่องของวัฒนธรรม ภูมิปัญญาความคิด อันเกิดขึ้นจากวิถีชีวิตของชาวบ้าน และแสดงออกถึงคุณสมบัติของการแสดงออกทางด้านจิตวิญญาณของความเป็นมนุษย์

ข้าพเจ้าได้สร้างสรรค์ผลงานชุดนี้ออกมา จากความคิดถึงเรื่องวิถีชีวิตที่แสดงถึงจิตวิญญาณของชาวชาวผู้ไท (หรือ ภูไท) ผ่านสัญลักษณ์ของคราม ครามคือสัญลักษณ์ความหมายของวิถีชีวิต อันเต็มไปด้วยเรื่องของภูมิปัญญา แสดงถึงเรื่องวัฒนธรรมที่เข้มแข็ง สะท้อนความงดงามในชีวิต ขณะเดียวกันก็แสดงออกถึงชีวิตที่ต่อสู้ การดิ้นรนเพื่อการดำรงอยู่ ซึ่งใช้สติปัญญา ในการดำเนินชีวิต ปรากฏผ่านร่องรอยที่เกิดขึ้นเป็นรูปทรงต่าง ๆ อันแสดงออกถึงจิตวิญญาณแห่งตัวตน

ข้าพเจ้าสะท้อนผลงานจากสภาวะอารมณ์ความรู้สึกที่เกิดขึ้นจากความเป็นจิตวิญญาณของชาติพันธุ์ชาวผู้ไท (หรือ ภูไท) ในสังคมไทยยุคปัจจุบัน แสดงถึงอัตลักษณ์ความเป็นตัวตนในการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมเชิงนามธรรม ซึ่งปรากฏเรื่องของจิตวิญญาณที่บ่งบอกได้ถึง ภูมิปัญญา ประเพณี วัฒนธรรม ที่สืบทอดกันมาจากบรรพบุรุษ ให้ปรากฏออกมาเป็นวิทยานิพนธ์ในหัวข้อ “ร่องรอยบันทึกสภาวะจิต”

สรุปเรื่องการวิเคราะห์และการดำเนินการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์

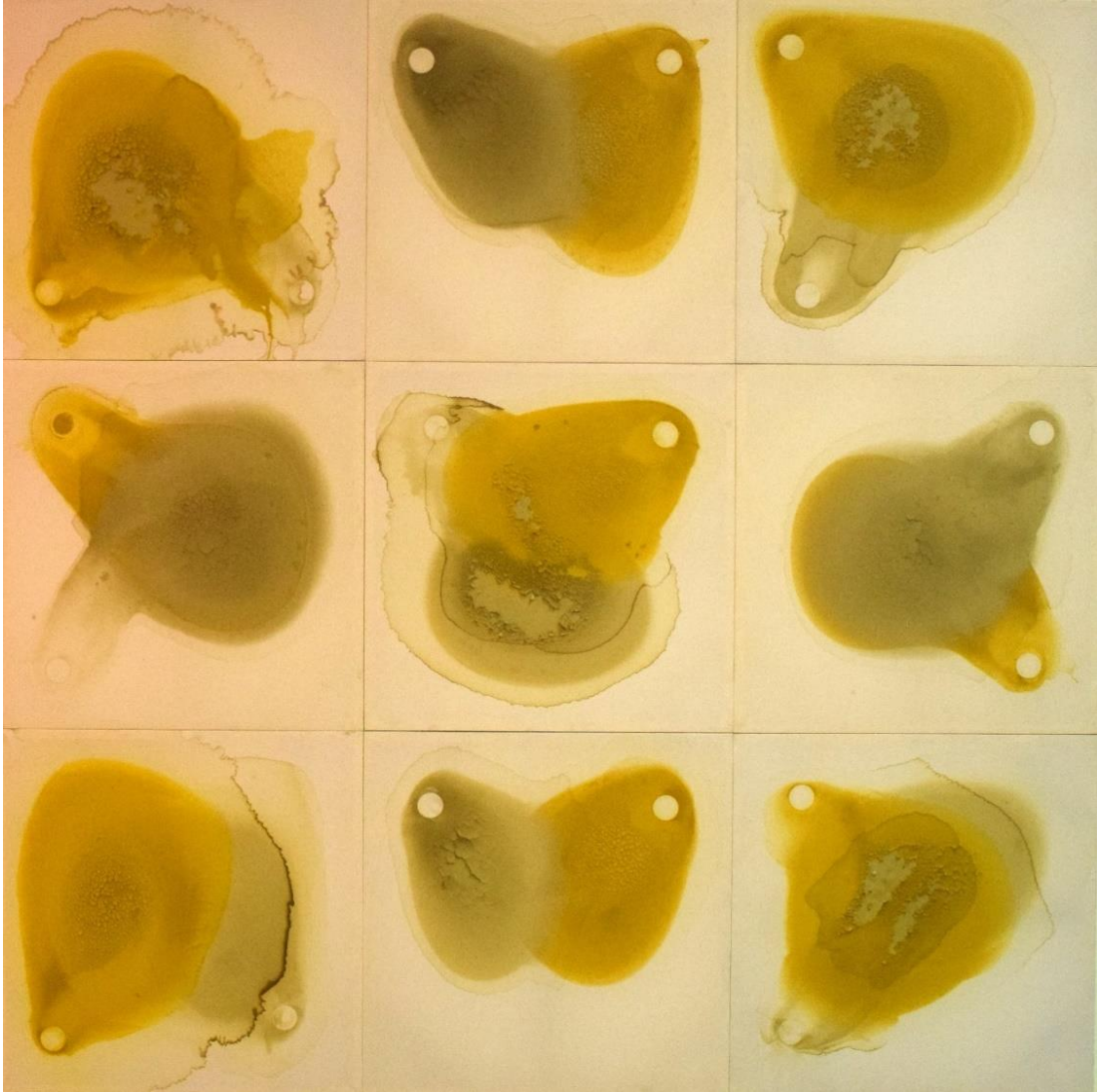
จากการวิเคราะห์และการดำเนินการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ชุดนี้ มีการพัฒนาการหลายอย่างที่เกิดขึ้นในแต่ละชุดผลงาน เป็นการพัฒนาที่สัมพันธ์ระหว่างกันชุดต่อชุด ทั้งด้านเนื้อหา รูปแบบ อารมณ์ความรู้สึกที่เกิดขึ้น สู่การพัฒนาแนวความคิดในวิทยานิพนธ์ พัฒนาการวิเคราะห์ การดำเนินการสร้างสรรค์ในการแสดงออกเชิงปฏิบัติ เกิดการเดินทางของเวลา สร้างชุดความรู้กับสภาวะปัจจุบัน เข้าใจกับสิ่งที่เป็นจริง อันเป็นชุดความรู้ ความคิด ที่จะพัฒนาสร้างสรรค์ต่อไป

ความแตกต่างของแต่ละชุดจากการวิเคราะห์งาน นำพาไปสู่การพัฒนาการดำเนินการสร้างสรรค์และระบบกระบวนการสร้างสรรค์ เชื่อมโยงถึงทักษะความคิด อารมณ์ความรู้สึกของแต่ละชุด ทำให้เกิดการวิเคราะห์พิจารณาที่ละเอียดขึ้น ทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ใหม่ ผู้การดำเนินการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์

ข้าพเจ้าวิเคราะห์จากผลงานวิทยานิพนธ์ชุดนี้ได้ว่า การเดินทางของช่วงเวลาที่เกิดขึ้นจากระบบแบบแผน ที่มาจากความเป็นจริง ผ่านการบันทึกร่องรอยด้วยหลักการกระบวนการสร้างสรรค์ ก่อเกิดความคิด ความรู้จากสภาวะความจริง อันเป็นความคิดที่สะท้อนจากสภาวะความเป็นจริงในสังคมปัจจุบันและสะท้อนถึงความเป็นจริง จากสภาวะปัจจุบันของสังคม ทำให้เกิดแง่มุมทางความคิดที่กระตุ้นเตือนสังคมให้เห็นถึงสภาวะความจริงที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน

ภาพผลงานสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์

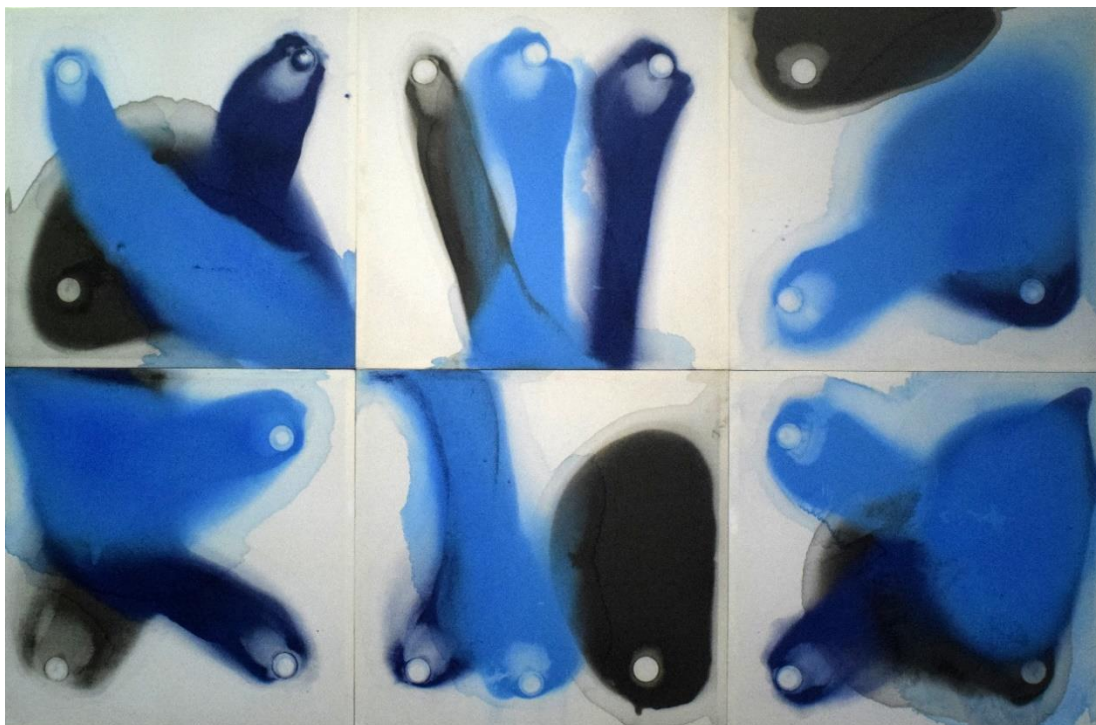

ภาพที่ 38 ผลงานสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์ชุดที่ 1

ชื่อผลงาน “The rhythm of life from consciousness”

เทคนิค สีฝุ่นบนผ้าซัลเฟอร์ไรท์

ขนาด 240 x 240 เซนติเมตร ปีที่สร้าง พ.ศ. 2561

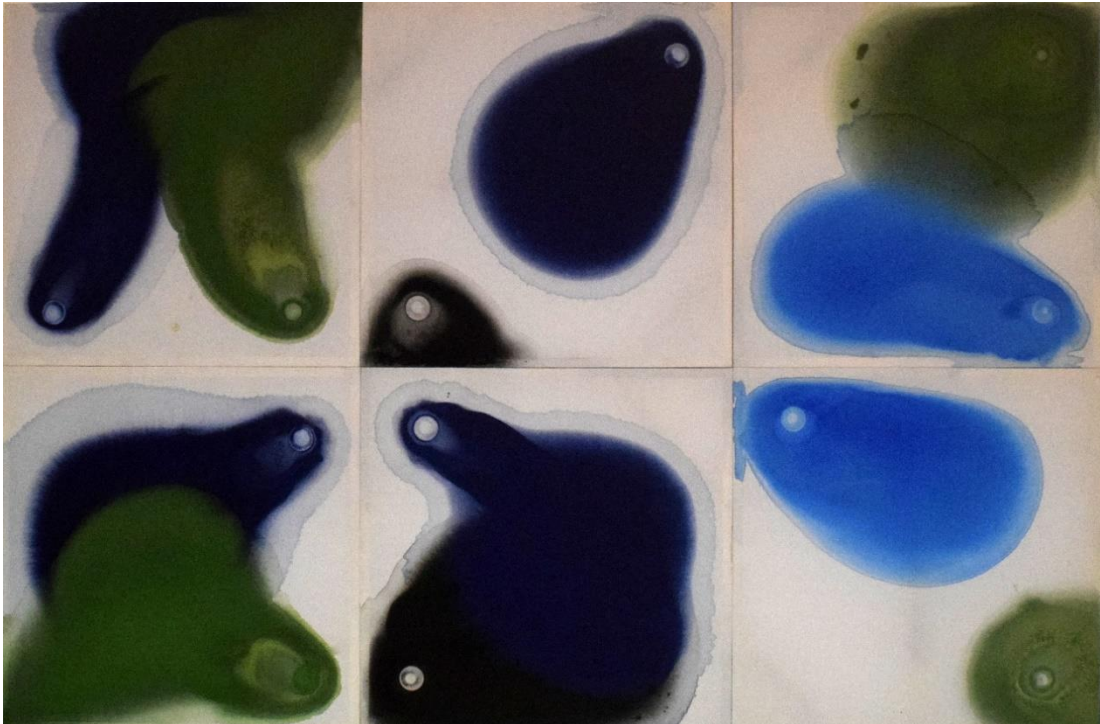

ภาพที่ 39 ผลงานสร้างสรรค์วิถียานีพนธ์ชุดที่ 2

ชื่อผลงาน “The Balance of Mind number 1”

เทคนิค สีฝุ่นบนผ้าซัลเฟอร์ไรท์

ขนาด 160 x 240 เซนติเมตร ปีที่สร้าง พ.ศ. 2561

ภาพที่ 40 ผลงานสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์ชุดที่ 3

ชื่อผลงาน “The Balance of Mind number 2”

เทคนิค สีฝุ่นบนผ้าซัลเฟอร์ไรท์

ขนาด 160 x 240 เซนติเมตร ปีที่สร้าง พ.ศ. 2561

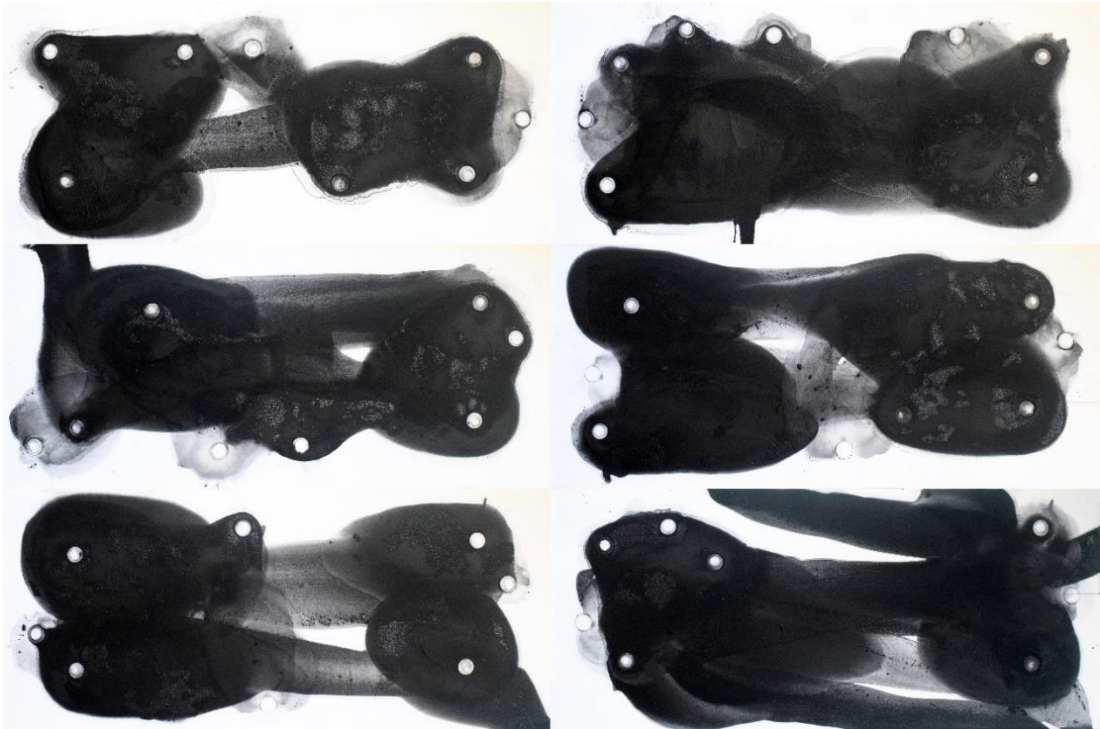

ภาพที่ 41 ผลงานสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์ชุดที่ 4

ชื่อผลงาน “The passion”

เทคนิค สีฝุ่นบนผ้าซัลเฟอร์ไรท์

ขนาด 128 x 144 นิ้ว ปีที่สร้าง พ.ศ. 2561

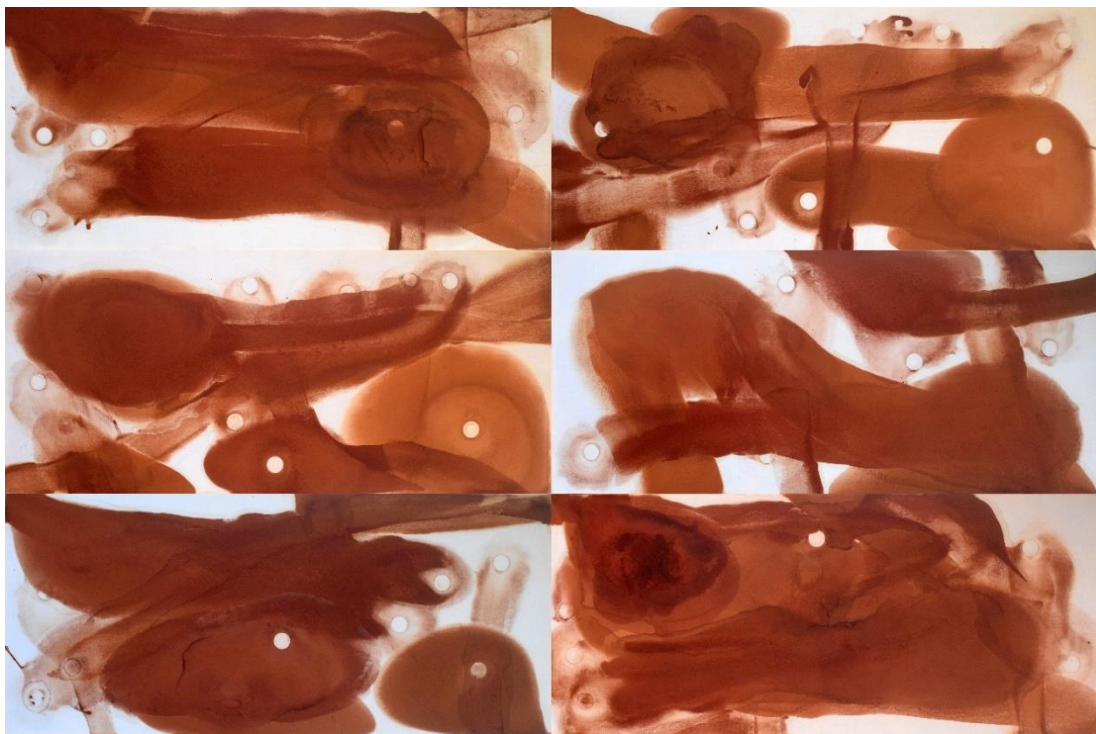

ภาพที่ 42 ผลงานสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์ชุดที่ 5

ชื่อผลงาน “The Spirit of Faith”

เทคนิค ผงถ่านมะรุบบนผ้าซัลเฟอร์ไรท์

ขนาด 96 x 144 นิ้ว ปีที่สร้าง พ.ศ. 2561

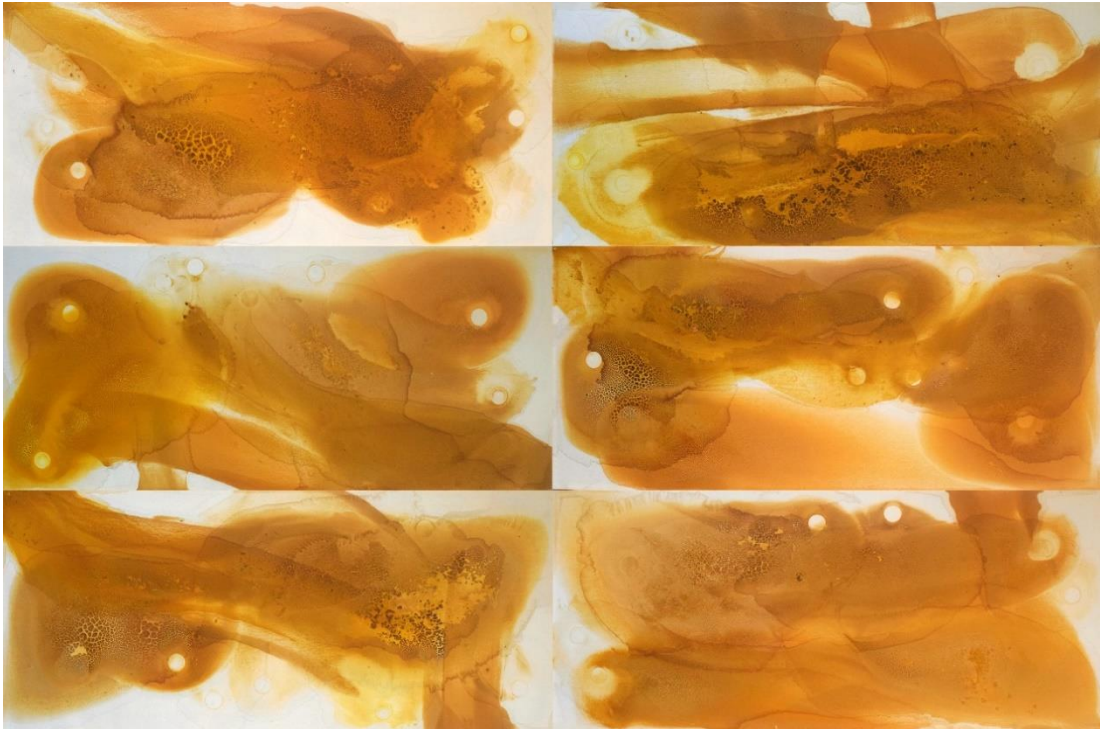

ภาพที่ 43 ผลงานสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์ชุดที่ 6

ชื่อผลงาน “The Pain of Mind”

เทคนิค ผงจันทร์แดงบนผ้าซัลฟอร์ไรท์

ขนาด 96 x 144 นิ้ว ปีที่สร้าง พ.ศ. 2561

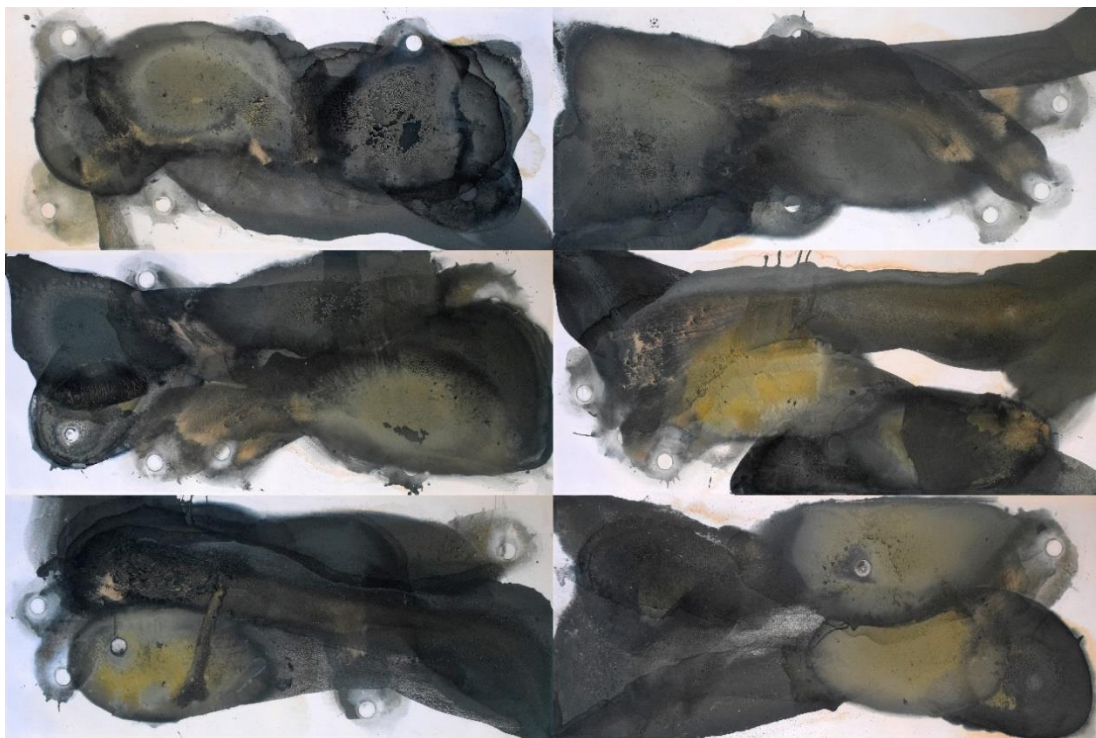

ภาพที่ 44 ผลงานสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์ชุดที่ 7

ชื่อผลงาน “The Warmth of mental state”

เทคนิค ผงขมิ้นชันบนผ้าซัลเฟอร์ไรท์

ขนาด 96 x 144 นิ้ว ปีที่สร้าง พ.ศ. 2561

ภาพที่ 45 ผลงานสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์ชุดที่ 8

ชื่อผลงาน “The Spirit of indigo”

เทคนิค ครามบนผ้าซัลฟอร์ไรท์

ขนาด 96 x 144 นิ้ว ปีที่สร้าง พ.ศ. 2561

บทที่ 5

บทสรุป

วิทยานิพนธ์ชุด “บันทึกร่องรอยสภาวะแห่งจิต” ข้าพเจ้าได้สร้างสรรค์ขึ้นมาจากทัศนคติที่ว่า ศิลปะ คือ การบำบัดและยกระดับจิตวิญญาณมนุษย์ ข้าพเจ้าจึงมีความเห็นว่าการบวนการทำงานสร้างสรรค์ เป็นหัวใจสำคัญสำหรับการสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์ชุดนี้ ที่มีความหมายในเชิงปรัชญาความคิดของความเป็นปัจจุบันขณะ อันเป็นหลักพระธรรมคำสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ซึ่งมีความหมายตามแนวความคิดวิทยานิพนธ์ชุดนี้ของข้าพเจ้า ทำให้ในช่วงปฏิบัติงานสร้างสรรค์ของข้าพเจ้า เหมือนเป็นการฝึกสมาธิอย่างหนึ่งของหลักการเจริญสติแบบอานาปานสติ ที่ส่งผลให้ข้าพเจ้าเกิดสติ ปัญญา อันรู้เท่าทันสภาวะจิตที่เกิดขึ้นให้อยู่ในปัจจุบัน

ในขณะที่ทำงานสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์ชุดนี้ ส่งผลต่อสภาวะจิตของข้าพเจ้าที่พึงชาน สับสน วุ่นวาย ทำให้การทำงานศิลปะก็สามารถยกระดับจิตวิญญาณของข้าพเจ้าให้สูงขึ้น เกิดความสงบทางจิตใจ ความเข้าใจในสิ่งที่เป็นอยู่ โดยเน้นหลักการเจริญสติเข้ามาใช้ในกระบวนการทำงานสร้างสรรค์ เกิดการตื่นรู้ของจิต การมองเห็นจิตที่ส่งออกไปข้างนอกอย่างรู้เท่าทัน การทำงานศิลปะของข้าพเจ้าจึงเป็นเหมือนกับการฝึกปฏิบัติธรรมอย่างหนึ่งไปด้วย

ผลจากการสร้างสรรค์งานศิลปะซึ่งเป็นรูปแบบเฉพาะตัวของข้าพเจ้า เกิดผลทางความหมาย ความคิด อารมณ์ความรู้สึก ที่แสดงออกมาโดยตรง ผ่านรูปทรงร่องรอยต่าง ๆ ที่ทับซ้อนกันของระยะเวลาในการทำงานสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์ชุดนี้ เป็นสิ่งที่พิสูจน์ได้ว่า การรู้เท่าทันสภาวะจิตจากการเจริญสตินั้น สามารถนำมาปรับใช้ได้ในชีวิตประจำวันของมนุษย์ ในการดำเนินชีวิตให้รู้เท่าทันสภาวะอารมณ์ อันเกิดขึ้นในปัจจุบันอย่างมี สติและปัญญา นำพาไปสู่ความสงบสุขภายในจิตใจอย่างแท้จริง ข้าพเจ้าจึงสรุปได้ว่า การทำงานศิลปะก็สามารถบำบัดรักษาจิตวิญญาณที่ลุ่มสลายให้หวนคืนกลับมาเข้มแข็ง ได้อีกครั้ง เพื่อดำรงชีวิตในปัจจุบันด้วยสติ ปัญญา ในทางที่ถูกต้อง

รายการอ้างอิง

- Jackson Pollock. **Blue Poles 1952 by Jackson Pollock**. Accessed December 2, 2018. Available from <https://www.jackson-pollock.org/blue-poles.jsp>.
- Jackson Pollock. **Jackson Pollock and his paintings**. Accessed December 2, 2018. Available from <https://www.jackson-pollock.org/#prettyPhoto>.
- Jackson Pollock. **Number 1950 (Lavender Mist) by Jackson Pollock**. Accessed December 2, 2018. Available from <https://www.jackson-pollock.org/lavender-mist.jsp>.
- คำจร สุนทรพิชญ์ศรี. **ศิลปะสมัยใหม่**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2558.
- จิระพัฒน์ พิตรปรีชา. **โลกศิลปะศตวรรษที่ 20**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์เมืองโบราณ, 2552.
- ชลุด นิมเสมอ. **องค์ประกอบของศิลปะ**. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง, 2557.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป. อ. ประยุตโต). **พิธีกรรมใครว่าไม่สำคัญ**. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : พิมพ์สวย, 2551.
- พุทธทาสภิกขุ. **อานาปานสติ สมบูรณ์แบบ**. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : ธรรมสภา, 2548.
- พุทธทาสภิกขุ. **อภัยปัจจัยตาในฐานะสิ่งสูงสุดแห่งพุทธศาสนา**. กรุงเทพฯ : การพิมพ์พระนคร, 2556.
- ริก แชนสัน และ ริชาร์ด เมนดิอัส. **สมองแห่งพุทธะ**. แปลโดย ฉัชร สยามวาลา. พิมพ์ครั้งที่ 12. กรุงเทพฯ : อัมรินทร์ธรรมะ อัมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง, 2561.
- เลนาร์ต โคเรน. **อะบิ-อะบิ สำหรับศิลปิน นักออกแบบ กวี & นักปรัชญา**. แปลโดย กรินทร์ กลิ่นขจร. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์เงินมีมา, 2550.
- สำนักงานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย. **ต่ายก่อนดับ การกลับมาของ มณฑิเยร บุญมา**. กรุงเทพฯ : สำนักงานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย กระทรวงวัฒนธรรม, 2548.
- สุนทร ฌ รังสี. **พุทธปรัชญาจากพระไตรปิฎก**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2550.
- อิทธิพล ตั้งโฉลก. **แนวทางการสอนและสร้างสรรค์กิจกรรมขั้นสูง**. กรุงเทพฯ : อัมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง, 2550.
- อิทธิพล ตั้งโฉลก. **ปัญญาญาณและปรัชญาญาณ**. กรุงเทพฯ : อัมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง, 2551.

ภาคผนวก

รายละเอียดของผลงานการสร้างสรรค์

ผลงานสร้างสรรค์ก่อนวิทยานิพนธ์

1. ผลงานสร้างสรรค์ก่อนวิทยานิพนธ์ชุดที่ 1
ชื่อผลงาน “แรงบันดาลใจจากผ้าทอมืออีสาน หมายเลข 1”
เทคนิค สีฝุ่นกระดาษสาปูบนไม้อัด
ขนาด 125 x 480 เซนติเมตร ปีที่สร้าง พ.ศ. 2559
2. ผลงานสร้างสรรค์ก่อนวิทยานิพนธ์ชุดที่ 2
ชื่อผลงาน “แรงบันดาลใจจากผ้าทอมืออีสาน หมายเลข 2”
เทคนิค สีฝุ่นกระดาษสาปูบนไม้อัด
ขนาด 240 x 240 เซนติเมตร ปีที่สร้าง พ.ศ. 2559
3. ผลงานสร้างสรรค์ก่อนวิทยานิพนธ์ชุดที่ 3
ชื่อผลงาน “แรงบันดาลใจจากคราม หมายเลข 1”
เทคนิค สีฝุ่นกระดาษสาปูบนไม้อัด
ขนาด 240 x 240 เซนติเมตร ปีที่สร้าง พ.ศ. 2559
4. ผลงานสร้างสรรค์ก่อนวิทยานิพนธ์ชุดที่ 4
ชื่อผลงาน “แรงบันดาลใจจากคราม หมายเลข 2”
เทคนิค สีฝุ่นกระดาษสาปูบนไม้อัด
ขนาด 60 x 120 เซนติเมตร ปีที่สร้าง พ.ศ. 2559
5. ผลงานสร้างสรรค์ก่อนวิทยานิพนธ์ชุดที่ 5
ชื่อผลงาน “แรงบันดาลใจจากคราม หมายเลข 3”
เทคนิค สีฝุ่นกระดาษสาปูบนไม้อัด
ขนาด 120 x 120 เซนติเมตร ปีที่สร้าง พ.ศ. 2559
6. ผลงานสร้างสรรค์ก่อนวิทยานิพนธ์ชุดที่ 6
ชื่อผลงาน “แรงบันดาลใจจากคราม หมายเลข 4”
เทคนิค สีฝุ่นกระดาษสาปูบนไม้อัด
ขนาด 120 x 240 เซนติเมตร ปีที่สร้าง พ.ศ. 2560

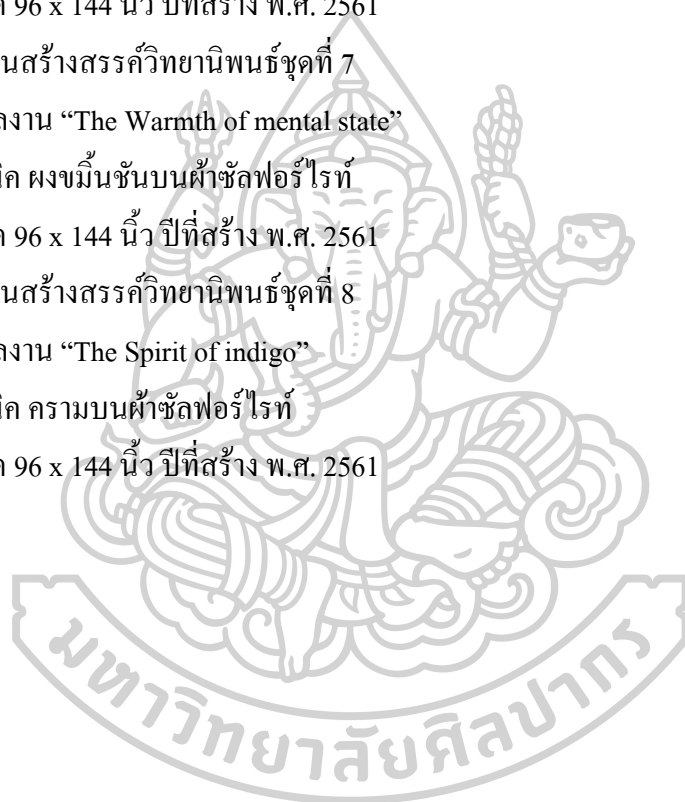
7. ผลงานสร้างสรรค์ก่อนวิทยานิพนธ์ชุดที่ 7
ชื่อผลงาน “แรงบันดาลใจจากคราม หมายเลข 5”
เทคนิค สีฝุ่นกระดาษสาปูบนไม้อัด
ขนาด 120 x 240 เซนติเมตร ปีที่สร้าง พ.ศ. 2560
8. ผลงานสร้างสรรค์ก่อนวิทยานิพนธ์ชุดที่ 8
ชื่อผลงาน “บันทึกร่องรอยแห่งสภาวะจิต หมายเลข 1”
เทคนิค สีฝุ่นกระดาษสาปูบนไม้อัด
ขนาด 60 x 60 เซนติเมตร ปีที่สร้าง พ.ศ. 2560
9. ผลงานสร้างสรรค์ก่อนวิทยานิพนธ์ชุดที่ 9
ชื่อผลงาน “บันทึกร่องรอยแห่งสภาวะจิต หมายเลข 2”
เทคนิค สีฝุ่นกระดาษสาปูบนไม้อัด
ขนาด 60 x 180 เซนติเมตร ปีที่สร้าง พ.ศ. 2560
10. ผลงานสร้างสรรค์ก่อนวิทยานิพนธ์ชุดที่ 10
ชื่อผลงาน “บันทึกร่องรอยแห่งสภาวะจิต หมายเลข 3”
เทคนิค สีฝุ่นกระดาษสาปูบนไม้อัด
ขนาด 60 x 60 เซนติเมตร ต่อ 1 ชิ้นผลงาน ปีที่สร้าง พ.ศ. 2560
11. ผลงานสร้างสรรค์ก่อนวิทยานิพนธ์ชุดที่ 11
ชื่อผลงาน “อิทัปปัจจยตา”
เทคนิค สีฝุ่นกระดาษสาปูบนไม้อัด
ขนาด 120 x 160 เซนติเมตร ปีที่สร้าง พ.ศ. 2560
12. ผลงานสร้างสรรค์ก่อนวิทยานิพนธ์ชุดที่ 12
ชื่อผลงาน “อายตนะ 6”
เทคนิค ดินบนผ้าซัลเฟอร์ไรท์
ขนาด 240 x 160 เซนติเมตร ปีที่สร้าง พ.ศ. 2560
13. ผลงานสร้างสรรค์ก่อนวิทยานิพนธ์ชุดที่ 13
ชื่อผลงาน “มรรค 8”
เทคนิค ดินบนผ้าดิบ
ขนาด 200 x 400 เซนติเมตร ปีที่สร้าง พ.ศ. 2560

14. ผลงานสร้างสรรค์ก่อนวิทยานิพนธ์ชุดที่ 14
ชื่อผลงาน “Three Planes”
เทคนิค สีฝุ่นบนผ้าซัลเฟอร์ไรท์
ขนาด 80 x 80 เซนติเมตร ปีที่สร้าง พ.ศ. 2560
15. ผลงานสร้างสรรค์ก่อนวิทยานิพนธ์ชุดที่ 15
ชื่อผลงาน “สติปัญญา 4”
เทคนิค สีฝุ่นบนกระดาษสาปูบนผ้าดิบ
ขนาด 120 x 150 เซนติเมตร ปีที่สร้าง พ.ศ. 2560
16. ผลงานสร้างสรรค์ก่อนวิทยานิพนธ์ชุดที่ 16
ชื่อผลงาน “The spiritual world”
เทคนิค สีฝุ่นบนกระดาษสาปูบนไม้อัด
ขนาด 120 x 240 เซนติเมตร ปีที่สร้าง พ.ศ. 2560

ผลงานสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์

1. ผลงานสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์ชุดที่ 1
ชื่อผลงาน “The rhythm of life from consciousness”
เทคนิค สีฝุ่นบนผ้าซัลเฟอร์ไรท์
ขนาด 240 x 240 เซนติเมตร ปีที่สร้าง พ.ศ. 2561
2. ผลงานสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์ชุดที่ 2
ชื่อผลงาน “The Balance of Mind number 1”
เทคนิค สีฝุ่นบนผ้าซัลเฟอร์ไรท์
ขนาด 160 x 240 เซนติเมตร ปีที่สร้าง พ.ศ. 2561
3. ผลงานสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์ชุดที่ 3
ชื่อผลงาน “The Balance of Mind number 2”
เทคนิค สีฝุ่นบนผ้าซัลเฟอร์ไรท์
ขนาด 160 x 240 เซนติเมตร ปีที่สร้าง พ.ศ. 2561
4. ผลงานสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์ชุดที่ 4
ชื่อผลงาน “The passion”
เทคนิค สีฝุ่นบนผ้าซัลเฟอร์ไรท์
ขนาด 128 x 144 นิ้ว ปีที่สร้าง พ.ศ. 2561

5. ผลงานสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์ชุดที่ 5
ชื่อผลงาน “The Spirit of Faith”
เทคนิค ผงถ่านมะรุบบนผ้าซัลเฟอร์ไรท์
ขนาด 96 x 144 นิ้ว ปีที่สร้าง พ.ศ. 2561
6. ผลงานสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์ชุดที่ 6
ชื่อผลงาน “The Pain of Mind”
เทคนิค ผงจันทร์แดงบนผ้าซัลเฟอร์ไรท์
ขนาด 96 x 144 นิ้ว ปีที่สร้าง พ.ศ. 2561
7. ผลงานสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์ชุดที่ 7
ชื่อผลงาน “The Warmth of mental state”
เทคนิค ผงขมิ้นชันบนผ้าซัลเฟอร์ไรท์
ขนาด 96 x 144 นิ้ว ปีที่สร้าง พ.ศ. 2561
8. ผลงานสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์ชุดที่ 8
ชื่อผลงาน “The Spirit of indigo”
เทคนิค ครามบนผ้าซัลเฟอร์ไรท์
ขนาด 96 x 144 นิ้ว ปีที่สร้าง พ.ศ. 2561

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	นายวรวิทย์ แก้วศรีนวม
วัน เดือน ปี เกิด	8 กรกฎาคม 2520
สถานที่เกิด	จังหวัด มุกดาหาร
วุฒิการศึกษา	- ศิลปมหาบัณฑิต ภาควิชาจิตรกรรม คณะจิตรกรรม ประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร - ปริญญาศิลปบัณฑิต ภาควิชาจิตรกรรม คณะจิตรกรรม ประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร - วิทยาลัยช่างศิลป์ ลาดกระบัง กรมศิลปากร - โรงเรียนบางกะปิ - โรงเรียนชุมชนเมืองหนองสูง จังหวัดมุกดาหาร
ประวัติการแสดงผลงานศิลปะ	ประวัติการแสดงผลงานศิลปะ
นิทรรศการเดี่ยว	นิทรรศการเดี่ยว
พ.ศ. 2558	พ.ศ. 2558 - แสดงเดี่ยวนิทรรศการศิลปกรรม “เฮือน” “My Home” ณ ร้าน Bar bali bistro ถนน พระอาทิตย์ ท่าพระอาทิตย์ กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2557	พ.ศ. 2557 - แสดงเดี่ยวนิทรรศการศิลปกรรม “ความจริง” ณ หอศิลป์จามจุรี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ประวัติการแสดงผลงาน	ประวัติการแสดงผลงาน
พ.ศ. 2561	พ.ศ. 2561 - นิทรรศการวาดเส้น สงขลาเมืองเก่า ณ สวนประวัติศาสตร์ พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ จังหวัด สงขลา - นิทรรศการ Exhibition of students’ Artworks under the project of Visiting International ARTISTS PROFESSORS ณ หอศิลป์บรมราชกุมารี มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวัง

สนามจันทร์ จังหวัด นครปฐม

- นิทรรศการ สาระ (ภาพ) ภาควิชาจิตรกรรม

คณะจิตรกรรม ประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
ณ หอศิลป์บรมราชกุมารี มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวัง
สนามจันทร์ จังหวัด นครปฐม

- นิทรรศการ “โครงการรายงานอีสานร่วมสมัย และ นิทรรศการ
อีสานสามัญ” ณ หอศิลป์วัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร BACC Bangkok
Art and Culture Centre กรุงเทพมหานคร

พ.ศ. 2560

- นิทรรศการ “ราชธานีแห่งศิลปะ” ณ ศูนย์การค้าเซ็นทรัลพลาซา
จังหวัด อุบลราชธานี

- นิทรรศการ “ตามรอย เพื่อ หริพิทักษ์” โดย มูลนิธิเสฐียรโกเศศ
นาคะประทีป ณ RCB Galleria River City Bangkok

- นิทรรศการศิลปกรรม “ดิน น้ำ ป่า ไฟ แรงบันดาลใจจากพ่อ”
โดยมูลนิธิหอศิลป์วัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร ณ หอศิลป์วัฒนธรรม
แห่งกรุงเทพมหานคร BACC Bangkok Art and Culture Centre
กรุงเทพมหานคร

- นิทรรศการ "คำสอนของพ่อ" การศึกษาโครงการพระราชดำริ
ด้านสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาชุมชนและสิ่งแวดล้อม เพื่อการสร้างสรรค์
ทางทัศนศิลป์ในกลุ่มประเทศอาเซียน โดยภาควิชาจิตรกรรม
คณะจิตรกรรม ประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
ณ ศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรมอันดามัน จังหวัด กระบี่

- นิทรรศการศิลปะของสมาคมศิลปินอีสาน ณ อำเภอโขงเจียม
จังหวัด อุบลราชธานี

- นิทรรศการ "คำสอนของพ่อ" การศึกษาโครงการพระราชดำริ
ด้านสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาชุมชนและสิ่งแวดล้อม เพื่อการสร้างสรรค์
ทางทัศนศิลป์ในกลุ่มประเทศอาเซียน โดยภาควิชาจิตรกรรม
คณะจิตรกรรม ประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
ณ หอศิลป์ร่วมสมัยราชดำเนิน

พ.ศ. 2559

- นิทรรศการภาพวาดพระบรมสาทิสลักษณ์ของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ณ แปซิฟิก คลับ ดีกแปซิฟิกเพลส สุขุมวิท กรุงเทพมหานคร

- นิทรรศการภาพวาดพระบรมสาทิสลักษณ์ของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ของนักศึกษาภาควิชาจิตรกรรม คณะจิตรกรรม ประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ณ ศูนย์การค้าเซ็นทรัลเวิลด์ กรุงเทพมหานคร

- ร่วมศิลปินจิตอาสาวาดภาพพระบรมสาทิสลักษณ์ของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เพื่อน้อมรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณ แจกประชาชนทั่วไป ณ ศูนย์การค้าสยามพารากอน กรุงเทพมหานคร

- ร่วมวาดภาพพระบรมสาทิสลักษณ์ของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช และจัดแสดง ณ ลานอาจารย์ ศิลป์ พีระศรี มหาวิทยาลัยศิลปากร วังท่าพระ

- ร่วมปฏิบัติการทางทัศนศิลป์ และนิทรรศการนานาชาติ PSU International Art Workshop 2016 ณ สถาบันวัฒนธรรมศึกษา กัลยาณิวัฒนา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

พ.ศ. 2558

- ร่วมแสดงนิทรรศการ ศิลปะเพื่อพ่อของแผ่นดิน “กษัตริย์ เกษตร ศิลปะ” ณ พิพิธภัณฑ์เกษตรเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ณ จังหวัด ปทุมธานี

- ร่วมแสดงนิทรรศการศิลปกรรม และ สัมมนาเชิงปฏิบัติการ ของสมาคมศิลปินอีสาน ณ วิทยาลัยอาชีวะอุบลราชธานี จังหวัด อุบลราชธานี

- ร่วมแสดงนิทรรศการศิลปกรรม “นับเท่า นับทาง” ณ หอศิลป์ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ กรุงเทพมหานคร

พ.ศ. 2557

- ร่วมแสดงนิทรรศการศิลปกรรม และ สัมมนาเชิงปฏิบัติการ
“วาดเส้น” ณ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
จังหวัด ขอนแก่น

- ร่วมแสดงนิทรรศการศิลปกรรม ของคลับหน้าพระลานรักในหลวง
ณ โรงแรมอมารีวอเตอร์เกท กรุงเทพมหานคร

พ.ศ. 2556

- ร่วมแสดงนิทรรศการศิลปกรรม ของคลับหน้าพระลานรักในหลวง
ณ โรงแรมอมารีวอเตอร์เกท กรุงเทพมหานคร

พ.ศ. 2555

- ร่วมแสดงนิทรรศการศิลปกรรม กลุ่ม “Day. Night. Mind.
Emotion” ณ หอศิลป์จามจุรี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

- ร่วมแสดงนิทรรศการศิลปกรรม “ภาพกวี-อีสาน” อดัลักษณ์ท้องถิ่น
แผ่นดินอีสาน ณ หอศิลป์วัฒนธรรม มหาวิทยาลัยขอนแก่น
จังหวัด ขอนแก่น

พ.ศ. 2554

- ร่วมแสดงนิทรรศการศิลปกรรม “สินไซ สองฝั่งโขง”
ณ หอศิลป์วัฒนธรรม มหาวิทยาลัยขอนแก่น จังหวัด ขอนแก่น

- ร่วมแสดงนิทรรศการแห่งการแบ่งปัน วาดน้ำใจ ช่วยน้ำท่วม รายได้
นำเข้ามูลนิธิเพื่อนพิง (ภา) ยามยาก เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยน้ำท่วม
ณ โรงแรม s15

พ.ศ. 2553

- ร่วมแสดงนิทรรศการศิลปกรรม “กินด้วย-ได้เปล่า” โดย พิรพันธ์
จันทมาศ และ วรวิทย์ แก้วศรีนวม ณ ซีไอที ดิ วอล์ค ออฟ อาร์ต สเปซ
กรุงเทพมหานคร

พ.ศ. 2552

- ร่วมแสดงนิทรรศการศิลปกรรม “Lives on earth” ณ คำดารา
แกลเลอรี จังหวัด เชียงใหม่

- ร่วมแสดงนิทรรศการศิลปกรรม “วาดเส้นเพื่อในหลวง” ณ 333
แกลเลอรี อาคารสีลมแกลเลอรี กรุงเทพมหานคร

- ร่วมแสดงงานศิลปกรรมของ “สมาคมศิลปินอีสาน” ครั้งที่ 2
ณ จังหวัด บุรีรัมย์

- ร่วมแสดงงานศิลปกรรมของ “สมาคมศิลปินอีสาน” ครั้งที่ 1
ณ จังหวัด อุบลราชธานี

- ร่วมแสดงนิทรรศการศิลปกรรมกลุ่มอนุรักษ์แก่กระเจาน
ณ จังหวัด เพชรบุรี

- ร่วมแสดงนิทรรศการศิลปกรรมกลุ่ม “Color image” ณ จามจิวรี
แกลเลอรี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ช่วงระหว่างเรียนระดับปริญญาตรี

- นิทรรศการผลงานวิทยานิพนธ์ ของนักศึกษาชั้นปีสุดท้าย
คณะจิตรกรรม ประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
ณ หอศิลป์มหาวิทยาลัยศิลปากร วังท่าพระ กรุงเทพมหานคร

- ร่วมแสดงนิทรรศการศิลปกรรมเนื่องในวันอาจารย์ศิลป์ พีระศรี
ณ ตึกศิลป์ พีระศรี 1 มหาวิทยาลัยศิลปากร

- ร่วมแสดงนิทรรศการศิลปกรรม “Bangkok Art Exposition”
ณ หอศิลป์แห่งชาติ ถนนเจ้าฟ้า กรุงเทพมหานคร

- ร่วมแสดงนิทรรศการผลงานนักศึกษาคณะจิตรกรรม
ประติมากรรมและภาพพิมพ์ สัจจร ณ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
จังหวัด ขอนแก่น

- ร่วมแสดงผลงานนักศึกษาคณะจิตรกรรม ประติมากรรมและ
ภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

- ร่วมแสดงผลงานวาดเส้นนักศึกษาคณะจิตรกรรม
ประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

- ร่วมแสดงนิทรรศการศิลปกรรม “Land and House” กรุงเทพมหานคร

- ร่วมแสดงนิทรรศการศิลปกรรม “การไฟฟ้านครหลวง”

กรุงเทพมหานคร

เกียรติประวัติ

พ.ศ. 2561

- ได้รับทุนสร้างสรรค์ ศิลป์ พีระศรี ครั้งที่ 18 ณ หอศิลป์มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยศิลปากร

- วิทยากรบรรยายและสาธิต การวาดภาพสีน้ำมัน ให้กับนักศึกษา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ จังหวัด สุรินทร์

- วิทยากรบรรยายและสาธิต การวาดภาพสีน้ำมัน ให้กับนักศึกษา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ณ ภูผาทิพย์ จังหวัด มุกดาหาร

พ.ศ. 2558

- วิทยากรบรรยายหัวข้อ “ชีวิตและผลงาน” ณ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จังหวัด มหาสารคาม

พ.ศ. 2557

- วิทยากรบรรยายเชิงสัมมนาและปฏิบัติการหัวข้อ “วาดเส้น” ณ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

พ.ศ. 2546

- วิทยากรอบรมสีน้ำ, สีน้ำมัน สำหรับบุคคลภายนอก มหาวิทยาลัยศิลปากร

พ.ศ. 2540

- ได้รับทุน “สนับสนุนนักศึกษาคณะจิตรกรรม ประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

พ.ศ. 2539

- ได้รับทุน “บุญรอดพัฒนานิสิต” มหาวิทยาลัยศิลปากร

ที่อยู่ปัจจุบัน

บ้านเลขที่ 7 หมู่ 8 ตำบลหนองสูงเหนือ อำเภอหนองสูง

จังหวัด มุกดาหาร 49160

โทรศัพท์: 0628165189

Email: ballbarbu@gmail.com

